

DREAM

Fremskrivning af
familiekarakteristika og
boligefterspørgslen i danske
kommuner – Assens

Maj 2017

Indholdsfortegnelse

1	INDLEDNING	3
2	DEN DEMOGRAFISKE UDVIKLING	5
2.1	Befolkning.....	5
2.2	Fødte og døde	7
2.3	Indvandring og udvandring	8
2.4	Til- og fraflytning	9
2.5	Familiestruktur	15
3	BEFOLKNINGENS UDDANNELSESLEVELY	18
4	ARBEJDSMARKEDET	23
5	UDVIKLINGEN I BOLIGFTERSØRGSLEN	32
5.1	Boligtype.....	33
5.2	Boligart	37
5.3	Boligstørrelse.....	38
5.4	Bystørrelse.....	39
6	MARGINALEKSPERIMENTER	41
6.1	Øget tilflytning af højt uddannede.....	43
6.2	Øget tilflytning fra nabokommunerne	49
6.3	Lavere ledighedsgrad	57
6.4	Flere ikke-ledige kontanthjælpsmodtager i arbejdsstyrken.....	61
7	KONKLUSION	66
8	REFERENCER.....	69
9	APPENDIKS.....	70

1 Indledning

I det følgende præsenteres for Assens Kommune forventningen frem mod år 2040 til udviklingen i befolkningens størrelse og alderssammensætning, familiestruktur, uddannelsesniveau samt tilhørsforhold til arbejdsmarkedet. Ændringer i disse forhold er af afgørende betydning for bolig efterspørgslen, hvorfor forventningen til udviklingen i det samlede boligbehov og dets underliggende karakteristika som type, størrelse og beliggenhed også betragtes. Relationen mellem de karakteristika, der kendetegner den i kommunen bosiddende befolkning og befolkningens boligpræferencer belyses desuden i fire forskellige marginaleksperimenter, i hvilke udvalgte adfærdsmønstre korrigeres. Eksperimenterne har primært til formål at illustrere, hvorledes ændrede adfærdsmønstre selv på kort eller mellemlangt sigt kan dæmpe eller øge de negative økonomiske konsekvenser, som den grundlæggende strukturelle udvikling alt andet lige giver anledning til. Fremskrivningen er såvel som marginaleksperimenterne udført ved anvendelse af DREAMS mikrosimulationsmodel SMILE 3.0.

Befolkningen i Assens Kommune ventes i grundforløbet at falde fra 41.300 personer i 2013 til knap 38.600 personer i 2040. Reduktionen i befolkningstallet i fremskrivningen skyldes et fødselsunderskud¹ og en nettofraflytning, som i nogen grad opvejes af en positiv nettoindvandring. Fremadrettet ventes restlevetiden forsat at øges, hvilket sammen med befolkningens aldring giver anledning til, at personer ældre end 67 år på sigt skønnes at udgøre en større andel af den bosiddende befolkning i Assens Kommune.

Den demografiske udvikling ventes fremadrettet at give finansieringsudfordringer, som i nogen grad modvirkes af en ændring i befolkningens uddannelsesniveau og arbejdsmarkedstilknytning. Som i resten af landet ventes uddannelsesniveaet at forbedres i fremskrivningen, hvilket primært skyldes, at de yngre generationer, som erstatter de ældre generationer, generelt er bedre uddannede. Således øges andelen af befolkningen med en videregående uddannelse. Det stigende uddannelsesniveau bidrager til, at erhvervsdeltagelsen og beskæftigelsestilbøjeligheden for personer under 50 år opretholdes. Forøgelsen af beskæftigelses- og erhvervsfrekvensen for de 16-67-årige gennem fremskrivningen skal dog primært henføres til en øget erhvervsdeltagelse for de 60-67-årige, der er motiveret af Tilbagetrækningsreformen.

Familiestrukturen ventes at ændre sig i retning mod, at en voksende andel af befolkningen vil udgøres af enlige, som følge af ændrede levemønstre og flere ældre. Befolkningens aldring og den ændrede familiestruktur vil dæmpe efterspørgslen på ejerboliger, dvs. typisk stuehuse og parcelhuse, men øge efterspørgslen på primært private udlejningsboliger og almene boliger, dvs. typisk rækkehuse og etageboliger. Samtidig ventes en større efterspørgsel efter mindre boliger (<100 m²) og en mindre efterspørgsel efter større boliger (>120 m²). Endelig ventes ændringen i familiestrukturen at give en større efterspørgsel på boliger beliggende i kommunens større byområder med mellem 1.000 og 9.999 indbyggere.

Mikrosimulationsmodellen SMILE 3.0 er beskrevet i Hansen og Markeprand (2015), mens datagrundlaget og det metodiske fundament yderligere er belyst i Hansen, Stephensen og Kristensen (2013). Disse rapporter uddyber centrale antagelser såsom anvendt estimationsperiode og arten af

¹ Et fødselsunderskud karakteriserer en befolkning, hvor antallet af levendefødte børn er mindre end antallet af døde.

de forklarende variable, der er inddraget i estimationerne. Kendskab til det metodiske grundlag er dog ikke en forudsætning for udbytte af de nedenfor præsenterede resultater.

Det anbefales dog, at man rådfører sig med retningslinjerne for fortolkning af modellens resultater i kapitel 2 i Hansen og Markeprand (2015). Heri forklares bl.a. hvorfor resultatet af Danmarks Statistiks regionale befolkningsfremskrivningsmodel ikke kan forventes at kunne genfindes i en fremskrivning udført med SMILE. Endvidere understreges det, at der i SMILE er tale om en videreførelse af strukturel adfærd, hvorfor den senest kendte historiske udvikling ikke vil afspejle sig i de nærmeste fremskrivningsår. Centralt skal det fremhæves, at den forventede udvikling i boligstrukturen alene afspejler befolkningens efterspørgsel efter bestemte boligkarakteristika i fravær af udbudsbegrænsninger. Fremskrivningerne indebærer således ikke en vurdering af udbuddet af boliger, hvilket bl.a. ville fordrer kendskab til kommunens strategi vedrørende nyopførelser, udstykning og omlægning af eksisterende erhvervsgrunde til andre formål. En vurdering af, hvorledes den eksisterende boligmasse afvikles gradvist i takt med stigende boligalder, er heller ikke inddraget. Eksistensen af et egentligt boligmarked kræver, at der indarbejdes en prisdynamik, der etablerer et realistisk forhold mellem udbud og efterspørgsel, hvilket ligger udenfor den nuværende modelramme.

Befolkningens uddannelsesadfærd i SMILE var tidligere opdelt på landsdele, men er nu ændret, så den er nuanceret på kommuneniveau. Således tillades nu variation inden for en landsdel i tilbøjeligheden til at påbegynde en uddannelse. Befolkningens uddannelsesniveau påvirker befolkningens arbejdsmarkedstilknnytning, hvorfor nuanceringen af uddannelsesadfærden skønnes at bidrage til en mere retvisende vurdering af befolkningens deltagelsespotentiale i de enkelte kommuner. Modellen har yderligere undergået et eftersyn. Her er mindre uregelmæssigheder i bl.a. den fremtidige boligstruktur søgt korrigeret. Derfor vil fremskrivningsresultater i nogen grad afvige fra indholdet i Hansen og Markeprand (2015). Modellens overordnede rammer er herudover uændrede. Således tager fremskrivningen fortsat udgangspunkt i familie- og boligstrukturen i år 2013, mens estimerede adfærdsmønstre er baseret på årene forud herfor.

I kapitel 2 beskrives den demografiske udvikling i Assens kommune, hvilket indebærer en beskrivelse af den historiske og fremskrevne udvikling i befolkningen, antallet af fødte og døde, ind- og udvandring, til- og fraflytning samt i familiestrukturen. I kapitel 3 beskrives forventningerne til den fremtidige udvikling i befolkningens uddannelsesniveau, mens forventningen til den fremtidige udvikling i befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet beskrives i kapitel 4. I kapitel 5 beskrives forventningerne til efterspørgslen efter boliger fordelt på udvalgte karakteristika, mens kapitel 6 er tilegnet en beskrivelse af resultaterne af fire marginaleksperimenter, i hvilke den grundlæggende adfærd korrigeres. En konklusion følger i kapitel 7.

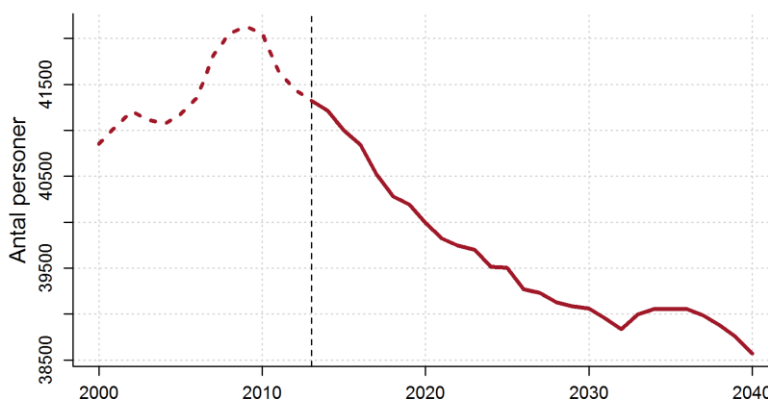
2 Den demografiske udvikling

Befolkningens udvikling og sammensætning på alder og oprindelse fastlægges på nationalt plan på baggrund af ind- og udvandring samt antallet af fødte og døde. De samme hændelser påvirker udviklingen i befolkningen på kommunalt niveau, men herudover indregnes effekten af flytninger på tværs af kommunegrænser. Flytninger inden for de enkelte kommuner indregnes også i fremskrivningen, fordi det er med til at ændre boligefterspørgslens struktur – eksempelvis om efterspørgslen på lejeboliger stiger til fordel for ejerboliger. I dette kapitel redegøres der først for den samlede befolkningsudvikling og efterfølgende for udviklingen i de underliggende komponenter, der bestemmer den, dvs. fødte og døde, ind- og udvandrede samt til- og fraflyttede. Udviklingen i Assens Kommune sammenholdes med udviklingen i henholdsvis Landsdel Fyn og på landsplan, hvor det vurderes relevant.

2.1 Befolkning

Fra år 2000 til 2013 er udviklingen i Assens Kommune kendetegnet ved, at befolkningstallet stiger fra ca. 40.900 personer i 2000 til 42.100 personer i 2009, men falder derefter frem mod 2013 til 41.300 personer, jf. Figur 2.1. Samlet er befolkningen steget med godt 1,2 pct. i den historiske periode, hvilket svarer til en gennemsnitlig årlig vækst på 0,08 pct. I fremskrivningen fra 2013 til 2040 ventes befolkningen at falde til et niveau på knap 38.600 personer, hvilket svarer til en samlet vækst på -6,7 pct. og en gennemsnitlig årlig vækst på -0,2 pct. Til sammenligning er den årlige gennemsnitlige vækstrate for perioderne 2000 til 2013 og 2013 til 2040 henholdsvis 0,4 pct. og 0,3 pct. i hele landet og henholdsvis 0,2 pct. og 0,1 pct. i Landsdel Fyn. Befolkningstilvæksten i Assens Kommune er således lavere i årene 2000-2013 end tilfældet er i såvel landsdelen som på landsplan. I kontrast til befolkningstilvæksten i landsdel Fyn og på landplan, ventes befolkningstallet i Assens Kommune at falde i perioden 2013-2040.

Figur 2.1. Udvikling i befolkningen, Assens Kommune

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

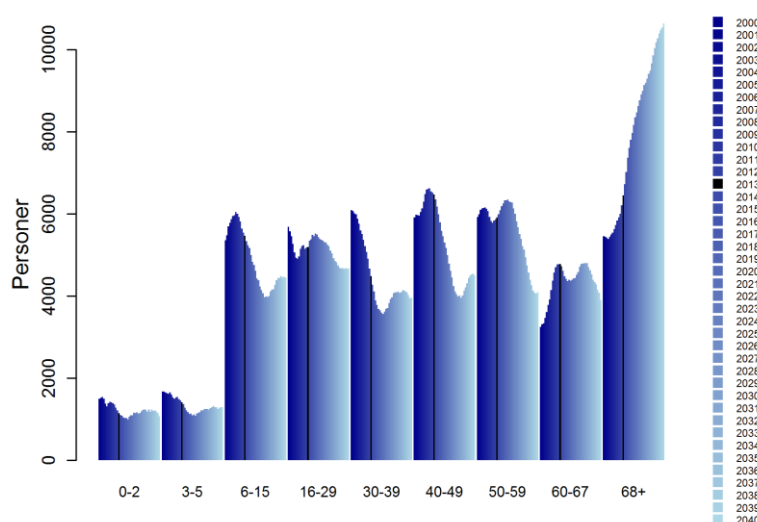
Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Den historiske udvikling i befolkningstilvæksten i Assens Kommune er forklaret ved en gennemsnitlig positiv nettoindvandring og en nettoaflytning i perioden fra 2000 til 2012 samt et fødselsoverskud. I fremskrivningen ventes der generelt et fødselsunderskud, en positiv nettoindvandring, men en gennemsnitlig nettoaflytning. Samlet giver udviklingen i disse tre komponenter anledning til, at befolkningstallet i Assens Kommune fortsat falder i fremskrivningsperioden.

Opgjort på alder skyldes den historiske befolkningsvækst primært en stigning i antallet af personer i alderen 40-49 år samt personer i 60 års alderen og opefter, jf. Figur 2.2. I fremskrivningsårene ventes antallet af personer over 67 år at vokse markant, mens der bliver markant færre i aldersgruppen 6-67 år. Udviklingen i de ældste aldersklasser er foranlediget af et generelt fald i dødeligheden kombineret med, at flere personer gradvist indtræder i aldersgruppen over 67 år.

Den historiske udvikling i en aldersklasse bliver typisk gengivet i fremskrivningen i den umiddelbare ældre aldersklasse. Eksempelvis ses det historiske fald i antallet af personer i aldersgruppen 30-39 år tydeligt gengivet i den fremtidige forventning til antallet af personer i alderen 40-49 år. Disse demografiske effekter er mest udprægede såfremt aldersklassen kun i mindre grad er påvirket af bevægelser på tværs af kommunegrænser, hvilket som det senere skal blive klart, netop er tilfældet for de 40-49-årige.

Figur 2.2. Befolkningen i Assens Kommune fordelt på aldersintervaller, 2000-2040

Anm.: Den sorte markering angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

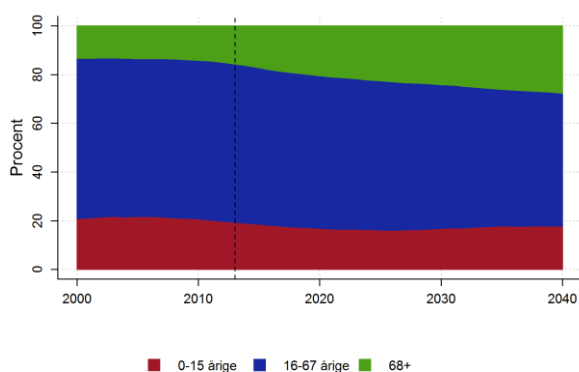
Figur 2.3a viser den relative andel af befolkningen fordelt på tre aldersgrupper: børn (0-15 år), personer i den erhvervsaktive alder (16-67 år) og personer, som primært er tilbagetrukket fra arbejdsmarkedet (68+ år)². I Assens Kommune vil andelen af personer i den erhvervsaktive alder falde fremadrettet fra et niveau på ca. 65 pct. i 2013 til godt 62,6 pct. i 2020 og til 54,8 pct. i 2040. Samtidig ventes andelen af ældre over 67 år at vokse fra 15,6 pct. i 2013 til 20,4 pct. i 2020 og 27,6

² Velfærdsaftalen fra 2006 og Tilbagetrækningsreformen fra 2011 løfter gradvist folkepensionsalderen til 67 år frem mod 2022. Herefter levetidsindekseres pensionsalderen, så den følger levetiden for en 60-årig. Pensionsalderen forventes således, at være 68 år i 2030, 69 år i 2035 og 70 år i 2040, jf. DREAM (2014).

pct. i 2040. Andelen af børn falder på kort sigt fra 19,4 pct. i 2013 til 16,9 pct. i 2020 og stiger til 17,7 pct. frem mod 2040. Kombinationen af færre personer i den erhvervsaktive alder og flere personer, der er i en alder, hvor størstedelen har trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet, kan bidrage til at øge kommunens finansieringsudfordringer på sigt. Figur 2.3b afslører således, at det ikke blot er andelen af 60-75-årige, der forventes forøget som i perioden 2000-2013, men i særdeleshed også den andel af befolkningen, der er ældre end 80 år og som typisk har et højere træk på udgifter til sundhed og ældrepleje end den yngre del af ældrebefolkningen.

Figur 2.3. Aldersfordeling i Assens Kommune

a) Aldersfordeling på tre grupper i hele perioden

b) Aldersfordeling, udvalgte år

Anm.: Den sorte markering angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

2.2 Fødte og døde

Udviklingen i fertiliteten og antallet af kvinder i den fertile alder (14-48 år)³ har i de seneste historiske år tilsammen givet anledning til et faldende antal fødte på nationalt plan. Antallet af kvinder i den fertile alder var faldende fra 2000 til 2006, men har sidenhen været stigende frem mod 2013 til et marginalt højere niveau sammenholdt med år 2000⁴. Derfor skyldes faldet i antallet af fødte primært, at fertiliteten de seneste år været aftagende på nationalt plan.

I Assens Kommune har fertiliteten været svagt stigende i perioden 2000-2010. Mellem 2010 og 2013 falder fertiliteten, men efter 2013 stiger fertiliteten igen gradvist mod niveauet fra 2010. Antallet af fødte har været faldende i perioden fra 2000 til 2013, men ligger herefter stabilt indtil 2020, hvorefter antallet af fødte gradvist stiger indtil midten af 2030'erne, hvorefter det falder en smule igen frem mod 2040, jf. Figur 2.4. I fremskrivningen ventes antallet af fødte i gennemsnit at være på lidt over 350 om året. Antallet af kvinder i den fertile alder bosiddende i Assens Kommune ventes at falde fra et niveau på omkring 8.100 personer i 2013 til ca. 6.600 personer i 2040. Størstedelen af faldet i antallet af kvinder i den fertile alder ventes dog at vedrøre kvinder fra 14-20 år eller 37-48 år, hvor fertiliteten er relativt lav. Antallet af kvinder mellem 21 og 36 år ventes omvendt at være

³ Se evt. Hansen & Markeprand (2015), s. 81, figur 4.1b.

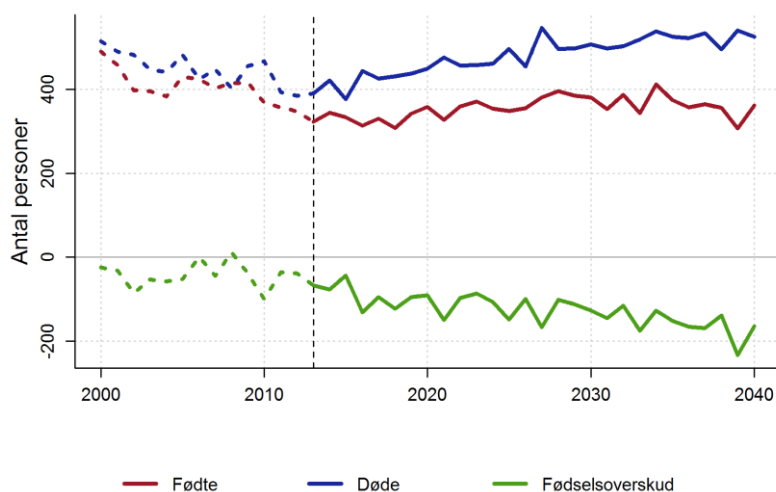
⁴ Opgjort primo året.

relativt stabil indtil 2020, hvor antallet vokser, indtil det falder fra 2028 mod 2040, hvilket i store træk også afspejles i udviklingen af antal fødte, jf. Figur 2.4.

Frem mod 2012 har antallet af døde i Assens Kommune ligget på et højere niveau end antallet af fødte med undtagelse af enkelte år, jf. Figur 2.4. I fremskrivningen forventes at forskellen mellem antallet af døde og antallet af fødte vokser, hvilket implicerer et voksende fødselsunderskud. Det voksende antal døde i fremskrivningen skyldes, at antallet af ældre er voksende i Assens Kommune.

I de historiske år fra 2000 til 2012 ligger antallet af døde i gennemsnit 10,4 pct. højere end antallet af fødte hvert år. Til sammenligning er antallet af fødte henholdsvis 1 pct. og 15 pct. højere end antallet af døde, når Landsdel Fyn eller hele Danmark betragtes over samme periode. I fremskrivningsårene fra 2013 til 2039 ventes antallet af døde i Assens Kommune i gennemsnit at være 35 pct. højere end antallet af fødte, mens det samme tal for Landsdel Fyn er 5 pct. På landsplan ventes antallet af fødte i fremskrivningen at være 15 pct. højere end antallet af døde, som det også var tilfældet i den historiske periode.

Figur 2.4. Antal fødte, døde og fødselsoverskud, personer

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2012. Antallet af fødte og dødsfald på kommuneniveau i 2013 er fremskrevne niveauer, men data for året indgår i estimationen af henholdsvis nationale fertilitetsrater og dødssandsynligheder på kommuneniveau.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

2.3 Indvandring og udvandring

Figur 2.5 viser udviklingen i ind- og udvandringen i Assens Kommune. Historisk er udviklingen i indvandringen præget af store udsving, hvilket tydeliggør vanskeligheden i at skønne over den fremadrettet. Indvandringen forventes i gennemsnit at være på godt 240 personer om året, mens udvandringen i gennemsnit ventes at være på godt 150 personer om året, jf. Figur 2.5. Den samlede nationale bruttoindvandring afspejler niveauet i Befolkningsfremskrivning 2014⁵. Indvandringens

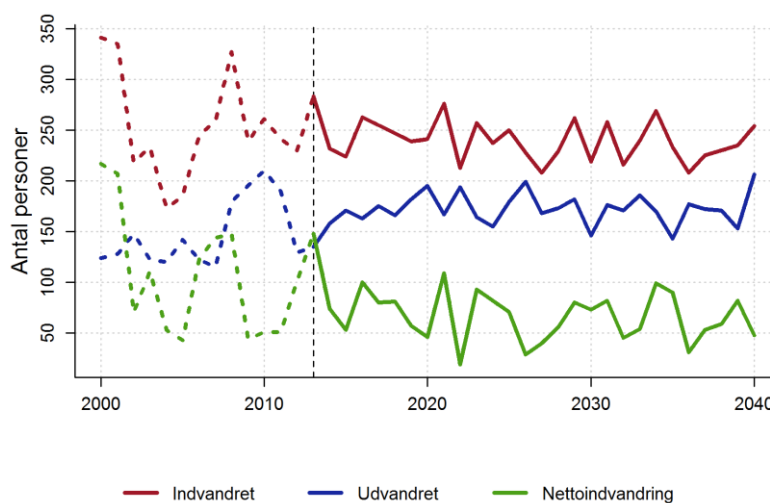
⁵ Danmark Statistik og DREAM laver hvert år en samordnet befolkningsfremskrivning for Danmark. Se yderligere information på Danmarks Statistiks hjemmeside:

<http://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/statistikdokumentation/befolkningsfremskrivning-for-danmark>

fordeling på kommuner afspejler den historiske fordeling fra 2010-2012. Således indregnes der i fremskrivningen ikke et evt. skift som følge af eksempelvis ændrede visiteringskvoter for flygtninge. Eftersom det overordnede indvandringsniveau er forankret i Befolkningsfremskrivning 2014, er de seneste års høje indvandring af personer med flygtninge- og familiesammenføringsbaggrund heller ikke taget i betragtning.

Udvandringen har historisk været lavere end indvandringen, hvilket har givet anledning til en positiv nettoindvandring. Denne tendens forventes at fortsætte, idet såvel ind- som udvandringen ventes at variere omkring de historiske niveauer. Som følge heraf skønnes nettoindvandringen at fluktuere omkring et niveau på godt 70 personer frem mod år 2040.

Figur 2.5. Udvandring, bruttoindvandring og nettoindvandring

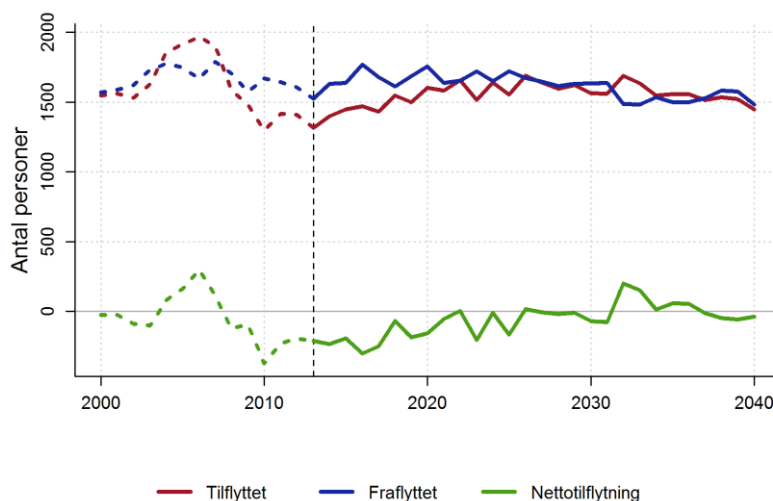
Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2012. Antallet af indvandrede og udvandrede på kommuneniveau i 2013 er fremskrevne niveauer, men data for året indgår i estimationen af henholdsvis indvandringens sammensætning på køn og oprindelse og af udvandringssandsynligheden.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

2.4 Til- og fraflytning

Tilflytningen til Assens Kommune er generelt lavere end fraflytningen i den historiske periode fra 2000 til 2012, selvom nettotilflytningen i nogle år har været positiv. I fremskrivningen ventes tilflytningen til Assens Kommune stadig generelt at ligge på et lavere niveau end fraflytningen, hvilket resulterer i en årlig negativ nettotilflytning på lidt under 70 personer i gennemsnit, jf. Figur 2.6.

Figur 2.6. Til- og fraflytning samt nettotilflytning

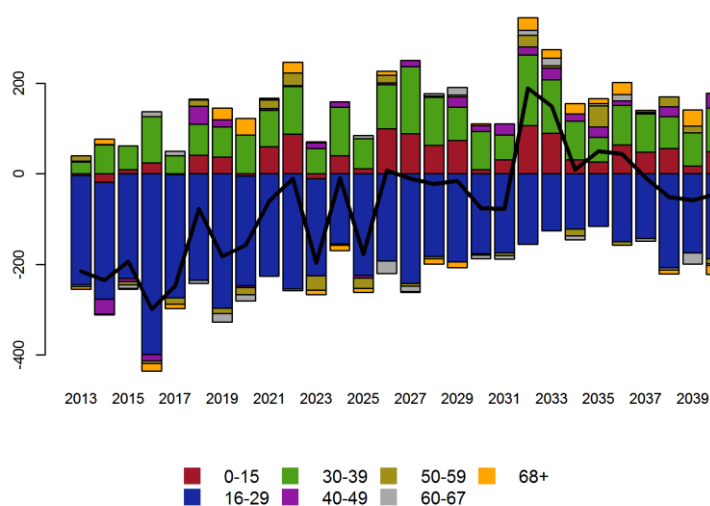

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2012.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Figur 2.7 viser forventningen til antallet af nettotilflyttede opgjort på aldersgrupper. Heraf fremgår det, at der typisk ventes en større fra- end tilflytning af unge i alderen 16-29 år, mens det omvendte er tilfældet, når personer i alderen 0-15 år og 30-39 år betragtes. Flyttetilbøjeligheden både indenfor og på tværs af kommunegrænser aftager med alderen⁶. Nettotilflytningen for personer i aldersgrupperne 40-49 år, 50-59 år, 60-67 år og over 68 år viser, at der hverken er en tendens til, at enten tilflytningen eller fraflytningen dominerer i disse aldersgrupper.

Figur 2.7. Nettotilflytning opdelt på udvalgte aldersgrupper i Assens Kommune, antal personer

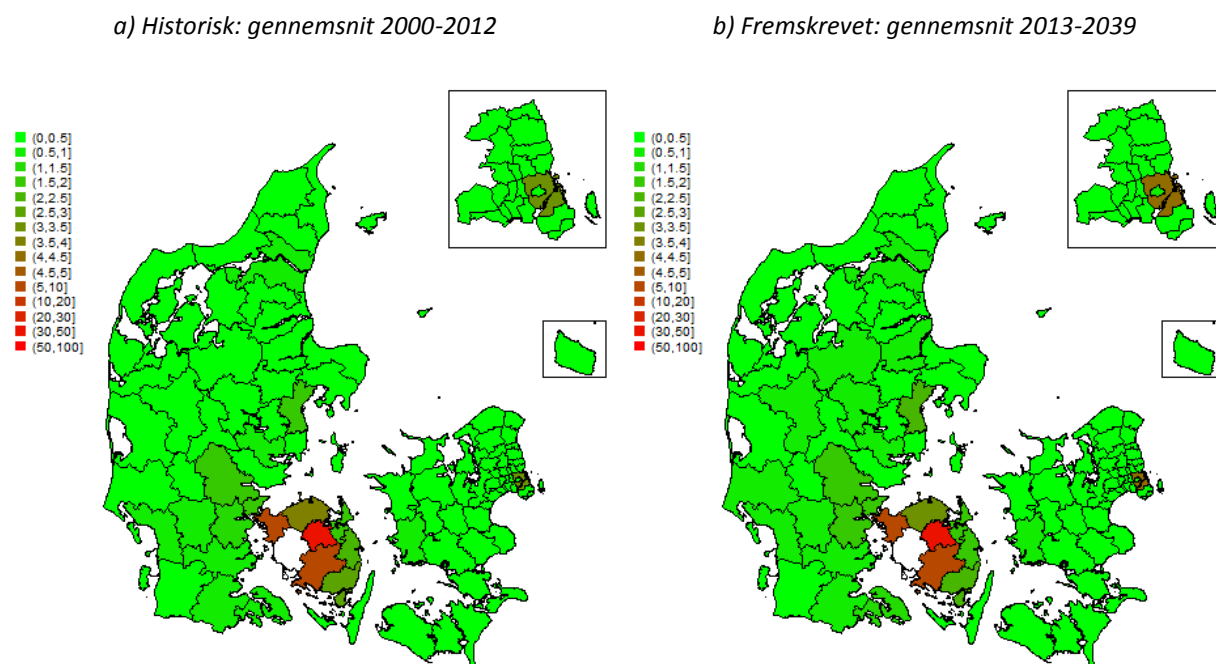
Anm.: Den sorte linje viser den samlede nettotilflytning.

Kilde: SMILE database og egne beregninger på SMILE 3.0.

⁶ Se evt. Hansen & Markeprand (2015), s. 58, figur 3.33.

Figur 2.8a og Figur 2.8b illustrerer, hvor tilflytterne til Assens Kommune typisk kommer fra såvel historisk som fremskrevet. I begge figurer er Assens Kommune markeret med hvidt. Jo mere rødlig farven er på en given kommune, des større er koncentrationen af tilflyttere til Assens Kommune fra den pågældende kommune. Koncentrationen er opgjort som den gennemsnitlige årlige andel af personer, der tilflytter Assens Kommune over henholdsvis den historiske periode og fremskrivningsperioden. Størstedelen af tilflytterne kommer historisk fra nærliggende kommunerne samt Københavns Kommune. Det ventes de også at gøre fremadrettet.

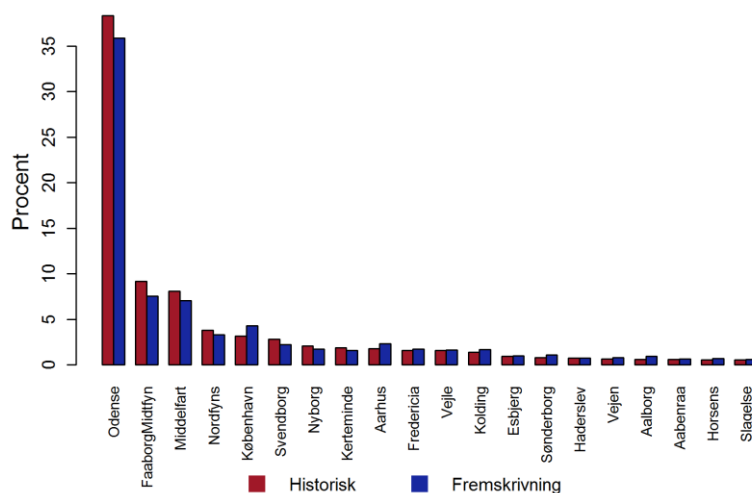
Figur 2.8. Koncentration af tilflyttere fra andre kommuner til Assens Kommune, pct.

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

I gennemsnit stammer den historiske tilflytning til Assens Kommune primært fra henholdsvis Odense (38,3 pct.), Faaborg-Midtfyn (9,2 pct.), Middelfart (8,1 pct.), Nordfyns (3,8 pct.) og Københavns Kommune (3,2 pct.), jf. Figur 2.8 og Figur 2.9. I fremskrivningen forventes fortsat, at de 20 historisk dominerende kommuner, vil tegne sig for en betragtelig andel af den samlede tilflytning, så det overordnede tilflytningsmønster bevares i fremskrivningen. Fordelingen forventes dog at ændres en smule i fremskrivningen, så en større andel af tilflytterne kommer fra kommuner med større byer (Københavns og Århus Kommune).

Figur 2.9. Gennemsnitlig historisk og fremskrevet andel af samtlige flytninger til Assens Kommune fordelt på de 20 historisk dominerende fraflytningskommuner

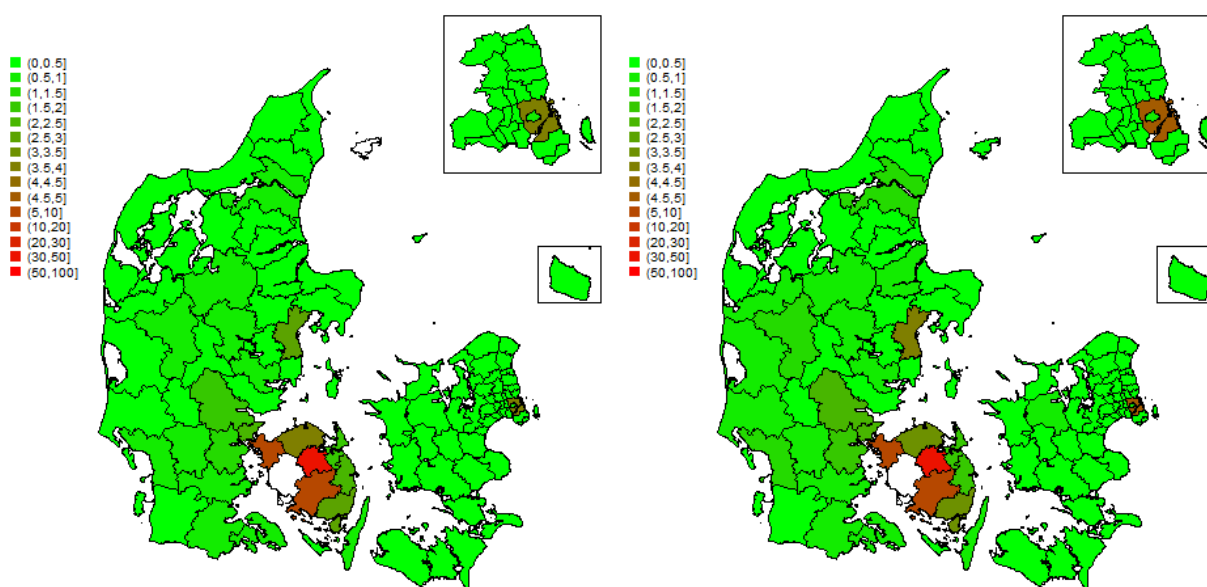
Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Figur 2.10a og Figur 2.10b illustrerer, hvor personer fra Assens Kommune flytter hen henholdsvis historisk og fremskrevet. Både historisk og i fremskrivningen er det nabokommunerne samt Århus og Københavns Kommune, som aftager størstedelen af fraflytterne fra Assens Kommune.

Figur 2.10. Koncentration af fraflyttere fra Assens Kommune fordelt på tilflytningskommuner

a) Historisk: gennemsnit 2000-2012

b) Fremskrevet: gennemsnit 2013-2039

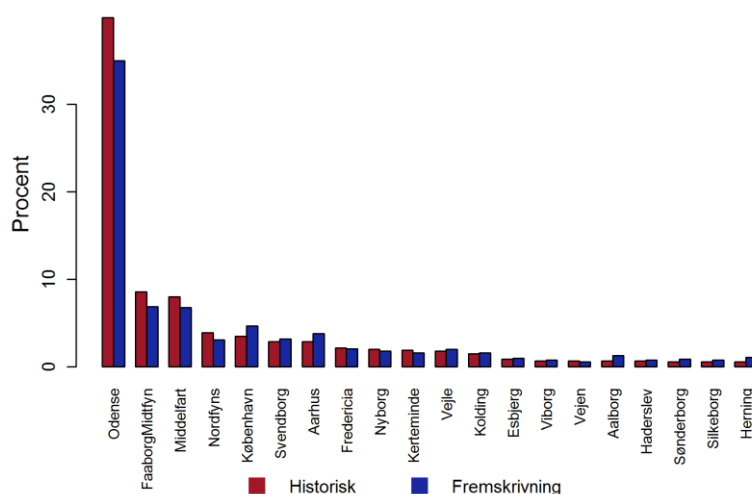

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Odense, Faaborg-Midtlyn og Middelfart er de tre kommuner, som historisk aftager den største andel af fraflyttere fra Assens Kommune, jf. Figur 2.11. Historisk er gennemsnitligt 39,9 pct. af fraflytningen rettet mod Odense Kommune, mens henholdsvis 8,6 pct., 8 pct. og 3,9 pct. af de fraflyttende

gennemsnitligt er flyttet til Faaborg-Midtfyn, Middelfart og Nordfyns Kommune. I fremskrivningen ventes en mindre andel af fraflytterne at flytte til Odense, Faaborg-Midtfyn, Middelfart og Nordfyns Kommune, sammenholdt med den historiske periode, mens flere vælger at flytte til Svendborg, Århus og Københavns Kommune. De kommuner, der modtog flest fraflyttere fra Assens Kommune historisk, ventes også overordnet at gøre det fremadrettet.

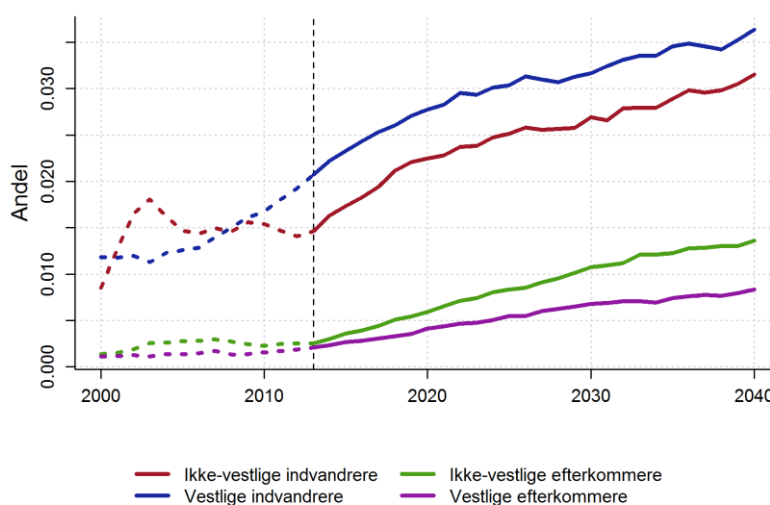
Figur 2.11. Gennemsnitlig historisk og fremskrevet andel af samtlige flytninger fra Assens Kommune fordelt på de 20 historisk dominerende tilflytningskommuner

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Til- og fraflytningen vil sammen med ind- og udvandringen give anledning til en relativt beskeden ændring i den etniske sammensætning i Assens Kommune, jf. Figur 2.12 og Tabel 2.1. Tabel 2.1 viser udviklingen i andelen af indvandrere og efterkommere fordelt på vestlige og ikke-vestlige lande som andel af hele befolkningen i Assens Kommune, Landsdel Fyn og i hele landet. Andelen af vestlige indvandrere og efterkommere samt ikke-vestlige indvandrere og efterkommere er på niveau med eller lavere end Landsdel Fyn og hele landet sammenholdt med Assens Kommune og ventes også at være det i fremskrivningen. I fremskrivningen ventes andelen af både vestlige og ikke-vestlige indvandrere og efterkommere at stige over tid i alle tre geografiske områder.

Figur 2.12. Udvikling vestlige og ikke-vestlige indvandrere og efterkommere, andel af den samlede befolkning i kommunen

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Tabel 2.1 Udvikling i andelen personer med dansk oprindelse samt vestlige og ikke-vestlige indvandrere og efterkommere i Assens, Fyn og hele landet

	2013	2020	2040
Dansk oprindelse			
Assens	96	94	91
Fyn	91,2	89,5	86,4
Hele landet	89,3	87,2	83,5
Ikke-vestlige indvandrere			
Assens	1,5	2,2	3,2
Fyn	4	4,5	5,3
Hele landet	4,8	5,4	6,3
Vestlige indvandrere			
Assens	2,1	2,8	3,6
Fyn	2,6	3,3	4,3
Hele landet	3,4	4,2	5,2
Ikke-vestlige efterkommere			
Assens	0,3	0,6	1,4
Fyn	1,9	2,2	2,9
Hele landet	2,2	2,6	3,6
Vestlige efterkommere			
Assens	0,2	0,4	0,8
Fyn	0,2	0,4	1
Hele landet	0,4	0,6	1,4

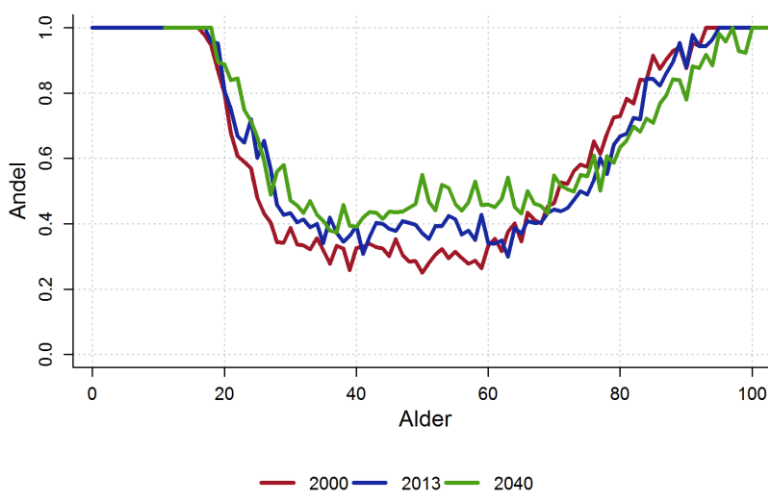
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

2.5 Familiestruktur

På landsplan stiger antallet af enlige familier, mens antallet af par er stabilt omkring det nuværende niveau.⁷ Det stigende antal enlige familier har flere forklaringer. Dels har unge et længere uddannelsesforløb end tidligere og venter med at danne par og stifte familie, og dels er tilværelsen som enlig i højere grad mulig på grund af stigende velstand. For ældre over 67 år skyldes tilværelsen som enlig typisk dødsfald af den ene person i en parfamilie, hvilket betyder, at en større andel af ældre familier udgøres af enlige. Dette modvirkes dog i nogen grad af, at par fremadrettet forventes at leve længere tid sammen, da forskellen mellem mænd og kvinders forventede middellevetid⁸ i højere grad udlignes.

Den ændrede familiestruktur i Assens Kommune afspejles i Figur 2.13, der viser enliges andel af det samlede antal familier fordelt på alder i henholdsvis 2000, 2013 og 2040. I forhold til år 2000 er tendensen både i 2013 og 2040, at andelen af familier med enlige vil være højere indtil familien opnår en alder⁹ i starten af 60'erne til starten af 70'erne. Herefter er der relativt færre, der lever som enlige i 2013 og 2040 sammenholdt med billedet i 2000, hvilket tilskrives den ovenfor omtalte udvikling i det indbyrdes forhold mellem mænds og kvinders forventede levealder. Det samme mønster gør sig gældende på landsplan¹⁰.

Figur 2.13. Enliges andel af det samlede antal familier fordelt på alder i Assens Kommune, udvalgte år

Anm.: Enlige omfatter både enlige med og uden børn. Alder for en parfamilie opgøres som gennemsnittet af alderen for de to voksne familiemedlemmer.

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

⁷ Kapitel 4.7 i Hansen og Markeprand (2015, pp. 97-100) og kapitel 4.2 i Hansen, Stephensen og Kristensen (2013, pp. 97-104) redegør uddybende for udviklingen i familiestrukturen på landsplan.

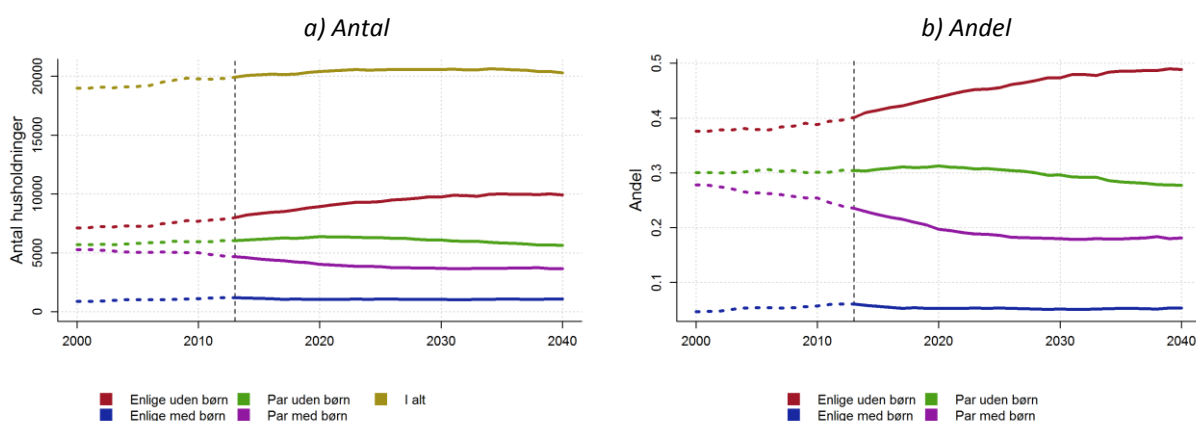
⁸ Kvinders middellevetid er højere end mændenes i Danmark, se evt. figur 4.7 i Hansen og Markeprand (2015)

⁹ Familiens alder er defineret ved gennemsnitsalderen af de voksne i husstanden.

¹⁰ Se Figur 4.20 i Hansen og Markeprand (2015)

Det samlede antal familier bosiddende i Assens Kommune var ca. 19.900 i 2013. Frem mod år 2040 forventes antallet af familier at øges til omkring 20.300, til trods for at befolkningstallet falder. Udviklingen er forklaret ved, at stigningen i antallet af enlige familier uden børn er tilstrækkelig til at modsvare nedgangen i antal parfamilier, jf. Figur 2.14. Den interne forskydning i familiemønstret dominerer således den modsatrettede effekt fra den negative befolkningstilvækst. Det samlede antal parfamilier har været relativt stabilt gennem den historiske periode, hvilket dækker over en nedgang i antallet af par med børn, der opvejes af en stigning i antallet af par uden børn. For enlige er der tale om en svag stigning over tid, der primært kan relateres til en stigning i antallet af enlige familier uden børn. I fremskrivningen ventes antallet af enlige familier uden børn fortsat at øges fra 8.000 til 9.900, men antallet af enlige med børn ventes at være stabilt omkring 1.100 familier fra 2013 til fremskrivningens slutning. Antallet af parfamilier uden børn falder fra et niveau 6.100 til omkring 5.600 familier. Antallet af parfamilier med børn nedskrives fra godt 4.700 familier i 2013 til 3.700 familier i 2040.

Figur 2.14. Udviklingen i familiestrukturen 2000-2040, Assens Kommune, antal familier

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013. Betegnelsen "uden børn" henviser til, at familien ikke har hjemmeboende børn.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

I Tabel 2.2 fremgår udviklingen i familiestrukturen opgjort på andele for de fire familietyper enlige uden børn, enlige med børn, par med børn og par uden børn for henholdsvis Assens Kommune, Landsdel Fyn og hele landet. I basisåret 2013 er andelen af enlige familier i Assens Kommune 46,1 pct., hvilket er markant lavere sammenholdt med Landsdel Fyn (52,2 pct.) og hele landet (53,6 pct.). Frem mod 2040 stiger andelen af enlige i Assens Kommune og i Landsdel Fyn til henholdsvis 54,2 pct. og 58,1 pct., mens andelen af enlige på landsplan stiger til 58,2 pct. Assens Kommune går dermed fra at være en kommune med en overvægt af parfamilier til en kommune med en overvægt af enlige på sigt.

Tabel 2.2. Udvikling i familiestruktur opgjort på andele, procent

	2013	2020	2040
Assens			
Enlige uden børn	40,1	43,8	48,9
Enlige med børn	6	5,2	5,3
Par uden børn	30,4	31,3	27,7
Par med børn	23,5	19,7	18,1
Fyn			
Enlige uden børn	46,1	49,2	52,2
Enlige med børn	6,1	5,7	5,9
Par uden børn	27,3	27,1	24,1
Par med børn	20,4	18	17,8
Hele landet			
Enlige uden børn	47,3	49,6	52,1
Enlige med børn	6,3	5,9	6,1
Par uden børn	25,6	25,4	23
Par med børn	20,9	19,1	18,8

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

3 Befolkningens uddannelsesniveau

I SMILE opdeles befolkningen på højst fuldførte og igangværende uddannelse i henhold til UNI-C's kategorisering, der fremgår af Tabel 3.1.

Tabel 3.1. Oversigt over uddannelseskategorier

<i>Uddannelseskategori</i>	<i>Gruppering</i>
Ukendt	
Grundskole (til og med 9. klasse)	Grundskole
10. klasse	
Almengymnasial uddannelse	Gymnasial uddannelse
Erhvervsgymnasial uddannelse	
Erhvervsfaglig uddannelse	Erhvervsfaglig uddannelse
Kort videregående uddannelse	Kort videregående uddannelse (KVU)
Professionsbachelor	
Mellemlang videregående uddannelse	Mellemlang videregående uddannelse (MVU)
Universitetsbachelor	
Udelt kandidatuddannelse	
Delt kandidatuddannelse	
Ph.d.	Lang videregående uddannelse (LVU)
Masteruddannelse	

Anm.: I tabellen er uddannelseskategorierne opsat i stigende orden.

Kilde: Tabel 3.1 i Hansen og Markeprand (2015) samt Uni-C's uddannelsesgruppering på hovedgrupper.

For at kunne sammenfatte udviklingen i befolkningens uddannelsesniveau konstrueres et uddannelsesindeks. Til beregning af uddannelsesindekset fordeles befolkningen på uddannelsesgrupperingen i højre søjle i Tabel 3.1. Hver af disse uddannelser tildeles en vægt som angivet i Tabel 3.2. Uddannelsesindekset beregnes ved at summere over de relative andele af befolkningen fordelt på uddannelseskategorierne, hvor disse andele er ganget med vægtene i Tabel 3.2.

Tabel 3.2. Vægtning af uddannelse i uddannelsesindeks

<i>Uddannelse</i>	Grundskole	Gymnasial	Erhv. faglig	KVU	MVU	LVU
<i>Vægt</i>	0	1	2	3	4	5

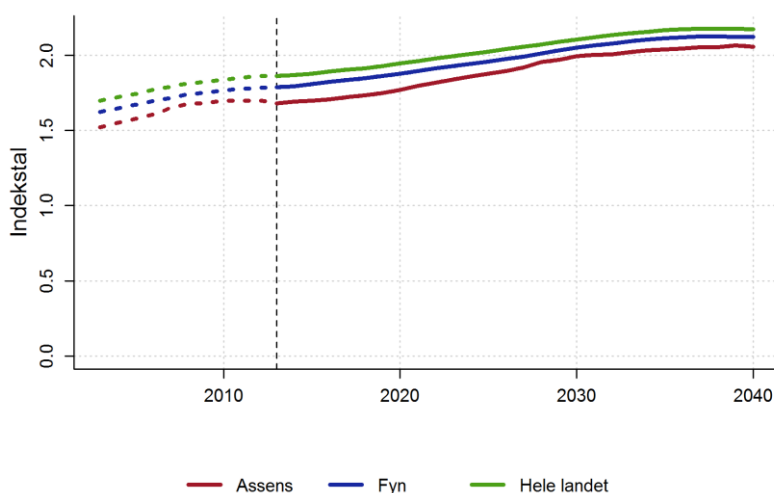
Anm.: Vægtene i denne tabel er en rettelse i forhold til tabel 5.1. i Hansen og Markeprand (2015). I beregningen af uddannelsesindekset i Hansen og Markeprand (2015) anvendes også heltal som vægte i uddannelsesindekset til trods for, at de er angivet i femtedele.

Kilde: Hansen og Markeprand (2015).

Figur 3.1 viser udviklingen i uddannelsesindekset i Assens Kommune, Landsdel Fyn og hele landet for befolkningen i alderen 16-67 år. Både historisk og i fremskrivningsårene ligger uddannelsesniveauet

sammenfattet ved uddannelsesindekset lavere end for hele landet og for Landsdel Fyn. Uddannelsesniveaet ventes at stige i fremskrivningen både i Assens Kommune, Landsdel Fyn og i hele landet.

Figur 3.1. Udvikling i uddannelsesindeks i Assens Kommune, Fyn og hele landet, 16-67 år

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Forskellen mellem uddannelsesniveaet i Assens Kommune sammenholdt med Landsdel Fyn og hele landet skyldes primært to forhold. For det første er andelen af personer, som højst har en grundskoleuddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse, højere i Assens Kommune sammenholdt med Landsdel Fyn og hele landet, jf. Tabel 3.3. For det andet er andelen af personer med en gymnasial, mellemlang eller lang videregående uddannelse lavere i Assens Kommune sammenholdt med Landsdel Fyn og hele landet. I fremskrivningen ventes andelen af personer med en grundskole uddannelse, en mellemlang uddannelse og en gymnasial uddannelse at nå mere på niveau med Landsdel Fyn og hele landet. Ellers fastholdes det samme mønster i fremskrivningen, selvom uddannelsesniveaet stiger i både Assens Kommune, Landsdel Fyn og i hele landet.

Tabel 3.3. Befolkningen opdelt på højest fuldførte uddannelse, 16-67 år, procent

	2013	2020	2040
Grundskole			
Assens	35,3	32,7	28,3
Fyn	32,3	30,8	28,6
Hele landet	31,5	30,3	28,9
Gymnasial uddannelse			
Assens	4,3	6,5	7,2
Fyn	8,4	9,5	9,4
Hele landet	9,2	10,3	9,9
Erhvervsfaglig uddannelse			
Assens	38	36	30,9
Fyn	33,5	31	25,3
Hele landet	31,5	28,8	22,8
KVU			
Assens	5,2	5,6	5,4
Fyn	4,8	5	5
Hele landet	4,8	4,9	4,8
MVU			
Assens	13,4	14,2	18
Fyn	15,7	16,6	19,6
Hele landet	15,3	16,1	18,7
LVU			
Assens	3,8	5,1	10,1
Fyn	5,2	7	12,2
Hele landet	7,7	9,6	14,8

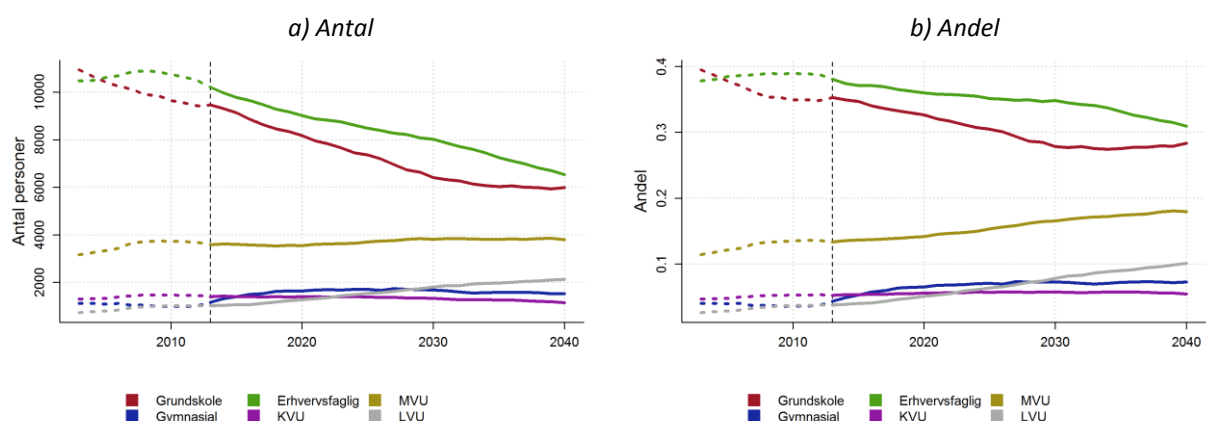
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 3.2 viser forventningen til udviklingen i henholdsvis antallet og andelen af personer i alderen 16-67 år fordelt på højest fuldførte uddannelse i Assens Kommune. Det forventes, at antallet og andelen af personer med en gymnasial eller en videregående uddannelse vil øges fremadrettet, mens personer, der højst har fuldført en grundskoleuddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse, ventes at falde både som andel og i antal. Ændringen i befolkningens uddannelsesbaggrund skyldes, at de yngre generationer, som generelt har længere uddannelser, erstatter ældre generationer, der typisk har en kortere uddannelse. Endvidere har tilbøjeligheden til at starte på en videregående uddannelse historisk været stigende på landsplan.

I fremskrivningen ventes der en større fraflytning end tilflytning af personer med en grundskole eller gymnasial uddannelse, jf. Figur 3.3. Generelt ventes en positiv nettotilflytning af personer med en videregående uddannelse. Tendensen er således konsistent med opgørelsen af nettotilflytningen fordelt på alder i Figur 2.7 og tilsiger, at fraflytning af unge med en grundskoleuddannelse eller gymnasial uddannelse typisk er forbundet med, at de unge starter på en højere uddannelse i en anden kommune. Der er endvidere en udpræget tendens til, at befolkningen næsten 20 år efter

færdiggørelsen af grundskolen vil være bosiddende i samme landsdel eller kommune, hvor grundskolen afsluttedes¹¹. Selvom der i starten af livsforløbet sker en fraflytning, vil der altså være en tendens til, at de pågældende personer flytter tilbage til ophavskommunen efter kortere eller længere tids ophold i andre kommuner. Tendensen afhænger af oprindelseskommune, tilflytningskommuner og ikke mindst tid siden fraflytning fra oprindelseskommunen. Mønsteret er konsistent med en positiv nettotilflytning af personer med et højere uddannelsesniveau. I øvrigt gælder på landsplan, at flyttetilbøjeligheden på tværs af kommunegrænser er stigende i uddannelsesniveaue og i graden af tilknytning til arbejdsmarkedet¹². Dette tilsiger dog ikke i sig selv, at nettotilflytningen af højt uddannede er positiv.

Figur 3.2. Antal personer opdelt på højest fuldførte uddannelse i Assens Kommune, 16-67 år

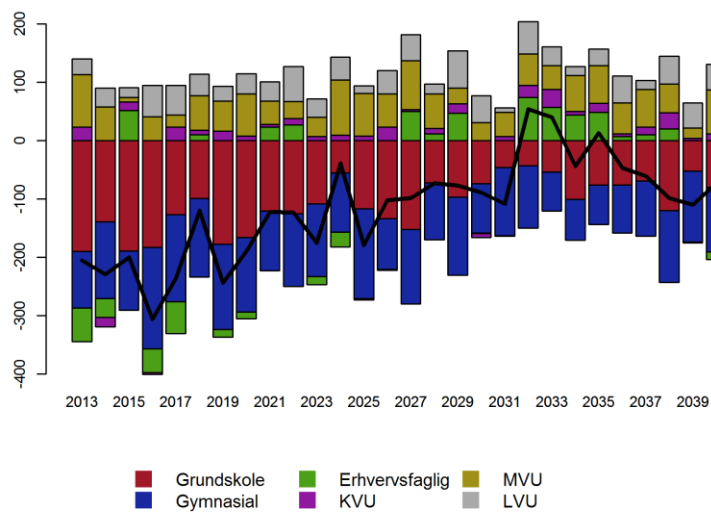
Anm.: Grundskole indeholder både ukendte, grundskole og tiende klasse; Gymnasial er almen og erhvervs-gymnasial uddannelse; kortere videregående uddannelser (KVVU) er med varighed på mellem 2 og 3 år; mellemlang videregående uddannelser (MVU) indeholder professions- og universitetsbachelor. Lang videregående uddannelse (LVU) indeholder universitetskandidater, ph.d.-uddannelser og Master-uddannelser. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

¹¹ Momentum (2014).

¹² Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58, figur 3.34.

Figur 3.3. Forventet nettotilflytning opdelt på højest fuldførte uddannelse i Assens Kommune, antal personer, 16-67 år

Anm.: Nettotilflytningen er antallet af personer der flytter bopæl til kommunen fratrukket antallet af personer der flytter bopæl fra kommunen.

Kilde: SMILE database og egne beregninger på SMILE 3.0.

4 Arbejdsmarkedet

I dette afsnit sammenlignes den historiske og fremskrevne udvikling i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning. Udviklingen kan dels opgøres i *niveauet* for arbejdsmarkedstilknytningen og dels i den *relative andel* af en given population i forskellige arbejdsmarkedskategorier. Niveauet er centralt i forhold til skatteprovenu og offentlige udgifter mv., mens de relative andele korrigerer for udviklingen i de demografiske komponenter. De relative andele udtrykker således bedre de adfærdsmæssige aspekter af befolkningens arbejdsmarkedstilknytning og beskriver dermed potentialet for politiske tiltag, der har til formål at ændre en uhensigtsmæssig udvikling.

I Assens Kommune var antallet af personer i arbejdsstyrken relativt stabilt indtil 2008, hvorefter det sidenhen har været faldende, jf. Figur 4.1a. Faldet finder både sin forklaring i den demografiske udvikling og i ændringen af det økonomiske klima i 2008. Arbejdsstyrken ventes at falde yderligere i perioden frem til 2040. Således forventes antallet af personer i arbejdsstyrken i aldersgruppen 16-67 år at falde fra 17.200 i 2013, til 16.600 i 2020 og 14.500 i 2040. Beskæftigelsen i aldersgruppen 16-67 år har ligeledes været faldende siden krisen i 2008, og ventes at falde yderligere i fremskrivningsårene fra cirka 15.800 personer i 2013 til 15.000 personer i 2020 og yderligere til 12.900 personer i 2040. Faldet i beskæftigelsen efter 2008 er betydeligt mere udtalt end nedgangen i arbejdsstyrken, hvilket skal tilskrives, at beskæftigelsen er betydeligt mere konjunkturfølsom.

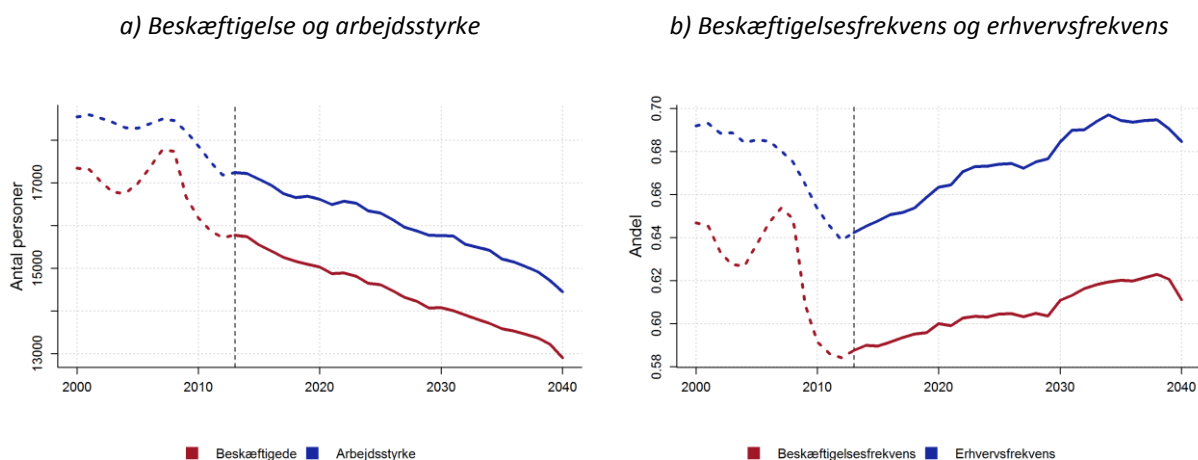
Udviklingen i arbejdsstyrken og beskæftigelsen afspejler den demografiske udvikling. I Assens Kommune ventes antallet af personer i aldersgruppen 16-67 år at falde med godt 21,3 pct. frem mod 2040 relativt til niveauet i 2013. Nedgangen i befolkningen er dermed mere udtalt end nedgangen i arbejdsstyrken (16,3 pct.) og beskæftigelsen (18,2 pct.), hvilket udmønter sig i, at beskæftigelsesfrekvensen¹³ og erhvervsfrekvensen¹⁴ for de 16-67-årige er stigende gennem stort set hele fremskrivningen, jf. Figur 4.1b. Et stigende uddannelsesniveau bidrager således sammen med den gradvist voksende pensionsalder og forkortelse af efterlønsperioden til at øge befolkningens erhvervstilknytning og begrænse faldet i beskæftigelsen over tid.

I Tabel 4.1 ses beskæftigelsesfrekvensen og erhvervsfrekvensen i Assens Kommune, i Landsdel Fyn og i hele landet for årene 2013, 2020 og 2040. Her fremgår det, at erhvervsfrekvensen og beskæftigelsesfrekvensen i Assens Kommune ventes at være højere over hele fremskrivningsperioden relativt til niveauet i hele landet og i Landsdel Fyn.

¹³ Beskæftigelsesfrekvensen beregnes her som antallet i beskæftigelse delt med hele befolkningen i aldersgruppen 16-67 år.

¹⁴ Erhvervsfrekvensen beregnes som antallet i beskæftigelse samt ledige på henholdsvis dagpenge eller kontanthjælp delt med hele befolkningen i aldersgruppen 16-67 år. I SMILE kan en person kun tilhøre en kategori. Derfor skal der tages forbehold for, at studerende, som har job ved siden af studierne, ikke indregnes i arbejdsstyrken.

Figur 4.1. Beskæftigelse og arbejdsstyrke samt beskæftigelses- og erhvervsfrekvensen i alderen 16-67 år, personer

Anm.: Beskæftigede indeholder selvstændige, lønmodtagere og personer på syge- eller barseldagpenge, der er fraværende fra beskæftigelse primo året. Arbejdsstyrken består af beskæftigede og ledige. Som følge af Tilbagetrækningsreformen hæves folkepensionsalderen gradvist til 67 år i 2022 og levetidsindekseres efterfølgende fra 2030. DREAM (2014) skønner den forventede folkepensionsalder til 68 år i 2030, 69 år i 2035 og 70 år i 2040. Endvidere sker en gradvis reduktion af længden af efterlønsperioden til tre år. Det bemærkes, at figuren ikke tager højde for den fulde effekt på beskæftigelsen og arbejdsstyrken af øget tilbagetrækningsalder, da den maksimale aldersgrænse er fastholdt på 67 år. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Tabel 4.1. Beskæftigelsesfrekvens, erhvervsfrekvens og ledighed, 16-67 år, procent

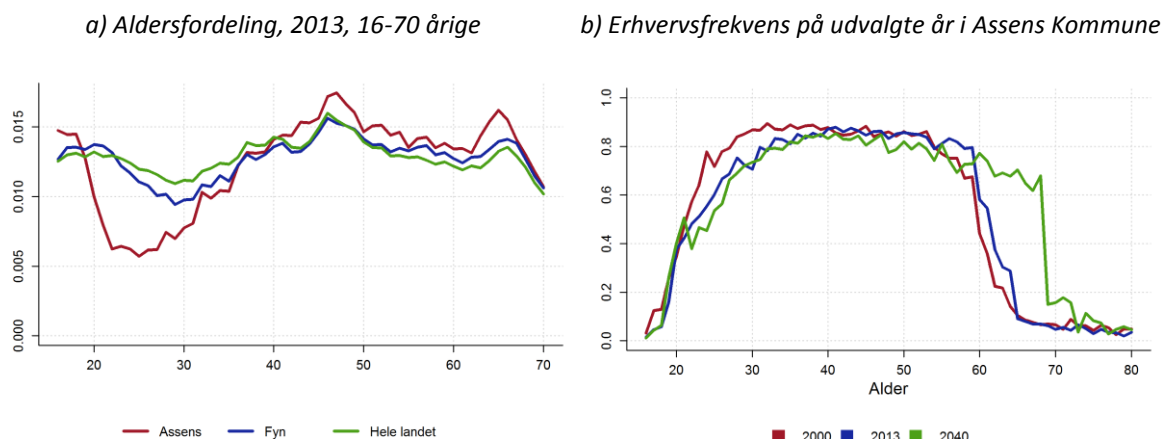
	2013	2020	2040
Beskæftigelsesfrekvens			
Assens	58,8	60	61,1
Fyn	54,3	56,6	59,3
Hele landet	57,9	58	59,6
Erhvervsfrekvens			
Assens	64,2	66,3	68,5
Fyn	59,7	63	66,5
Hele landet	62,6	64,5	66,8
Ledighed			
Assens	8,5	9,5	10,7
Fyn	9	10,2	10,8
Hele landet	7,4	10	10,8

Anm.: Ledigheden er beregnet som andelen af ledige ud af den samlede arbejdsstyrke. Erhvervsfrekvensen og beskæftigelsesfrekvensen er defineret i fodnote 13 og 14.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Befolkningens alderssammensætning i Assens Kommune vil bidrage til at trække den gennemsnitlige erhvervsfrekvens op, idet der er en mindre andel under 30 år, hvor erhvervsfrekvensen er relativt lav, i forhold til hele landet, jf. Figur 4.2a. Desuden viser Figur 4.2b, at erhvervsfrekvensen for ældre i alderen 65-68 år forventes at være betydeligt højere i 2040 som følge af arbejdsmarkedsreformer, som beskrives nærmere nedenfor.

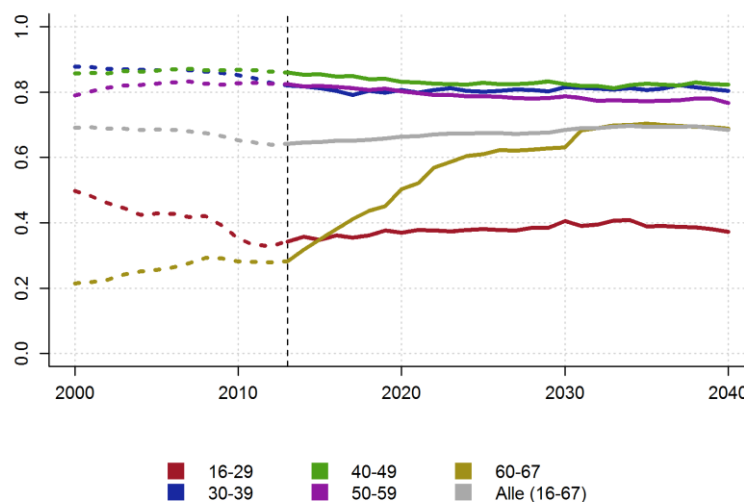
Figur 4.2. Befolkningens aldersfordeling og aldersopdelt erhvervsfrekvens

Kilde: SMILE database og egne beregninger på SMILE 3.0.

Med Velfærdsaftalen og Tilbagetrækningsreformen hæves pensionsalderen og efterlønsalderen. Pensionsalderen hæves gradvist til 67 år i 2022, mens efterlønsalderen gradvist hæves til 64 år i 2023. Herefter levetidsindekseres både efterløns- og pensionsalderen, så den forøges i takt med, at middellevetiden stiger. Dette forventes at have en væsentlig betydning for de 60-67 åriges arbejdsmarkedstilknytning, jf. Figur 4.2b. Arbejdsmarkedstilknytningen for denne aldersgruppe har historisk fulgt en opadgående tendens fra år 2000, jf. Figur 4.3. Den accelererer dog fremover. Således stiger andelen af 60-67 årige i arbejdsstyrken fra ca. 30 pct. i 2013 til omkring 50 pct. i 2020 og stabiliseres først efter 2030 på et niveau tæt på 70 pct. Den første acceleration skyldes, at efterlønsalderen steg allerede i 2014. Udviklingen fremover styrkes på den ene side på grund af den fortsatte stigning i tilbagetrækningsalderen og forkortelse af efterlønsperioden og på den anden side fordi, at antallet af medlemmer af efterlønsordningen falder for fremtidige generationer. Baseret på 2013-tal er ca. 55 pct. af de 59-årige på landsplan tilmeldt efterlønsordningen, mens denne andel er nærmere 30 pct. for de 50-årige. Overordnet er aldersstrukturen i erhvervsdeltagelsen relativt ensartet på tværs af geografi, jf. Tabel 9.2 i appendiks.

Figur 4.3. Aldersopdelt erhvervsfrekvens, Assens Kommune

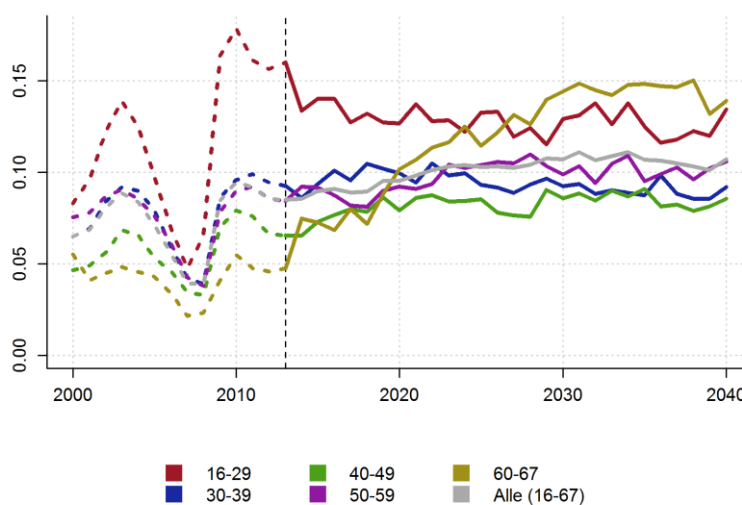

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Den samlede ledighed for personer i alderen 16-67 år i Assens Kommune ventes at stige fra 8,5 pct. i 2013 til 9,5 pct. i 2020 og 10,7 pct. i 2040, jf. Figur 4.4 og Tabel 4.1. I 2013 er ledigheden på niveau med ledigheden i Landsdel Fyn og højere end gennemsnittet for hele landet. I 2040 ventes ledigheden at være mere på niveau med både landsgennemsnittet og i Landsdel Fyn.

I alle alderskategorier ventes ledigheden i fremskrivningsårene at ligge over udgangsniveauet i 2013, jf. Figur 4.4. Ledigheden for personer i alderen 60-67 år ventes at stige markant fra ca. 5 pct. i 2013 til omkring 14 pct. i 2040, hvilket også trækker det generelle ledighedsniveau op. Udviklingen skyldes som tidligere nævnt forringede muligheder for at gå på efterløn og folkepension som følge af arbejdsmarkedsreformer og færre medlemmer af efterlønsordningen i de nyere generationer. Historisk er det særligt personer, som har været ledige, der har benyttet sig af efterlønsordningen til at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet. De forringede muligheder for at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet resulterer derfor ikke alene i en højere beskæftigelse, men også i en højere ledighed, fordi de personer, som vil trække sig fra arbejdsmarkedet tidligere, også typisk har en lavere arbejdsmarkedstilknøytning. Derfor finder man også samme mønster i Landsdel Fyn og i hele landet, jf. Tabel 4.1. Også fordelt på alder er ledigheds mønsteret forholdsvis ensartet mellem Assens Kommune, Landsdel Fyn og landet som helhed, jf. Tabel 9.3 i appendikset.

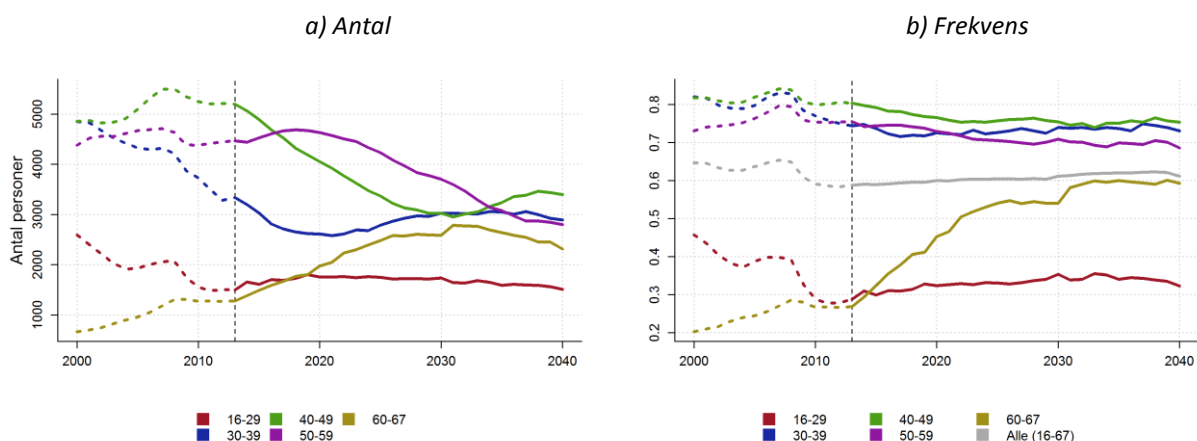
Figur 4.4. Ledighedsandel opdelt på aldersgrupper, Assens Kommune

Anm.: Ledigheden er defineret som i Tabel 4.1. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 4.5a viser beskæftigelsen fordelt på aldersgrupper i Assens Kommune, hvor beskæftigelsen varierer over tid i de forskellige alderskategorier. Det fremgår af Figur 4.5b, at beskæftigelsesfrekvensen er en smule aftagende i de fleste alderskategorier, men i et relativt beskedent omfang og ellers er stabil i fremskrivningsårene. Det vidner om, at udviklingen i antallet af beskæftigede fordelt på alder i Figur 4.5a er et udtryk for demografiske ændringer fremfor adfærsændringer. Her udgør de 60-67 årige en markant undtagelse, fordi både antallet og andelen af personer i beskæftigelse stiger betydeligt for denne gruppe gennem fremskrivningen. Det skyldes for det første, at erhvervsdeltagelsen i denne aldersgruppe ventes at øges som følge af arbejdsmarkedsreformer og færre medlemmer af efterlønsordningen i de senere generationer. For det andet ventes beskæftigelsen at stige for personer i aldersgruppen 60-67 år, da befolkningens aldring tilsiger, at der fremadrettet forventes flere i denne aldersgruppe, jf. Figur 2.2. I det samlede billede betyder de svagt faldende beskæftigelsesfrekvenser i aldersgrupperne 40-49 år og 50-59 år samt den stigende beskæftigelsesfrekvens for aldersgruppen 60-67 år, at beskæftigelsesfrekvensen for alle aldre (16-67 år) ventes at være stabil omkring niveauet fra 2013 gennem hele fremskrivningen, jf. Figur 4.5b.

Figur 4.5. Aldersfordelt beskæftigelse i Assens Kommune, antal personer og frekvenser

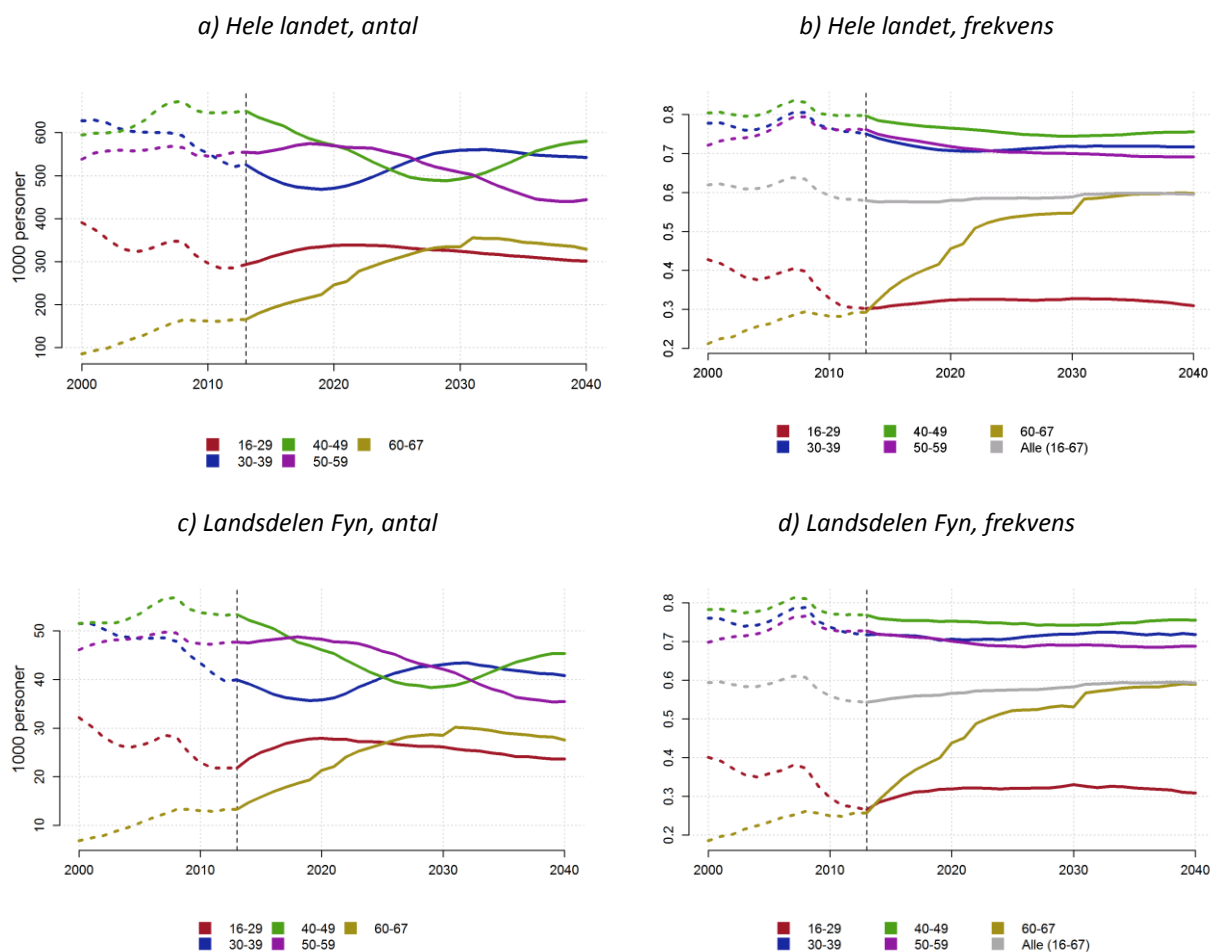
Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013. Frekvenserne udtrykker beskæftigelsens andel af hele befolkningen i aldersgruppen.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Sammenholdes udviklingen i beskæftigelsen med hele landet og landsdelen Fyn, fremgår det, at udviklingen i beskæftigelsen i Assens Kommune både historisk og fremadrettet følger mønsteret for beskæftigelsen såvel i landsdelen som på landsplan, jf. Figur 4.5 og Figur 4.6. For udvalgte år er den aldersfordelte beskæftigelse såvel i antal som i frekvenser sammenholdt mellem de tre geografiske områder i Tabel 9.1 i appendiks.

Betragtes hele befolkningens socioøkonomiske tilhørsforhold både inden og uden for arbejdsstyrken, jf. Figur 4.7, opnås et mere fuldstændigt billede af erhvervsdeltagelsen i forhold til ovenstående. Det samlede antal beskæftigede ventes at falde fra godt 16.000 personer i 2013 til 15.400 personer i 2020 og 13.900 personer i 2040. Antallet af studerende ventes at falde fra omkring 8.400 personer i 2013 til 7.300 personer i 2040. Hertil bemærkes, at børn i alderen 6-15 år også klassificeres som "Studerende". Antallet af kontanthjælpsmodtagere uden tilknytning til arbejdsmarkedet ventes at stige svagt fra knap 800 personer i 2013 til 1.000 personer i 2040. Antallet af førtidspensionister ventes at falde marginalt fra ca. 2.000 personer i 2013 til 1.800 personer i 2040.

Figur 4.6. Aldersfordelt beskæftigelse i hele landet og Landsdel Fyn, 1.000 personer og frekvenser

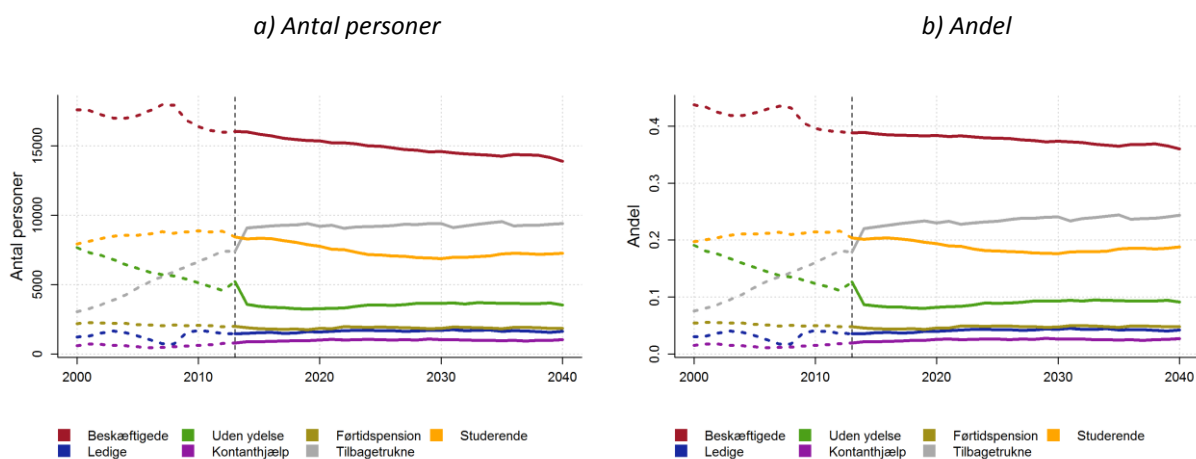

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013. Frekvenserne udtrykker beskæftigelsens andel af hele befolkningen i aldersgruppen.

Kilder: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Antallet af tilbagetrukne, dvs. folkepensionister og efterlønsmodtagere, stiger i den historiske periode fra godt 3.000 personer i 2000 til 7.400 personer i 2012. Stigningen i antallet af tilbagetrukne aftager omkring 2012, hvilket skyldes, at antallet af efterlønsmodtagere begynder at falde. Faldet i antallet af efterlønsmodtagere skyldes dels forkortelsen af efterlønsperioden og dels, at senere generationer har en lavere tilknytning til efterlønsordningen. Antallet af folkepensionister fortsætter med at øges i fremskrivningen, hvor hoppet fra 2013 til 2014 skyldes en omklassificering af personer over 64 år, som ikke modtager ydelser, til modtagere af folkepension. Antallet af tilbagetrukne ventes fremadrettet at stige til et niveau på ca. 9.400 personer. Antallet af personer uden ydelser er historisk faldet fra omkring 7.700 personer i 2000 til knap 5.200 personer i 2013, men ventes at stabiliseres på et niveau omkring 3.600 personer i mod 2040. Hertil bemærkes, at også børn under 6 år klassificeres som "Uden ydelser".

Figur 4.7. Befolkningen opdelt på arbejdsmarkedskategorier, alle aldersgrupper, Assens Kommune

Anm.: Tilbagetrukne omfatter både efterlønsmodtagere og folkepensionister. Ledige omfatter ledige, der modtager dagpenge eller kontanthjælp. Kontanthjælpskategorien omfatter modtagere af kontanthjælp, der vurderes at have andre problemer end ledighed. Antallet af tilbagetrukne stiger markant i første fremskrivningsår, hvilket skal tilskrives, at personer over 64 år, som ikke modtager ydelser, kategoriseres som "uden ydelser" i den historiske periode, men som folkepensionister i fremskrivningsperioden. Studerende omfatter personer helt ned til 6 års alderen, mens personer uden ydelser omfatter alle børn under 6 år. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Tabel 4.2 opsummerer befolkningens fordeling på arbejdsmarkedskategorier for alle aldre i Assens Kommune og sammenholder udviklingen med landsdelen og på landsplan. Tallene her og Figur 4.7b nuancerer Tabel 4.1 og Figur 4.7a. Det fremgår af Tabel 4.2, at andelen af tilbagetrukne i Assens Kommune ventes at være noget højere sammenholdt med Landdel Fyn og hele landet. Herudover er forskellene mellem de geografiske områder kun præget af mindre afvigelser. Det skal i øvrigt bemærkes, at beskæftigelsesandelen for den samlede befolkning udvikler sig i modsat retning af beskæftigelsen vurderet alene for personer i alderen 16-67 år, jf. Tabel 4.1.

Tabel 4.2. Befolkning opdelt i andele på arbejdsmarkedskategorier i Assens Kommune, i Landsdel Fyn og i hele landet, alle aldre, procent

	2013	2020	2040
Beskæftigede			
Assens	38,8	38,4	36,1
Fyn	36,8	37,4	36,8
Hele landet	39,6	38,8	37,8
Ledige			
Assens	3,5	4	4,2
Fyn	3,6	4,2	4,4
Hele landet	3,1	4,3	4,5
Uden ydelse			
Assens	12,6	8,2	9,1
Fyn	13,1	9,1	9,9
Hele landet	13,7	10	10,6
Kontanthjælp			
Assens	1,9	2,5	2,7
Fyn	2,2	2,6	2,6
Hele landet	2	2,5	2,6
Førtidspension			
Assens	4,8	4,6	4,8
Fyn	5,2	4,9	4,6
Hele landet	4,1	4,1	4,4
Tilbagetrukne			
Assens	17,9	23	24,4
Fyn	17	20,7	20,8
Hele landet	15,5	18,9	18,8
Studerende			
Assens	20,4	19,4	18,8
Fyn	22,1	21,1	20,9
Hele landet	21,9	21,4	21,2

Anm.: Bemærk at andelen af beskæftigede og ledige her er beregnet som andel af hele befolkningen i alle aldre. Ledigheden i Tabel 4.1 er defineret som andel af arbejdsstyrken, mens andelen af ledige her er defineret som andel af hele befolkningen. Endvidere stiger andelen af tilbagetrukne markant fra 2013 til 2020, men andelen uden ydelser falder markant i samme periode. Grunden hertil er forklaret i figurteksten til Figur 4.7. Studerende indeholder også grundskoleelever i alderen 6 år og opefter.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

5 Udviklingen i bolig efterspørgslen

I SMILE fremskrives antallet af familier og i udgangspunktet tildeles hver familie netop én bolig i modellen. I virkeligheden kan en bolig imidlertid huse flere familier. I år 2013 er der således ca. 18.600 boliger og 19.900 familier i Assens Kommune, hvorfor hver bolig i gennemsnit bebos af 1,07 familier. På landsplan rummer en bolig i gennemsnit ca. 1,1 familie, idet antallet af boliger i år 2013 er godt 2.620.000, mens antallet af familier er tæt på 2.880.000. Skønnet over det fremtidige antal boliger er opnået ved, at det forventede antal familier normeres med forholdet mellem antallet af boliger og familier i fremskrivningens startår 2013. Der beregnes en skaleringsfaktor for alle kombinationer af beskrivende boligkarakteristika og familietyper, herunder for hver kommune.

I det følgende betragtes forventningen til antallet af boliger karakteriseret ved henholdsvis boligtype og -art samt størrelsen på boligen og boligens bystørrelse udtrykt ved indbyggertallet for boligens beliggenhed. Type og -arts klassifikationen repræsenterer boligmassens mest centrale karakteristika, der omfatter kategorierne anført i Tabel 5.1.

Tabel 5.1. Kategorier af boligtyper og boligarter

Boligtype	Boligart
Ejerbolig	Parcelhus
Almen bolig	Rækkehus
Andelsbolig	Stuehus
Offentlig udlejningsbolig	Etagebolig
Privat udlejningsbolig	Døgninstitution (eks. plejehjem)
	Erhvervsbolig
	Kollegium
	Fritidshus
	Anden helårsbeboelse

Anm.: Parcelhuse, rækkehuse, stuehuse og etageboliger udgør de mest udbredte anvendelsesformer, hvorfor de øvrige boligartskategorier i dette kapitel er sammenlagt under betegnelsen "andet".

Kilde: Egen tilblivelse.

Det skønnes, at det samlede boligbehov i Assens Kommune fremadrettet vil stige gradvist fra et niveau på ca. 18.600 boliger i 2013 til et niveau på 19.000 boliger i 2040. Udviklingen afspejler dermed stigningen i antallet af familier, jf. Figur 2.14, herunder stigningen i andelen af enlige. Endvidere ventes en forskydning i boligmassens sammensætning på karakteristika, hvilket overordnet indebærer en forholdsmæssig større søgning mod primært private udlejningsboliger og almene boliger på bekostning af ejerboliger. Opgjort på boligart er der fortrinsvis tale om en stigning i efterspørgselsandelen efter rækkehuse og etageboliger, mens den relative efterspørgsel efter stuehuse og parcelhuse er faldende. I overensstemmelse med udviklingen i befolkningens præferencer vedrørende boligtype og -art ventes efterspørgslen fordelt på boligstørrelse, at rette sig i højere grad mod mindre boliger (<100 m²) på bekostning af store boliger (>120 m²), mens der ventes en relativt større søgning efter boliger beliggende i byområder med 1.000 – 9.999 indbyggere, som i højere grad foretrækkes relativt til boliger i byområder med færre end 1.000 indbyggere.

Fordelingen af boligbehovet på underliggende karakteristika afspejler i vidt omfang befolkningens uddannelsesniveau, arbejdsmarkedstilknytning samt familie- og aldersstruktur¹⁵. I de følgende afsnit relateres befolkningens boligpræferencer med den adfærd, der på landsplan kendetegner forholdet mellem boligstruktur og underliggende demografiske og socioøkonomiske karakteristika. Endvidere forklares den indbyrdes sammenhæng mellem de enkelte boligkarakteristika ligeledes ud fra de nationale tendenser. Det er vigtigt at bemærke, at befolkningens gennemsnitlige præferencer kan afvige fra, hvad der observeres på kommunalt plan, idet særlige forhold kan gøre sig gældende lokalt, eksempelvis grundet det indbyrdes prisforhold mellem boligarter. Eksempelvis vil et parcelhus typisk være genstand for relativt større søgning for en enlig familie uden for storbykommunerne og det tilhørende opland. I de pågældende områder er der således ikke nødvendigvis en væsentlig forskel i præferencerne for parcelhuse mellem enlige og parfamilier, selvom dette gør sig gældende på landsplan. Selvom det følgende ikke kvantificerer det estimerede forhold mellem demografiske og socioøkonomiske baggrundskarakteristika på den ene side og boligvalg på den anden side på kommunalt plan, omtales løbende hvorledes søgningen mod de enkelte boligkarakteristika overordnet er estimeret i Assens Kommune. Dvs. beskrivelsen redegør ikke i detaljeret form for de betingede boligvalg på kommunalt plan, men omtaler i stedet præferencerne i kommunen på tværs af samtlige underliggende karakteristika.

5.1 Boligtype

Valget af boligtype afhænger af en række underliggende karakteristika for familien og dens medlemmer, hvilket er uddybet i kapitel 3 i Hansen et al. (2013). I det følgende fremhæves en række af de mest væsentlige underliggende karakteristika og uddybes, hvordan disse karakteristika isoleret set præger flyttemønstre og boligvalg i SMILE, men listen er ikke udtømmende:

- Alder
- Familiestruktur
- Oprindelse
- Uddannelsesniveau
- Arbejdsmarkedstilknytning

De enkelte karakteristika beskrives ud fra den forudsætning, at en familie ellers følger det gennemsnitlige adfærdsmønster på tværs af øvrige karakteristika. Beskrivelsen vil derfor dække over en underliggende variation. Eksempelvis er der i gennemsnit større sandsynlighed for, at en parfamilie flytter i en ejerbolig frem for andre boligtyper, men betragtes alene parfamilier over 75 år, er sandsynligheden for, at der vælges en ejerbolig mindre, end hvad er tilfældet for den gennemsnitlige parfamilie.

Alderen i Assens Kommune ventes generelt at stige. Det har betydning for boligtypepræferencerne, fordi alderen er med til at bestemme, om en familie vælger at flytte, om familien flytter til en ny kommune og hvilken boligtype familien vælger at flytte til. Den generelle flyttetilbøjelighed er typisk højst omkring 25-års alderen, men vil herefter monotont aftage indtil en mindre stigning indtræder omkring 80-års alderen. Sandsynligheden for at flytte til en ny kommune er generelt også faldende med alderen. Alderen er også et vigtigt parameter, når valget af boligtype skal træffes. Eksempelvis

¹⁵ Se kapitel 3.6 i Hansen og Markeprand (2015) for en uddybelse heraf.

er ejerboliger relativt populære for yngre familier, mens offentlige udlejningsboliger er relativt populære for familier i pensionsalderen. Derimod er private udlejningsboliger populære blandt både yngre og ældre familier¹⁶.

Familiestrukturen ventes at forskydes over mod en større andel af enlige familier, mens andelen af par omvendt falder. Familiestrukturen nuancerer boligtypepræferencerne fordelt på alder ved, at eksempelvis ejerboliger er væsentligt mere populære for par, end de er for enlige. Et andet eksempel er, at andelsboliger er betydeligt mere populære for unge enlige, end de er for unge par, mens andelsboliger er mere populære blandt par end enlige efter 50 års alderen. Hertil har enlige en større flyttetilbøjelighed end parfamilier¹⁷.

Befolkningens *etnicitet* eller *oprindelse* er også af betydning for boligvalget. Parfamilier, hvor begge voksne er ikke-vestlige indvandrere, er i højere grad bosat i almene boliger, men i mindre grad bosat i ejerboliger relativt til en familie, hvor begge voksne har dansk oprindelse. Det samme mønster tegner sig for enlige ikke-vestlige indvandrere relativt til enlige familier af dansk oprindelse¹⁸. Uagtet familieforhold vil forskydningen i den bosiddende befolknings sammensætning på oprindelse til fordel for en større andel af ikke-vestlige indvandrere, jf. Figur 2.12, altså styrke søgningen mod almene boliger. Enlige familier med vestlig baggrund og parfamilier, hvor begge voksne er vestlige indvandrere, bor i højere grad i private udlejningsboliger, men i mindre grad i ejerboliger relativt til familier, hvor de voksne har dansk oprindelse. Derimod har parfamilier, hvor den ene voksne er vestlig eller ikke-vestlig indvandrer og den anden er af dansk oprindelse, omtrent samme bopælsmønster hvad angår boligtype som en familie, hvor begge forældre er af dansk oprindelse.

Uddannelsesniveaulet ventes at ændre sig, så befolkningen generelt opnår et højere uddannelsesniveau. Det påvirker boligtypepræferencerne, fordi personer, med højere uddannelse, i større grad foretrækker en ejerboliger fremfor almene boliger og private udlejningsboliger i forhold til personer med en grundskoleuddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse.

Befolkningens *etnicitet* er også af betydning for boligvalget. Parfamilier, hvor begge voksne er ikke-vestlige indvandrere, er i højere grad bosat i almene boliger, men i mindre grad bosat i ejerboliger relativt til en familie, hvor begge voksne har dansk oprindelse. Det samme mønster tegner sig for enlige ikke-vestlige indvandrere relativt til enlige familier af dansk oprindelse¹⁹. Enlige familier med vestlig baggrund og parfamilier, hvor begge voksne er vestlige indvandrere, bor i højere grad i private udlejningsboliger, men i mindre grad i ejerboliger relativt til familier, hvor de voksne har dansk oprindelse. Derimod har parfamilier, hvor den ene voksne er vestlig eller ikke-vestlig indvandrer og den anden er af dansk oprindelse, omtrent samme bopælsmønster hvad angår boligtype som en familie, hvor begge forældre er af dansk oprindelse.

¹⁶ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) afsnit 3.6.1

¹⁷ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58, figur 3.33.

¹⁸ Samme konklusion finder man i Andersen (2015) om end, der anvendes et andet datasæt og definitionen af ikke-vestlige indvandrere adskiller sig i forhold til den anvendte i SMILE. I SMILE anvendes Danmarks Statistiks definitioner, hvor personer med oprindelse i EU-lande betragtes som vestlige indvandrere, mens Andersen (2015) også definerer personer med oprindelse i østeuropæiske EU-lande som ikke-vestlige indvandrere.

¹⁹ Samme konklusion finder man i Andersen (2015) om end, der anvendes et andet datasæt og definitionen af ikke-vestlige indvandrere adskiller sig i forhold til den anvendte i SMILE. I SMILE anvendes Danmarks Statistiks definitioner, hvor personer med oprindelse i EU-lande betragtes som vestlige indvandrere, mens Andersen (2015) også definerer personer med oprindelse i østeuropæiske EU-lande som ikke-vestlige indvandrere.

Udviklingen i befolkningens *arbejdsmarkedsstatus* ventes generelt at trække boligtypepræferencerne mod private udlejningsboliger og almene boliger. Det skyldes, at disse boligtyper er populære blandt familier uden tilknytning til arbejdsmarkedet, eksempelvis pensionister, som vokser betydeligt i både antal og andel i fremskrivningen²⁰. Den direkte effekt på boligstrukturen af befolkningens aldring dæmpes dog delvist af den gradvise forhøjelse af tilbagetrækningsalderen, der løfter erhvervsdeltagelsen for befolkningen i de tidligere efterløns- og folkepensionsaldrer, jf. Figur 4.3.

Ejrboliger, almene boliger og private udlejningsboliger udgør de tre mest udbredte boligtyper i Assens Kommune. Fremskrivningen viser, at antallet af ejrboliger i Assens Kommune falder, mens antallet af andelsboliger, offentlige udlejningsboliger, almene boliger og private udlejningsboliger stiger, jf. Figur 5.1a. På tværs af samtlige karakteristika har 37 pct. af de historiske flytninger været målrettet ejrboliger, mens 30 pct. har været rettet mod private udlejningsboliger. I 21 pct. af tilfældene har en flytning været målrettet en almen bolig, mens 13 pct. af tilflytningsboligerne har været en andelsbolig eller en offentlig udlejningsbolig²¹. Dette søgemønster forskydes fremadrettet grundet den ændrede sammensætning af befolkningen på underliggende karakteristika. Udviklingen i efterspørgslen efter de enkelte boligtyper afstedkommer dermed, at der over tid ventes en forskydning i præferencestrukturen, idet andelen af ejrboliger ventes at falde betydeligt, mens de øvrige boligtyper, primært private udlejningsboliger og almene boliger, ventes at stige fremadrettet, jf. Figur 5.1b.

De direkte effekter på boligstrukturen af de enkelte forklarende variable, vil enten dæmpes eller forstærkes når forskydninger i de øvrige baggrundsvariable også tages i betragtning. Som nævnt ovenfor varierer boligpræferencerne for par og enlige betydeligt over alder, men familiestrukturens betydning for boligpræferencerne ændres også, når den forventede stigning i levealderen indregnes. En del af søgningen mod private udlejningsboliger og almene boliger kan henføres til ældre, der fraflytter deres ejrboliger, hvilket isoleret set giver anledning til et fald i efterspørgslen efter denne boligtype. Faldet dæmpes dog af forventningen til en stigende restlevetid, hvilket indebærer, at parfamilier fremadrettet overgår til en status som enlige ved en stadigt højere alder. Dette vil betyde, at flyttebegivenheden udskydes, og dermed bidrage til, at faldet i søgningen mod ejrboliger dæmpes²².

Et andet eksempel på interaktion mellem faktorer med betydning for boligefterspørgslen sammensætning på type kan findes i forholdet mellem uddannelsesniveau og arbejdsmarkedstilknytning. Idet uddannelsesniveaue og graden af tilknytning til arbejdsmarkedet er positivt korrelerede, vil ændringer i uddannelsesniveaue typisk kunne modvirke tendenser, der isoleret set dæmper erhvervstilknytningen, eksempelvis forskydninger i befolkningens aldersstruktur.

²⁰ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 63 f.

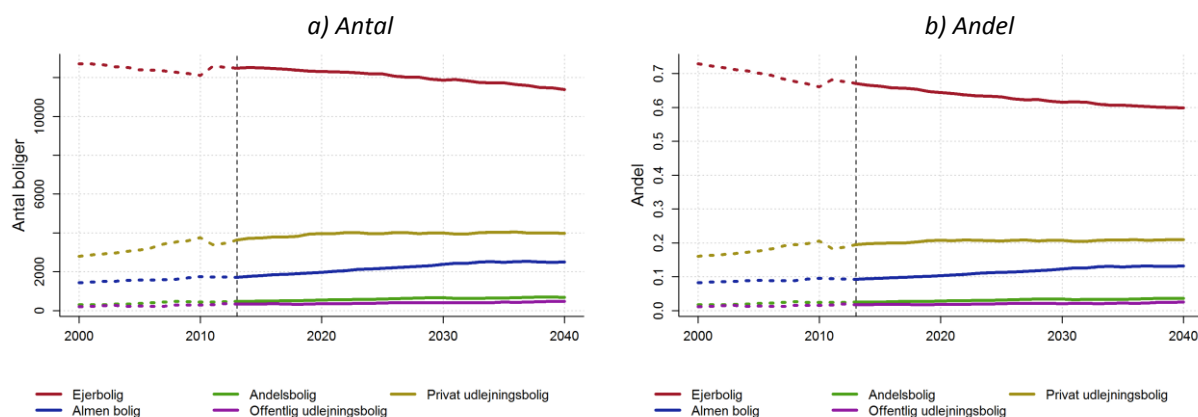
²¹ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 145, Tabel A.9.8. Bemærk, at kvantificeringen alene gælder flytninger, der ikke er foranlediget af flytning hjemmefra, pardannelse eller parsplittelse. Denne type flytninger udgør i gennemsnit langt hovedparten af samtlige flyttebevægelser. Estimationen er baseret på flytninger i perioden 2000-2012, hvor der desuden er forudsat, at der flyttes til en anden boligtype end den nuværende. Tallene summerer ikke til 100 (pct.) pga. afrunding.

²² Bemærk, at udskydelsen af flyttebegivenheden for par til en stigende alder alene er motiveret af, at den stigende levealder fastholder familiens status som parfamilie i længere tid og dermed den relativt mindre sandsynlighed i forhold til enlige for at fraflytte en ejrbolig, der typisk er et parcelhus. Med stigende levealder formodes befolkningens sundhedstilstand for en given alder også at blive forbedret. Dette fænomen betegnes som sund aldring. Med rimelighed må dette formodes også at udskyde flytning mod mere ældrevenlige boliger, men effekten heraf indgår ikke i modellens adfærdsmønster. Søgningen mod ældrevenlige boliger i den nærværende fremskrivning kan dermed siges at være et overkantsskøn.

Som nævnt ovenfor er uddannelsesniveaut generelt stigende og bidrager således til en højere erhvervsdeltagelse blandt personer i den arbejdsdygtige alder. Selvom andelen af yngre personer i kommunen falder, vil den typisk være bedre uddannet og tættere knyttet til arbejdsmarkedet, hvilket begge er faktorer, der øger efterspørgslen på ejerboliger i de yngre årgange. Det ændrer dog ikke ved det overordnede billede i Figur 5.1b, der viser, at der ventes en forskydning i præferencestrukturen for boligtyper, så ejerboliger bliver relativt mindre eftertragtede i forhold til de resterende boligtyper. Et højere uddannelsesniveau og en bedre arbejdsmarkedstilknytning blandt yngre generationer vil altså dæmpe det fald som aldersforskydningen isoleret set giver anledning til.

For udvalgte år er indholdet i Figur 5.1 sammenfattet i Tabel 9.4 i appendikset, hvor udviklingen i Assens Kommune er sammenholdt med tendenserne i Landsdel Fyn og på nationalt plan.

Figur 5.1. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på boligtype

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt type, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt type i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0

5.2 Boligart

Ligesom det gælder for boligtypen, afhænger valget af boligart af en række underliggende karakteristika for familien og fraflytningsboligen. Valget af boligart vil derudover afhænge af boligtypen for tilflytningsboligen.

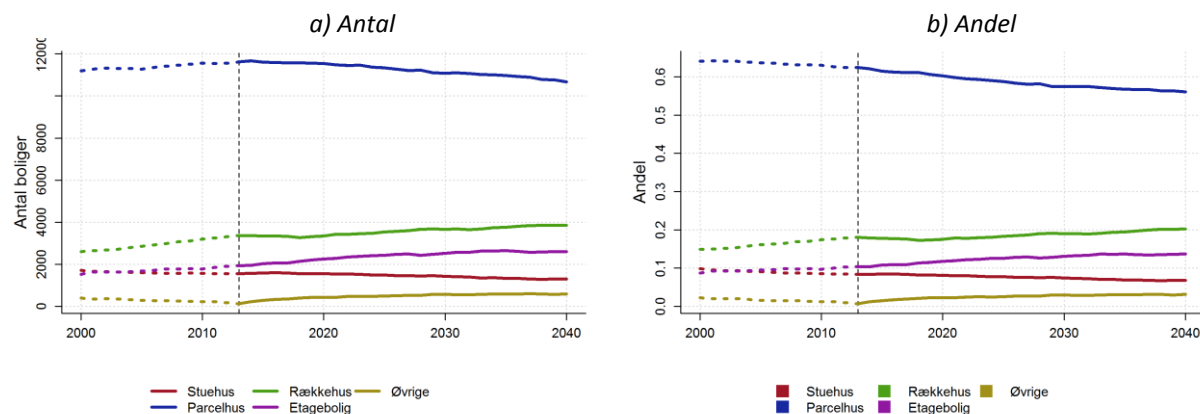
Efterspørgslen efter rækkehuse og etageboliger ventes at stige i takt med, at antallet af familier i Assens Kommune øges fremadrettet, herunder en større andel enlige familier, jf. Figur 5.2a. Antallet af stuehuse og parcelhuse ventes derimod at falde. Som tilfældet er det for boligtypen, vil udviklingen i efterspørgslen efter boliger fordelt på art afstedkomme, at der over tid indtræder en gradvis forskydning i præferencestrukturen. Fordelt på boligart ventes præferencestrukturen at forskydes til fordel for rækkehuse og etageboliger på bekostning af stuehuse og parcelhuse, jf. Figur 5.2b.

Den forventede stigning i søgningen mod etageboliger og rækkehuse afspejler udover familiens underliggende karakteristika det ændrede søgemønster, hvad boligtyper angår. For enlige er etageboliger på landsplan den foretrukne boligart i de aldersgrupper, hvor flytninger er hyppige. Parcel- og rækkehuse følger umiddelbart efter. Par har på nationalt plan en større tendens end enlige til at vælge et parcelhus, men vil foretrække etageboliger frem for parcelhuse umiddelbart før tidspunktet for tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Efter tilbagetrækningsalderen dominerer søgningen efter rækkehuse og etageboliger for pars vedkommende tilbøjeligheden til at flytte i et parcelhus. Den kraftige stigning i antallet af ældre over 68 år fra 2013 til 2040, jf. Figur 2.2, vil således styrke søgningen mod rækkehuse og etageboliger. Det samme vil den stigende andel af enlige. Ældre parfamiliers flyttetilbøjelighed er lavere, end den er for ældre enlige. Samtidig ventes ældre i højere grad end tidligere at leve længere tid sammen som par, fordi forskellen mellem mænd og kvinders forventede levetid mindskes og levetiden generelt forventes at være stigende fremadrettet. Det resulterer i, at ældre samlet set udskyder deres beslutning om eksempelvis at fraflytte en ejerbolig.

Da parcelhuse typisk er ejerboliger, er parfamilies udskydelse af beslutningen om at flytte medvirkende til, at antallet af parcelhuse falder relativt beskedent.

Indholdet i Figur 5.2 er sammenfattet i Tabel 9.5 i appendikset, hvor udviklingen i Assens Kommune også sammenholdes med tendenserne i Landsdel Fyn og på landsplan.

Figur 5.2. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på boligart

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt art, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt art i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. Kategorien "Øvrige" er en sammenlægning af kategorierne "Kollegium", "Anden helårsbeboelse", "Erhvervsbolig", "Døgninstitution" og "Fritidshus". Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0

5.3 Boligstørrelse

I Assens Kommune forventes en større efterspørgsel efter boliger i størrelsen 0-100 m², mens efterspørgslen efter boliger større end 120 m² ventes at falde, jf. Figur 5.3a. Det afspejler sig også i efterspørgslen fordelt på andele i Figur 5.3b. Den øgede søgning mod etageboliger og rækkehuse er forenelig med, at flytning til disse boligarter på landsplan typisk vil rette sig mod boliger med et areal på mellem 60 og 120 m². Flytning til et parcelhus indebærer hyppigst, at tilflytningsboligen er af en størrelse fra 80 til over 200 m², hvorfor den faldende søgning mod de større boliger er forenelig med den forventede udvikling i efterspørgslen efter parcelhuse²³. Den indbyrdes sammenhæng mellem boligkarakteristika har her afgørende betydning for udviklingen i præferencerne relateret til boligmassens areal. På landsplan gælder dog, at boliger på 80-99 m² uanset alder er en af de foretrukne boligstørrelser ved flytning for såvel enlige som par. For par er søgningen mod denne boligstørrelse specielt udpræget for par over pensionsalderen. Omvendt er det for enlige udpræget mest populært at vælge en bolig i intervallet 60-79 m².

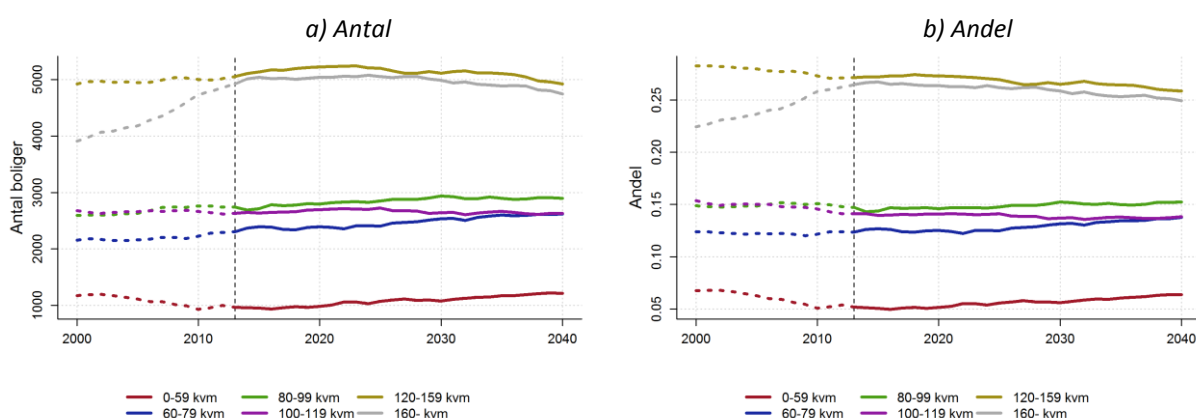
Som tidligere anført kan estimerne for de lokale præferencer sagtens variere relativt til forholdene på landsplan. Eksempelvis kan de enliges præferencer på landsplan meget vel være præget af tendenserne i de større byer, hvor et større boligareal ikke er typisk for en enlig familie, selv om dette meget vel kan være tilfældet i Assens Kommune. I bykommuner er den gennemsnitlige boligstørrelse, som tidligere nævnt, også typisk mindre grundet såvel pladsmæssige restriktioner som

²³ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 68 ff.

højere kvadratmeterpriser. Sandsynligheden estimeres til 28 pct. for, at der vælges en bolig af størrelsen 60-79 m², hvis der flyttes til København, mens det samme kun vil gøre sig gældende i 18 pct. af tilfældene, hvis der flyttes til Assens Kommune²⁴. Til sammenligning indebærer en flytning til Assens Kommune med en sandsynlighed på 34 pct., at der flyttes til en bolig på mellem 100 og 160 m², mens den tilsvarende sandsynlighed estimeres til 16 pct. ved flytning til Københavns Kommune.

Udviklingen i boligmassens foretrukne areal i Assens Kommune er i Tabel 9.6 i appendikset sammenholdt med præferencerne for Landsdel Fyn og hele landet.

Figur 5.3. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på boligstørrelse

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt størrelse, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt størrelse i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

5.4 Bystørrelse

I SMILE er kategorisering af boligen i henhold til bystørrelse et statisk begreb forstået på den måde, at bystørrelsen refererer til det indbyggerantal, der karakteriserede byen ved fremskrivningens start. Selv om indbyggerantallet i en kommune øges over tid, vil dette altså ikke give anledning til, at den samme bolig omklassificeres til en større bystørrelse. På samme vis kan der heller ikke over tid opstå bystørrelser, der ikke fandtes i en kommune i basisåret 2013.

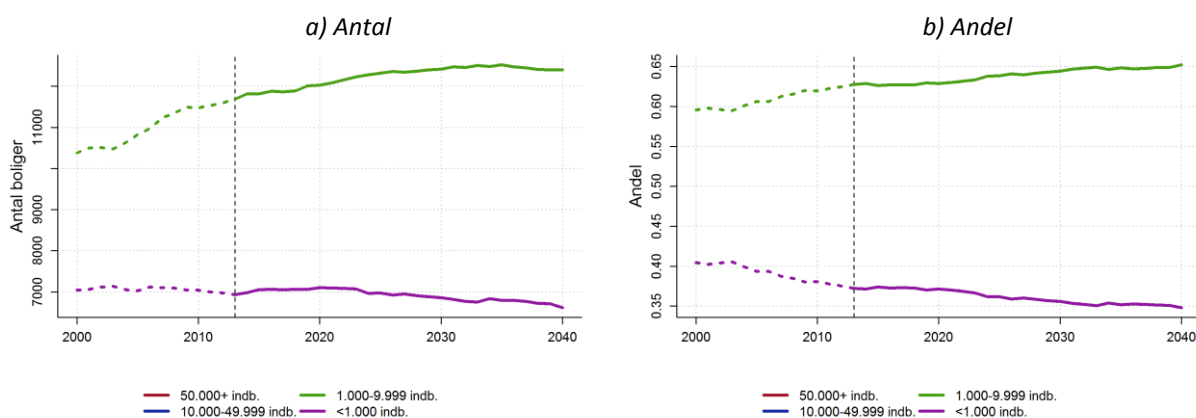
Figur 5.4a viser udviklingen i boligefterspørgslen fordelt i henhold til indbyggerantallet i den by, hvor boligen er beliggende. I Assens Kommune kan boliger ligge i byer med under 1.000 indbyggere eller byer med 1.000 til 9.999 indbyggere i henhold til opdelingen af bystørrelse i SMILE. Over tid kan noteres en stigende efterspørgsel efter boliger i byområder med 1.000-9.999 indbyggere, men en stabil til faldende efterspørgsel på boliger i byer med under 1.000 indbyggere.

²⁴ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 148, Tabel A.9.10. Bemærk, at kvantificeringen alene gælder flytninger, der ikke er foranlediget af flytning hjemmefra, pardannelse eller parsplittelse. Denne type flytninger udgør i gennemsnit langt hovedparten af samtlige flyttebevægelser.

I Assens Kommune estimeres de historiske præferencer for valg af bystørrelse ved flytning til, at der med 61 pct. sandsynlighed foretrækkes et byområde med 1.000 – 9.999 indbyggere og med 39 pct. sandsynlighed vælges der et byområde med færre end 1.000 indbyggere på tværs af alle baggrundskarakteristika.²⁵ Størstedelen af boligerne i Assens Kommune er beliggende i byer med 1.000 – 9.999 indbyggere og dette ventes også at gøre sig gældende i fremskrivningen. Antallet af boliger beliggende i byer med 1.000 til 9.999 indbyggere ventes at vokse og andelen af boliger i denne kategori ventes derfor også at stige på bekostning af mindre byområder. Således forventes andelen af boliger beliggende i byer med 1.000 - 9.999 indbyggere i Assens Kommune at stige fra ca. 62,8 pct. i 2013 til 65,2 pct. i 2040, jf. Figur 5.4b. Sandsynligheden for at flytte mod boligområder med henholdsvis under 1.000 indbyggere eller byområder med 1.000 til 9.999 indbyggere er noget større i Assens sammenholdt med hele landet, hvilket skyldes det forhold, at boliger er placeret i flere bystørrelseskategorier på landsplan. Generelt vil parcel- og stuehuse have en relativt stor repræsentation i mindre boligområder, mens rækkehuse og etageboliger er hyppigere repræsenteret i større boligområder. Nedgangen i søgningen mod parcel- og stuehuse samt den større søgning mod etageboliger og rækkehuse forklarer derfor, hvorfor efterspørgslen i Assens Kommune i højere grad ventes at rette sig mod kommunens større boligområder med 1.000 til 9.999 indbyggere.

Tabel 9.7 i appendiks opsummerer for udvalgte år indholdet i Figur 5.4b og sammenholder boligudviklingen fordelt på bystørrelser med tendenserne for Fyn og hele landet.

Figur 5.4. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på bystørrelse

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt bystørrelse, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt bystørrelse i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

²⁵ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 150, Tabel A.9.11. Bemærk, at kvantificeringen alene gælder flytninger, der ikke er foranlediget af flytning hjemmefra, pardannelse eller parsplittelse. Denne type flytninger udgør i gennemsnit langt hovedparten af samtlige flyttebevægelser. Sandsynlighederne i denne tabel er ikke korrigeret for, at visse bystørrelser ikke er konsistente med, hvad der initialt forekommer i de enkelte kommuner. I SMILE undergår estimerne derfor en skalering således, at sandsynligheden for valg af ikke gyldige bystørrelser fordeles forholdsmæssigt på de relevante bystørrelser.

6 Marginaleksperimenter

I det følgende præsenteres en serie af marginaleksperimenter, der primært har til formål at give illustrative eksempler på, hvorledes ændrede adfærdsmønstre selv på kort eller mellemlangt sigt kan dæmpe eller øge de negative økonomiske konsekvenser, som den grundlæggende strukturelle udvikling alt andet lige giver anledning til. Viden om den grundlæggende udviklings følsomhed over for ændringer i adfærdsstrukturen kan således betyde forbedrede muligheder for at imødekomme kommunens langsigtede servicebehov, herunder eksempelvis forbedrede vilkår for at tilvejebringe den finansiering, der er knyttet til børnepasning, ældrepleje og udbetaling af indkomstoverførsler. Ved at afdække adfærdskorrektionens konsekvenser for centrale størrelser som befolkningens alderssammensætning, familiestruktur og boligpræferencer, kan eksperimenterne desuden potentielt finde anvendelse som et redskab til brug for eksempelvis planlægning af udstykning af jord, omlægning af jord og opførelse eller nedrivning af bestemte boligtyper, der vil være eksponeret for ændret søgning, hvis antagelserne i marginaleksperimenterne opfyldes. Resultaterne af eksperimenterne er grundlæggende symmetriske. En modsatrettet ændring i adfærdsmønstret kan dermed, alt andet lige, forventes at give et nogenlunde tilsvarende resultat som oprindeligt, blot med omvendt fortegn. Eksperimenter, der i den her præsenterede form ikke giver anledning til en udvikling i erhvervsdeltagelsen, der styrker den kommunale budgetbalance, kan således tænkes som havende den omvendte effekt, hvis adfærden ændres i modsat retning.

Som anført i kapitel 1, skal modellens resultater fortolkes med varsomhed. Ud over, at resultaterne er behæftet med en modelteknisk usikkerhed, er udviklingen også udtryk for en videreførelse af de historiske strukturelle adfærdsmønstre. Modellens resultater repræsenterer dermed den udvikling, der forventes på sigt i fravær af vedvarende ændringer i befolkningens adfærdsstruktur. Resultaterne skal dermed tænkes som en beskrivelse af den overordnede retning for udviklingen i kommunale forhold omkring hvilken, der med stor sandsynlighed vil forekomme betydelige udsving. En ændring i kommunens lokalplaner, en ændring i det økonomiske klima eller en ændring i udbuddet af finansielle produkter er eksempler på faktorer, der alle betyder, at udviklingen i kortere eller længere perioder afviger fra, hvad modellens resultater umiddelbart tilsiger. Hvis grundlæggende strukturer undergår en vedvarende ændring, vil dette typisk betyde, at kommunen på langt sigt udvikler sig i en markant anden retning, end hvad kan udledes af fremskrivningen. Eftersom udviklingen i en kommune er tæt knyttet til udviklingen i nabokommunerne, vil ændringer her også kunne få afgørende betydning for den enkelte kommune. Eksempelvis kan opretholdelse af en øget tilflytning fra nabokommunerne vanskeliggøres, hvis forholdene uden for kommunen ændres væsentligt. Som grundforløbet har marginalbetragtningerne altså primært til formål at belyse konsekvenserne af udvalgte adfærdsændringer uden sideløbende ændringer i andre grundlæggende forhold.

For en bedre forståelse for eksperimenternes udformning præsenteres hovedidéen bag SMILE's opbygning kort. SMILE er bygget op omkring, at hver familie og person i modellen hvert år udsættes for en lang række begivenheder, som bestemmer, om familien flytter, får børn, familiens personer får et arbejde mv. Eksempelvis bestemmer modellen om en familie flytter ved at trække et tilfældigt tal mellem 0 og 1. Hvis tallet er mindre end den estimerede sandsynlighed for, at familien flytter, så indtræffer flytningen, mens familien bliver boende, hvis tallet er større end den estimerede sandsynlighed. Hvis det tilfældige tal, der trækkes, eksempelvis er 0,15 og den estimerede sandsynlighed for at flytte er 20 pct. (= 0,2), så flytter familien, mens den bliver boende, hvis tallet er større end 0,2.

Metaforisk svarer ovenstående til, at alle familier årligt trækker en seddel fra en tombola, der afgør, hvorvidt den flytter. Der trækkes enten en seddel med "Bliv boende" eller "Flyt". Antallet af sedler, hvor der står henholdsvis "Bliv boende" eller "Flyt" afhænger af de estimerede sandsynligheder. Hvis der eksempelvis er 20 pct. sandsynlighed for, at en familie med bestemte karakteristika flytter, kan man forestille sig en tombola med 20 sedler, der viser "Flyt" og 80 sedler, der viser "Bliv boende". Hvis der er få familier (som alle har 20 pct. sandsynlighed for at flytte), der trækker en seddel fra tombolaen, kan der være betydelig variation i hvor mange, der flytter. Hvis der derimod er mange, der trækker en seddel fra tombolaen (som alle har 20 pct. sandsynlighed for at flytte), vil der være meget tæt på 20 pct. flytter. Jo flere familier en begivenhed berører, des større sikkerhed vil der være om resultatet af begivenheden. Dette fænomen kaldes "Store tals lov". Ideelt set bør man gentage et eksperiment et stort antal gange og lade resultatet være et gennemsnit af udfaldet af de enkelte eksperimenter. Afviklingstiden i SMILE tillader desværre ikke denne tilgang, hvorfor en gentagelse af et eksperiment ville føre til et andet resultat opgjort kvantitativt. Forskellen mellem resultaterne af gentagne afviklinger er et udtryk for modellens usikkerhed. Ambitionen med eksperimenterne er således ikke at afgøre om der i 2040 efterspørges 1.527 eller 1.586 flere boliger end i grundforløbet, for det berettiger modelrammen ikke til, at man kan udtale sig om, men man skulle gerne kunne konkludere, at den ændrede adfærd resulterer i en større boligsøgning i omegnen af 1.500 flere boliger. Der sigtes således mod, at det kvalitative udfald af eksperimentet er forholdsvist entydigt, og at ændringen kan approksimeres kvantitativt. Er disse kriterier opfyldt, anses resultatet for robust²⁶.

Et eksperiment udformes ved at skalere en given sandsynlighed. Hvis sandsynligheden for at flytte skaleres ned med 50 pct., svarer det til, at vi erstatter 10 sedler i tombolaen med "Flyt" til fordel for 10 sedler med "Bliv boende", så fordelingen af sedler nu er 90/10 fremfor 80/20. Hvis eksperimentet berører få familier, kan tilfældigheder resultere i, at *flere* flytter i eksperimentet relativt til grundforløbet. Derfor er det som nævnt ovenfor vigtigt, at eksperimentet er stort nok til at give "robuste" resultater.

I SMILE er der overordnet to måder at gøre et eksperiment mere robust på. For det første kan et eksperiment gøres mere robust ved at udvide størrelsen af den risikogruppe, som eksperiment berører. Det kan eksempelvis være ved at udvide aldersgruppen, som skal have reduceret sandsynligheden for at flytte fra 18-20 år til 15-30 år. For det andet kan udfaldet af eksperimentet gøres mere robust ved at skalere sandsynlighederne med mere end det, der ville være nødvendigt, hvis den risikogruppe, eksperimentet berører, er stor nok. Hvis eksperimentet berører en lille gruppe (unge fra 18-20 år), og der ønskes et robust resultat af ændret adfærd (sandsynlighed for at flytte), kan resultatet gøres mere robust ved at skalere sandsynlighederne kraftigere (nedskalér sandsynligheden med 75 pct. i stedet for 50 pct.). Det sikrer, at en større del af gruppen ændrer adfærd relativt til grundforløbet, så effekterne af eksperimentet fremstår tydeligere.

For hvert af de fire marginaleksperimenter præsenteres resultaterne som afvigelse relativt til grundforløbet. Modellens stokastiske struktur betyder dog, at et eksperiment, der sigter mod enten en bestemt stigning eller et fald i en given størrelse ikke nødvendigvis vil resultere i et forløb, hvor dette er kvalitativt eller kvantitativt opfyldt for samtlige fremskrivningsår. Adfærden i eksperimenterne er derfor fastlagt, så den gennemsnitlige årlige ændring relativt til grundforløbet i perioden 2020 til 2040 svarer til det ønskede. Modellens stokastik nødvendiggør altså, at ændringen

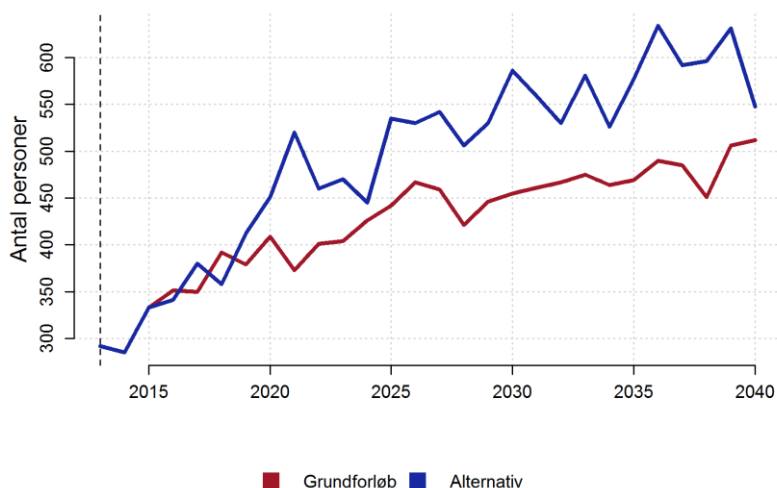
²⁶ For en generel vejledning til fortolkning af modellens resultater henvises til kapitel 2 i Hansen & Markeprand (2015).

vurderes på baggrund af en længere årrække efter indfasningen er fuldført. Samtlige eksperimenter er indfaset fra 2016 til 2020, hvorefter ændringen fastholdes i den resterende del af fremskrivningen. Relativt til grundforløbet vurderes marginaleksperimenterne med hensyn til effekten på befolkningens overordnede aldersfordeling, familiestrukturen, befolkningens uddannelsesniveau samt tilknytning til arbejdsmarkedet. Endvidere betragtes ændringen i boligefterspørgslen nuanceret på de fire centrale boligkarakteristika. Ændringerne præsenteres som absolutte ændringer relativt til grundforløbet, men eventuelle konsekvenser vedrørende den langsigtede sammensætning af befolkningen og boligefterspørgslen på underliggende karakteristika belyses også. Hvis ikke andet angives, vil ændringer i sammensætningen være vurderet på baggrund af et gennemsnit over perioden 2036-2040 for at give en mere robust præsentation af eksperimenternes resultater.

6.1 Øget tilflytning af højt uddannede

I dette eksperiment øges tilflytningen af højt uddannede til Assens Kommune, så den samlede tilflytning af højt uddannede stiger med omkring 20 pct. relativt til grundforløbet målt på et gennemsnit over perioden 2020 til 2040. Eksperimentet udføres ved at øge sandsynligheden for, at en familie, hvor en eller flere af de voksne har en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse, tilflytter kommunen. Samtidig nedjusteres sandsynligheden for, at den samme type af familier flytter til andre kommuner. Denne adfærdændring indføres gradvist i perioden 2016 til 2020, hvorefter den fastholdes i resten af fremskrivningen frem mod 2040. Tilflytningen øges forholdsmæssigt på tværs af underliggende karakteristika som køn, alder, familietype, arbejdsmarkedstilknytning, fraflytningskommune og karakteristika for fraflytningsboligen. Således svarer karakteristika for de nye tilflyttere til dem, der kendetegnede tilflytningen af familier med personer med en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse i grundforløbet. Figur 6.1 viser tilflytningen af personer med en videregående uddannelse til Assens Kommune i henholdsvis grundforløbet og i eksperimentet, hvor det fremgår, at tilflytningen er højere i eksperimentet.

Figur 6.1. Tilflytning af højt uddannede

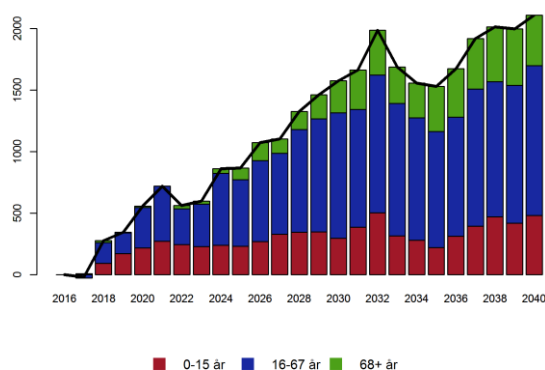
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Tilflytningen af familier, hvor en eller flere af de voksne har en videregående uddannelse, resulterer i, at befolkningen i kommunen ventes at falde til ca. 40.700 personer i 2040 fremfor 38.600 som angivet i grundforløbet – altså en forskel på ca. 2.100 personer.

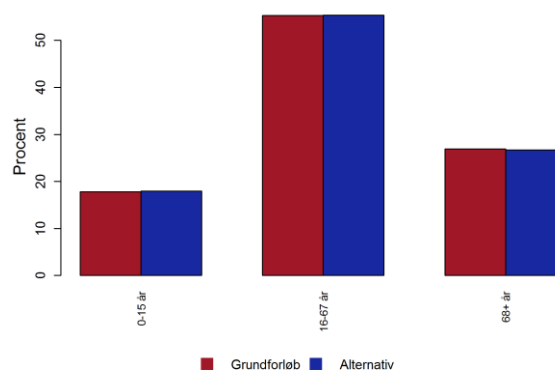
Det fremgår endvidere af Figur 6.2a, at eksperimentet vil betyde, at kommunen vil tiltrække markant flere borgere i den arbejdsdygtige alder fra 16-67 år. 51 pct. af befolkningstilvæksten relativt til grundforløbet ventes at være udgjort af personer i alderen 16-67 år, mens det samme tal er ca. 21 pct. for personer under 16 år og 22 pct. for personer over 67 år. Dette er delvist et resultat af, at sandsynligheden for at flytte aftager med alderen og at relativt få ældre har en videregående uddannelse sammenholdt med de yngre generationer. En del af stigningen i befolkningen over 67 år vil dog vedrøre personer, der flytter til Assens i en yngre alder og overgår til den ældste alderskategori i løbet af fremskrivningen. Eksperimentet giver ikke anledning til en nævneværdig ændring i befolkningens fordeling på aldersgrupper, jf. Figur 6.2b.

Figur 6.2. Ændring i befolkningens aldersstruktur

a) Ændring i befolkningen fordelt på alder, antal personer

b) Befolkningens overordnede aldersfordeling, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

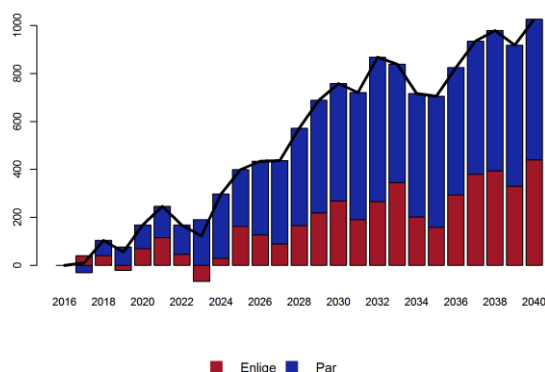

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

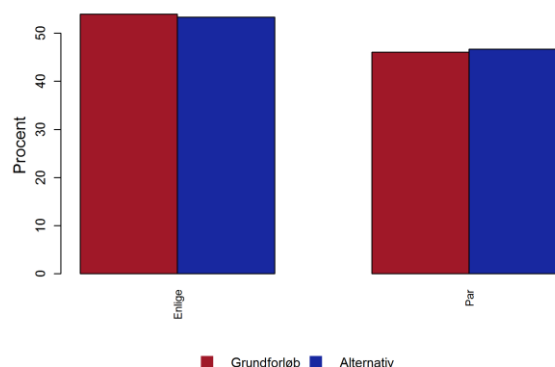
Der ventes på langt sigt knap 900 flere familier relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.3a. Til trods for at flyttetilbøjeligheden er større for enlige, end den er for parfamilier, ventes omkring 61 pct. af de tilflyttende familier at være par, mens 39 pct. af de tilflyttende familier ventes at være enlige. Det skyldes for det første, at tilflytningen af yngre familier, som oftere er parfamilier, er relativt stor i forhold til tilflytningen af ældre familier, der oftere udgøres af enlige familier. For det andet er tilflytningen af parfamilier relativt høj i forhold til tilflytningen af enlige familier, fordi gruppen af parfamilier, hvor mindst en har en videregående uddannelse er større end gruppen af enlige familier, hvor den voksne har en videregående uddannelse. På sigt ændres familiestrukturen beskedent, så andelen af enlige stiger marginalt i forhold til andelen af par, jf. Figur 6.3b.

Figur 6.3. Ændring i befolkningens familiestruktur

a) Ændring i antal familier

b) Familiestrukturen, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Den samlede befolkningstilvækst i eksperimentet relativt til grundforløbet udgøres af:

- 30 pct., som højest har opnået en grundskoleuddannelse
- 3 pct., som højest har opnået en gymnasial uddannelse
- 14 pct., som højest har opnået en erhvervsuddannelse
- 53 pct., som har opnået en videregående uddannelse, jf. Figur 6.4a.

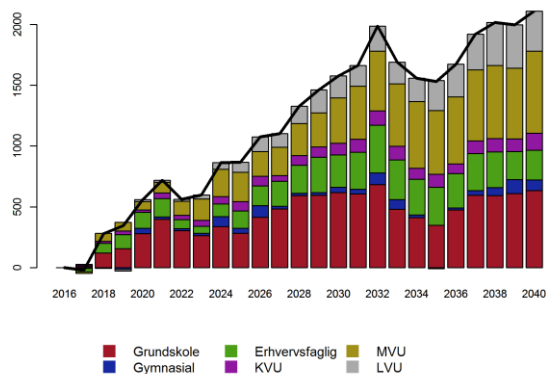
Fordelt på alle aldre ventes eksperimentet at give anledning til en større andel med en videregående uddannelse på bekostning af primært erhvervsfagligt uddannede, jf. Figur 6.4b. Den større andel af tilflyttere med en videregående uddannelse følger direkte af eksperimentets konstruktion. En stor del af de personer, som højest har opnået en grundskoleuddannelse, vil være børn, som er flyttet med deres forældre. Til sammenligning vil befolkningstilvæksten i aldersgruppen 16-67 år udgøres af:

- 5 pct., som højest har opnået en grundskoleuddannelse
- 6 pct., som højest har opnået en gymnasial uddannelse
- 12 pct., som højest har opnået en erhvervsuddannelse
- 76 pct., som har opnået en videregående uddannelse

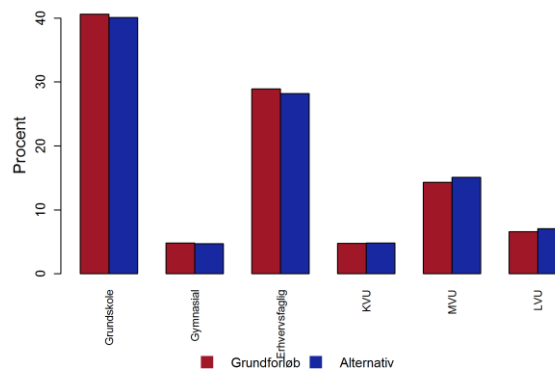
I forhold til befolkningens forventede fordeling på højst fuldførte uddannelse, vil eksperimentet for de 16-67-åriges vedkommende resultere i en større andel af personer med en længerevarende videregående uddannelse på bekostning af personer i de øvrige uddannelseskategorier. Uddannelsesniveaut forventes at være højere i eksperimentet sammenholdt med grundforløbet i hele fremskrivningen.

Figur 6.4. Ændring i befolkningens uddannelsesniveau

a) Ændring i uddannelseskategorier, antal personer

b) Fordeling på højest fuldførte uddannelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Anm.: Alle aldersgrupper. Kategorien grundskole omfatter også her personer med ukendt uddannelsesniveau. Dvs. indvandrere og børn, der er i gang med en grundskoleuddannelse.

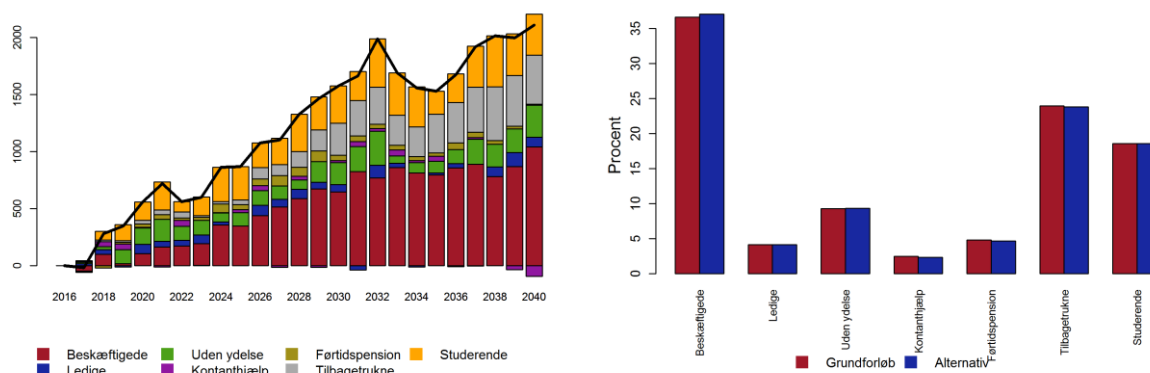
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Betragtes befolkningens arbejdsmarkedsdeltagelse vil den samlede ændring gennem fremskrivningen primært være præget af en stigning i antallet af beskæftigede efterfulgt af tilbagetrukne og studerende, jf. Figur 6.5a. Tilflytningen af studerende og personer uden ydelse vil overvejende være personer under 15 år, der flytter til kommunen med deres forældre. Ud af den samlede tilvækst relativt til grundforløbet ventes personer i beskæftigelse årligt at udgøre 45 pct., mens studerende og tilbagetrukne ventes at udgøre henholdsvis 21 pct. og 18 pct., jf. Figur 6.5a. Den samlede beskæftigelsesfrekvens ventes at være relativt uændret.

Den langsigtede fordeling af befolkningens arbejdsmarkedstilknytning ventes at være relativt uændret, jf. Figur 6.5b. Den øgede tilflytning giver anledning til en erhvervsfrekvens for de 16-67-årige, der er omkring et pct.-point højere end i grundforløbet.

Figur 6.5. Ændring i befolkningens arbejdsmarkedstilknøytning

a) Ændring i arbejdsmarkedskategorier, antal personer b) Tilknøytning til arbejdsmarkedet, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Anm.: Alle aldersgrupper.

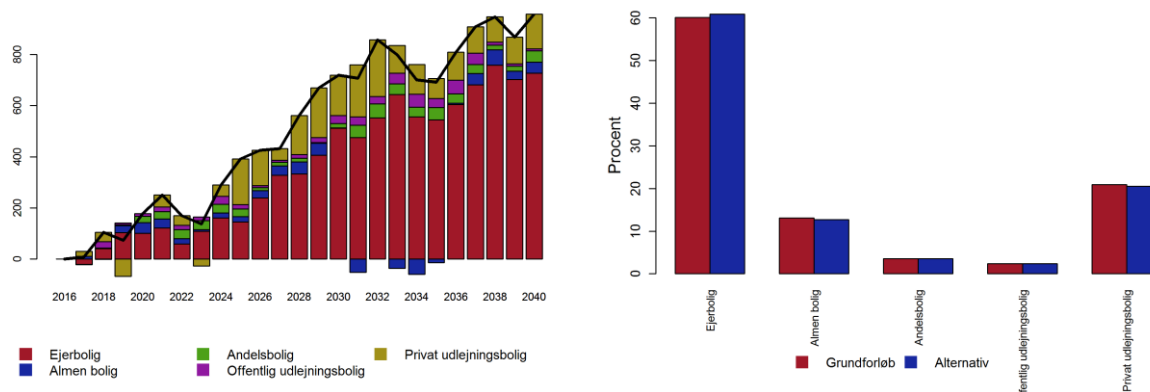
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Efterspørgslen efter boliger ventes på langt sigt at stige med knap 900 boliger relativt til grundforløbet, hvilket i gennemsnit svarer til lidt over 40 boliger årligt i perioden 2020 – 2040, jf. Figur 6.6a og Tabel 9.8. Denne tilvækst ventes primært at vedrøre ejerboliger og private udlejningsboliger. Ejerboliger ventes således at repræsentere 77 pct. af tilvæksten, private udlejningsboliger udgør 12 pct., mens de øvrige boligtyper udgør 11 pct. af tilvæksten. Den øgede søgning efter ejerboliger er drevet af, at der i alternativforløbet ventes flere højtuddannede i kommunen og at en stor del af de voksne personer, der kommer til kommunen, er i beskæftigelse. Tilvæksten i almene boliger og private udlejningsboliger er primært knyttet til det større antal enlige og studerende i kommunen. Den overordnede præferencestruktur er relativt upåvirket, dog er der lidt større søgning mod ejerboliger på bekostning af private udlejningsboliger og almene boliger, jf. Figur 6.6b.

Figur 6.6. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligtype.

a) Ændring i boligtyper, antal boliger

b) Boliger fordelt på type, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

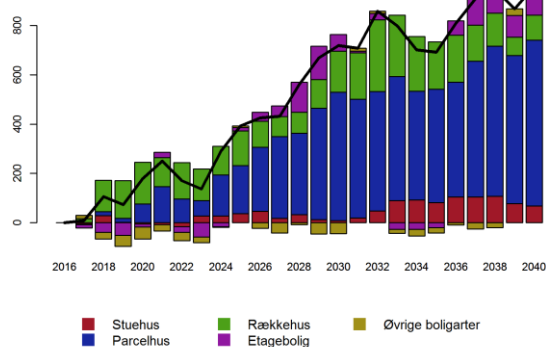

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

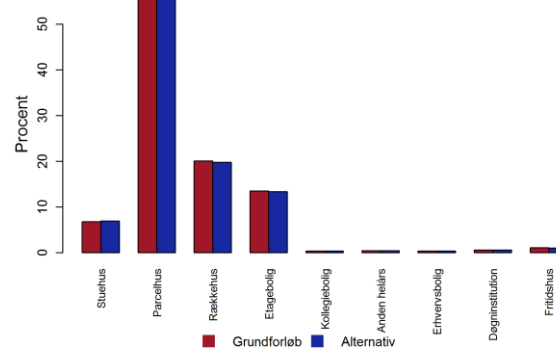
Den langsigtede stigning i boligefterspørgslen i forhold til grundforløbet, vil primært rette sig mod parcelhuse efterfulgt af rækkehuse og i nogen udstrækning etageboliger og stuehuse, jf. Figur 6.7a. Den stigende efterspørgsel efter parcelhuse er primært afledt af søgningen mod ejerboliger, mens søgningen mod etageboliger og rækkehuse primært er afledt af den stigende efterspørgsel på både private og offentlige udlejningsboliger samt almene boliger. Parcelhuse beregnes til i gennemsnit at udgøre 64 pct. af tilvæksten årligt, mens dette tal er 14 pct. for rækkehuse, 10 pct. for etageboliger, 10 pct. for stuehuse og samlet 2 pct. for andre boligarter. Samlet giver ændringen ikke anledning til nævneværdige forskydninger i præferencestrukturen, jf. Figur 6.7b.

Figur 6.7. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligart.

a) Ændring i boligarter, antal boliger

b) Boliger fordelt på art, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

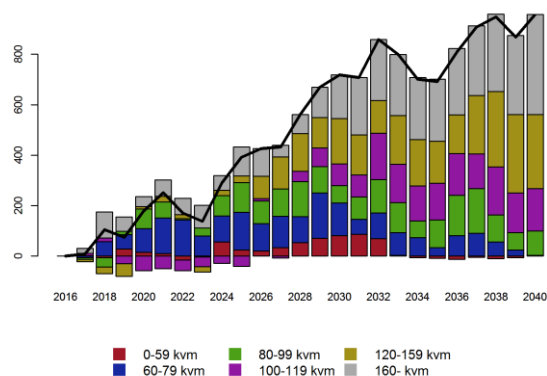

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

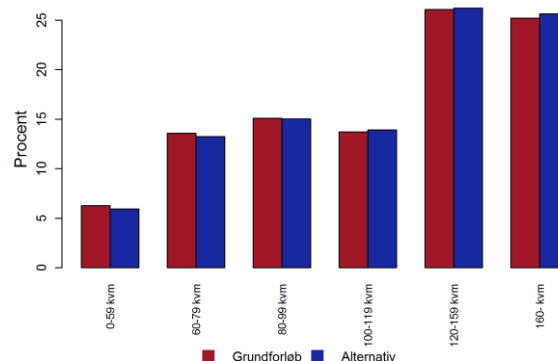
Den øgede boligefterspørgsel retter sig hovedsagligt mod boliger større end 100 m², herunder særligt boliger større end 160 m², jf. Figur 6.8a. Søgningen mod mindre boliger kan som tidligere forklares med den øgede efterspørgsel efter rækkehuse og etageboliger, der typisk har et boligareal under 120 m², mens den stigende efterspørgsel på boliger over 100 m² vil være drevet af den større efterspørgsel på parcelhuse og stuehuse. På lang sigt forskydes boligstrukturen marginalt til fordel for boliger større end 100 m² på bekostning af mindre boliger, jf. Figur 6.8b. Søgningen mod større boliger afspejler, at der tilflytter flere ressourcestærke familier til kommunen.

Figur 6.8. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligstørrelse.

a) Ændring i boligstørrelser, antal boliger

b) Boliger fordelt på størrelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

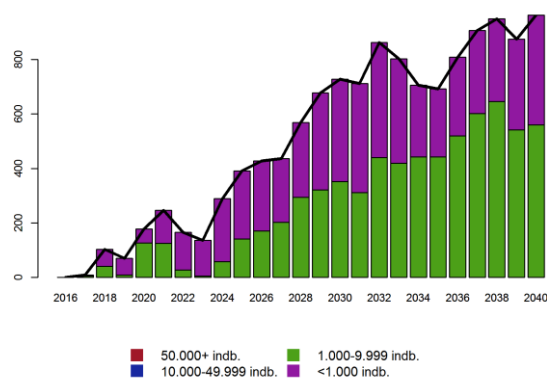

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

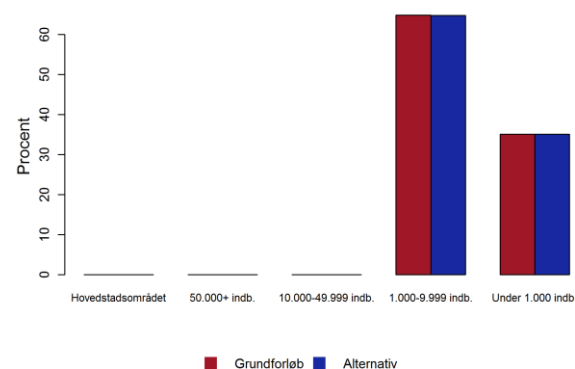
Den øgede tilflytning rettet mod etageboliger samt parcel-, stue- og rækkehuse i Assens Kommune giver overordnet anledning til en øget efterspørgsel efter boliger beliggende i byområder med 1.000-9.999 indbyggere efterfulgt af byområder med færre end 1.000 indbyggere, jf. Figur 6.9a. Ændringen giver ikke anledning til nogen nævneværdig forskydning i præferencestrukturen, jf. Figur 6.9b.

Figur 6.9. Ændring i antallet af boliger fordelt på bystørrelse

a) Ændring i bystørrelse, antal boliger

b) Boliger fordelt på bystørrelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

6.2 Øget tilflytning fra nabokommunerne

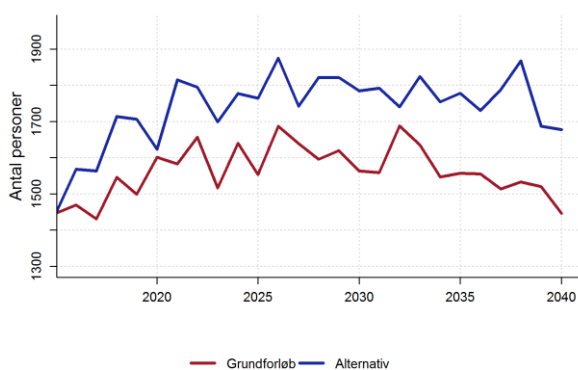
I dette eksperiment øges sandsynligheden for, at personer fra nabokommunerne (Middelfart, Nordfyns, Odense og Faaborg-Midtfyn) flytter til Assens Kommune. Opjusteringen af tilflytningssandsynligheden fra nabokommunerne indføres gradvist i årene 2016 til 2020, hvorefter det ændrede adfærdsmønster fastholdes i resten af fremskrivningsperioden. Derfor ventes det alt andet lige, at tilflytningen hvert år er højere sammenholdt med grundforløbet. Den akkumulerede

sum af tilflyttere over hele perioden ventes derfor også at vokse over tid. Sandsynligheden for at flytte til Assens Kommune fra nabokommunerne opjusteres på bekostning af en forholdsmæssig nedjustering af sandsynligheden for at flytte til de øvrige kommuner. Tilflytningen øges forholdsmæssigt på tværs af underliggende karakteristika som køn, alder, familietype, uddannelsesniveau, arbejdsmarkedstilknytning og karakteristika for fraflytningsboligen. Således svarer karakteristika for de nye tilflyttere til dem, der kendetegnede tilflytningen fra de pågældende kommuner historisk.

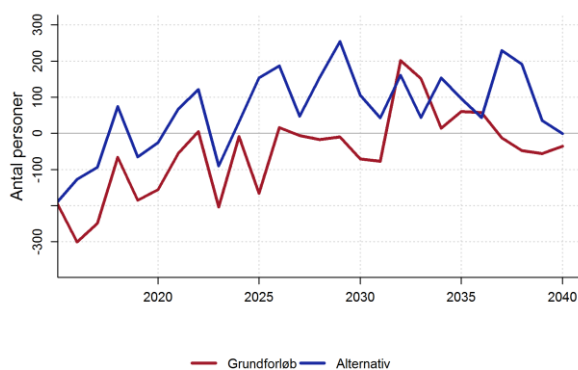
Tilflytterne fra nabokommunerne udgjorde ca. 59,4 pct. af alle tilflyttere i grundforløbet historisk og ventes at udgøre ca. 53,9 pct. i fremskrivningsårene. Som resultat af de ændrede flyttesandsynligheder er antallet af tilflyttere fra nabokommunerne i gennemsnit øget med 20 pct. årligt over perioden 2020 til 2040 relativt til grundforløbet. Figur 6.10a og Figur 6.10b viser henholdsvis den samlede bruttotilflytning og nettotilflytning i grundforløbet og eksperimentet, hvoraf det fremgår, at bruttotilflytningen og nettotilflytningen generelt er højere i eksperimentet.

Figur 6.10. brutto- og nettotilflytning samt nettotilflytning i grundforløb og eksperiment

a) *Bruttotilflytning*

b) *Nettotilflytning*

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

I grundforløbet flytter der i gennemsnit lidt over 850 personer til Assens Kommune hvert år fra nabokommunerne, når udviklingen fra og med år 2020 til 2040 betragtes. I alternativforløbet er det gennemsnitlige årlige tilflytningsomfang øget med 150 personer i samme periode. I 2040 har den vedvarende ændring i flytteomfanget givet anledning til en opjustering af den samlede befolkning bosiddende i Assens Kommune på omkring 3.100 personer relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.11a. Fordelt på alder er der fortrinsvist tale om en stigning i antallet af personer i alderen 16-67 år, hvor befolkningen er øget med lidt over 1.800 personer relativt til grundforløbet. Antallet af personer under 16 år øges mod 2040 med lidt over 700 personer mere end i grundforløbet. Ændringen i de ældste aldersgrupper er på lidt under 500 personer. Tilflytning fra den ældste aldersgruppe er relativt begrænset, fordi både sandsynligheden for i det hele taget at flytte og sandsynligheden for at flytte til en ny kommune er aftagende med alderen²⁷.

På sigt er befolkningen i Assens Kommune steget med 8 pct. relativt til grundforløbet. Den yngste aldersgruppe tegner sig for en stigning på 10 pct. og den mellemste aldersgruppe tegner sig for en

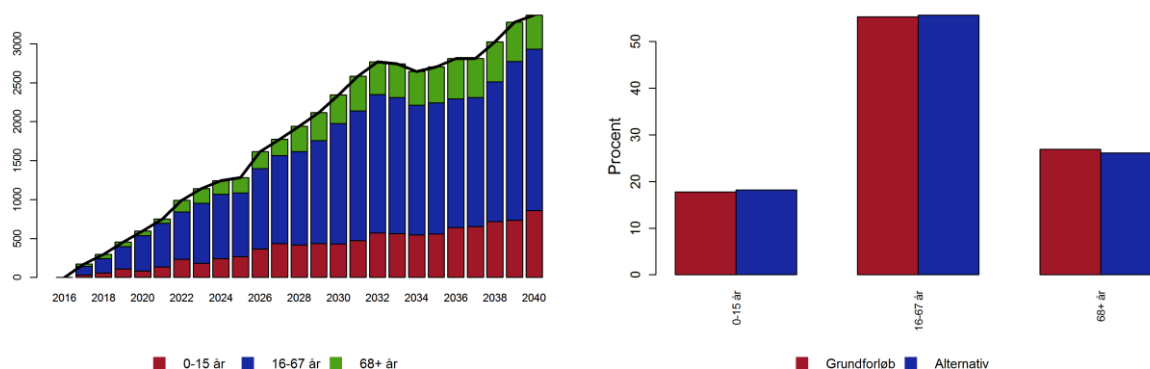
²⁷ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58.

stigning på 9 pct. relativt til grundforløbet, mens befolkningen i den ældste aldersgruppe er opskrevet med 5 pct. Den øgede tilflytning fra nabokommunerne ændrer ikke nævneværdigt på befolkningens overordnede aldersfordeling, jf. Figur 6.11b.

Figur 6.11. Ændring i befolkningens aldersstruktur

a) Ændring i befolkningen fordelt på alder, antal personer

b) Befolkningens overordnede aldersfordeling, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

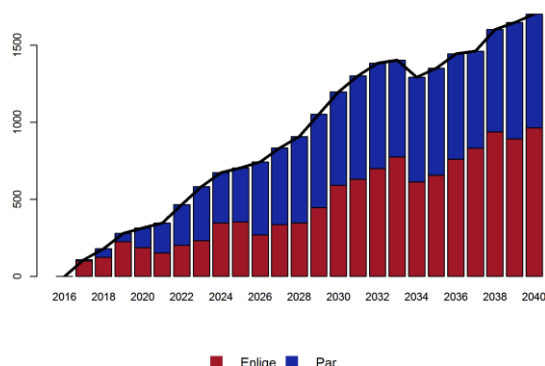
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Den øgede tilflytning fra nabokommunerne giver ud over stigningen i befolkningen også naturligt anledning til en stigning i det samlede antal familier, der på sigt er bosiddende i Assens Kommune. Frem mod 2040 øges det samlede antal familier med omkring 1.600 relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.12a. Den andel som henholdsvis enlige familier og parfamilier udgør af den samlede mertilflytning af familier er varierende over tid, jf. Figur 6.12a. Mod fremskrivningens slutning udgør enlige familier 56 pct. af den samlede mertilflytning af familier, mens parfamilier udgør 44 pct. Generelt har enlige en større flyttetilbøjelighed, mens den relativt store andel, som parfamilier udgør af mertilflytningen, dels skyldes, at en del af de tilflyttende familier er par og dels, at mange af de enlige tilflyttere er relativt unge og derfor har en relativt stor tilbøjelighed til at danne par.

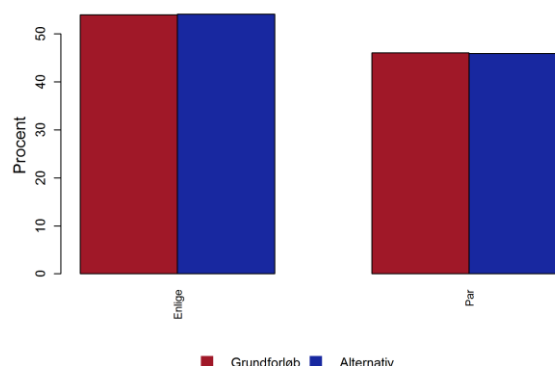
Familiestrukturen vil ikke ændre sig nævneværdigt på lang sigt relativt til grundforløbet, selvom sammensætningen af tilflytningen fra nabokommunerne på karakteristika ikke er repræsentativ for den samlede tilflytning fra alle kommuner, jf. Figur 6.12b.

Figur 6.12. Ændring i befolkningens familiestruktur

a) Ændring i antal familier

b) Familiestrukturen, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Befolkningstilvæksten i eksperimentet relativt til grundforløbet udgøres af:

- 42 pct., som højst har opnået en grundskoleuddannelse
- 7 pct., som højst har opnået en gymnasial uddannelse
- 24 pct., som højst har opnået en erhvervsuddannelse og
- 27 pct., som har opnået en videregående uddannelse, jf. Figur 6.13a.

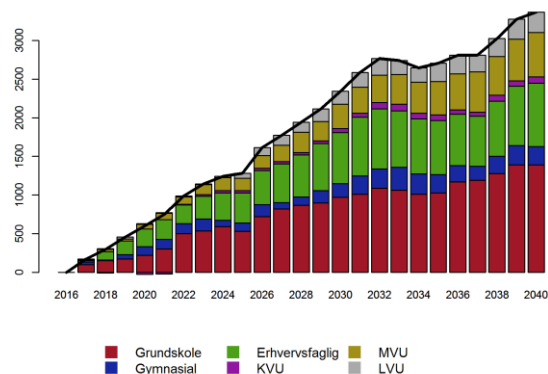
Sammenholdt med fordelingen af de i kommunen bosiddende personer på uddannelser i grundforløbet vil en mindre andel af tilflytterne have opnået en erhvervsuddannelse eller en kort videregående uddannelse, mens en større andel vil have opnået grundskole, gymnasial, mellemlang eller lang videregående uddannelse. Det giver dog ikke anledning til nogen væsentlig ændring for hele befolkningens uddannelsessammensætning, jf. Figur 6.13b. En stor del af de personer, som højst har opnået en grundskoleuddannelse, er børn, som er flyttet til Assens Kommune med deres forældre eller som bliver født i løbet af fremskrivningen. Befolkningstilvæksten blandt de 16-67 årige udgøres i eksperimentet relativt til grundforløbet af:

- 19 pct., som højst har opnået en grundskoleuddannelse
- 11 pct., som højst har opnået en gymnasial uddannelse
- 30 pct., som højst har opnået en erhvervsuddannelse og
- 39 pct., som har opnået en videregående uddannelse

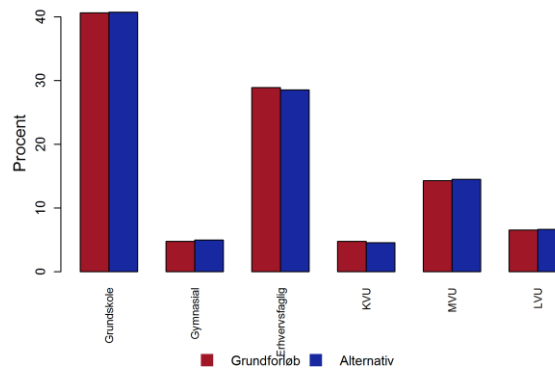
Sammenholdt med fordelingen af den bosiddende befolkning på højst fuldførte uddannelser i samme aldersgruppe i grundforløbet vil en større del af tilflytterne i aldersgruppen 16-67 år have opnået en gymnasial uddannelse samt en mellemlang eller lang videregående uddannelse, mens færre vil have opnået en grundskoleuddannelse, en erhvervsuddannelse eller en kort videregående uddannelse som højst fuldførte. Sammenfattet ved uddannelsesindekset, ventes en større tilflytning fra nabokommunerne dog ikke at ændre væsentligt på uddannelsesniveaet i kommunen.

Figur 6.13. Ændring i befolkningens uddannelsesniveau

a) Ændring i uddannelseskategorier, antal personer

b) Fordeling på højest fuldførte uddannelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Anm.: Alle aldersgrupper. Kategorien grundskole omfatter også her personer med ukendt uddannelsesniveau. Dvs. indvandrere og børn, der er i gang med en grundskoleuddannelse.

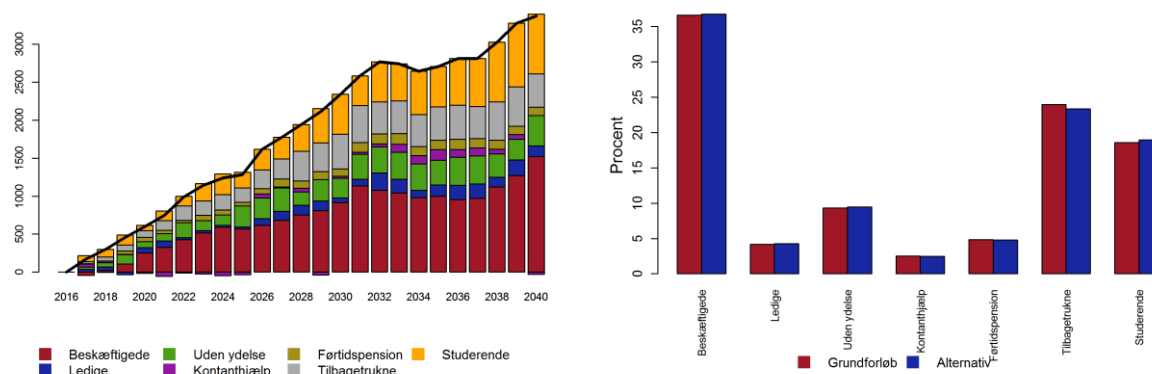
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Opgjort for samtlige aldersgrupper henføres 38 pct. af befolkningsstigningen til personer i beskæftigelse, mens 6 pct. af tilvæksten kan henføres til ledige relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.14a. På samme måde ventes andelen af ikke-ledige kontanthjælpsmodtagere at udgøre 2 pct. af tilflytningen relativt til grundforløbet, personer uden ydelse (primært børn under 6 år) ventes at udgøre 11 pct., studerende ventes at udgøre hele 24 pct., førtidspensionister ventes at udgøre 4 pct. og kun 15 pct. af stigningen i befolkningen ventes at udgøres af tilbagetrukne. Til sammenligning ventes kun 37 pct. af bestanden i grundforløbet at være i beskæftigelse, kun 18 pct. ventes at være studerende og 24 pct. ventes at udgøres af tilbagetrukne, jf. Figur 6.14b.

Overordnet ventes tilflytningen fra nabokommunerne at bidrage til at øge beskæftigelsen, men beskæftigelsesfrekvensen er omtrent uændret, når befolkningen betragtes på tværs af alle aldre. Endvidere ventes et fald i andelen af tilbagetrukne, selvom antallet af tilbagetrukne også ventes at stige relativt til grundforløbet. Både antallet og andelen af studerende ventes at stige. Erhvervsfrekvensen blandt de 16-67 årige er relativt uændret, hvilket betyder, at den større beskæftigelse opgjort for alle aldre er udtryk for, at tilflytningen primært består af personer i alderen 16-67 år, snarere end der er tale om, at tilflytterne har en større erhvervsfrekvens sammenholdt med den i forvejen bosiddende befolkning i Assens Kommune. Den større tilflytning fra nabokommunerne har kun en beskeden effekt på den samlede befolknings langsigtede fordeling på arbejdsmarkedskategorier, jf. Figur 6.14b.

Figur 6.14. Ændring i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning

a) Ændring i arbejdsmarkedskategorier, antal personer b) Tilknytning til arbejdsmarkedet, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Anm.: Alle aldersgrupper.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Efterspørgslen på boliger ventes at være stigende som resultat af det større antal tilflyttere fra nabokommunerne. Således ventes efterspørgslen at nå op på over 1.500 boliger yderligere på lang sigt sammenholdt med grundforløbet. Det svarer til en stigning i efterspørgslen tæt på 60 boliger om året over perioden 2020-2040, men med betydelige udsving. Den øgede tilflytning til Assens Kommune giver udslag i en større efterspørgsel efter hovedsageligt ejerboliger fulgt af almene boliger og private udlejningsboliger, jf. Figur 6.15a og Tabel 9.9.

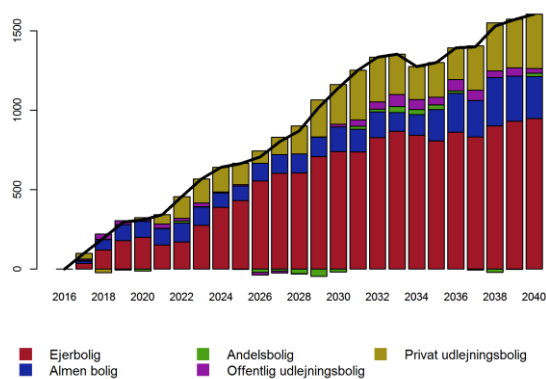
Efterspørgslen fordelt på boligtyper afhænger af en række underliggende karakteristika som eksempelvis familiens uddannelsesnivea, de voksnes gennemsnitlige alder i familien, om familien består af enlige eller par og familiens arbejdsmarkedstilknytning. Ejerboliger er særligt populære blandt familier, hvor en eller flere af de voksne i familien er en del af arbejdsstyrken²⁸. En betydelig del af efterspørgslen efter ejerboliger kan derfor henføres til, at en stor del af de tilflyttende tilhører arbejdsstyrken. Samtidig trækker det efterspørgslen på ejerboliger op, at størstedelen af de tilflyttende er under 67 år, da det typisk er fra omkring tilbagetrækningsalderen og senere, at ældre fraflytter deres ejerbolig til fordel for eksempelvis mindre almene boliger eller private udlejningsboliger. Private udlejningsboliger og almene boliger er særligt populære blandt familier, hvor en eller flere i familien ikke er tilknyttet arbejdsmarkedet samt for enlige, hvilket dermed er sammenhænge, der vil trække efterspørgslen efter private udlejningsboliger og almene boliger op i eksperimentet.

I Figur 6.15b sammenholdes boligefterspørgsleens langsigtede sammensætning på type for grundforløbet og eksperimentet og det ses, at den øgede tilflytning ikke giver anledning nævneværdige ændringer i strukturen.

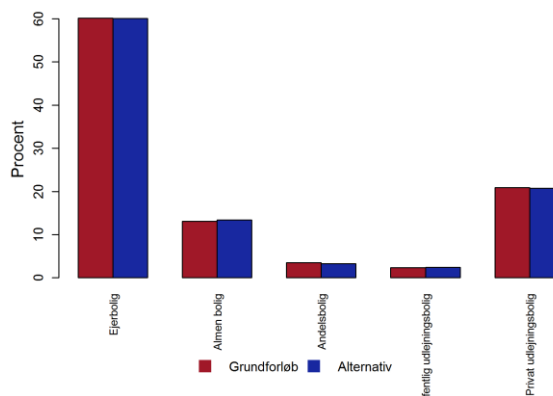
²⁸ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 63 f.

Figur 6.15. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligtype.

a) Ændring i boligtyper, antal boliger

b) Boliger fordelt på type, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

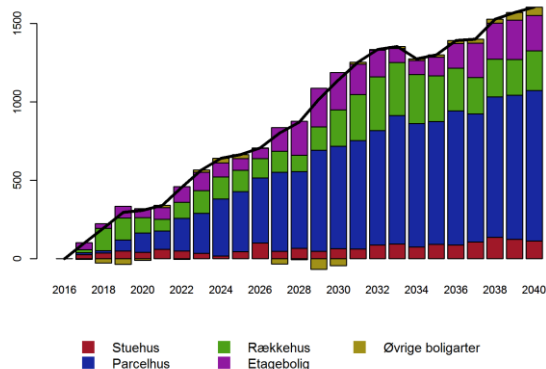
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Eksperimentet peger på, at en større tilflytning fra nabokommunerne vil resultere i en større bolig efterspørgsel, som fordelt på boligart primært ventes at rette sig mod parcelhuse efterfulgt af rækkehuse og etageboliger, jf. Figur 6.16a. Den større efterspørgsel efter disse tre boligarter skal tilskrives, at disse boligarter er populære som enten ejerbolig, privat udlejningsbolig eller almen bolig, hvor der ventes en større efterspørgsel, jf. Figur 6.15a. Den større søgning mod parcelhuse er konsistent med, at en relativ stor andel af de tilflyttende er parfamilie og parcelhuse er den foretrukne boligart for par mellem 25 og 60 år²⁹. Søgningen mod etageboliger og rækkehuse er konsistent med, at der også tilflytter flere enlige familie og at en stor del af tilflytterne enten højest har opnået en grundskoleuddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse, hvor iblandt disse boligarter er relativt populære. Eksperimentet giver ikke anledning til nævneværdige ændringer i fordelingen på boligart, jf. Figur 6.16.

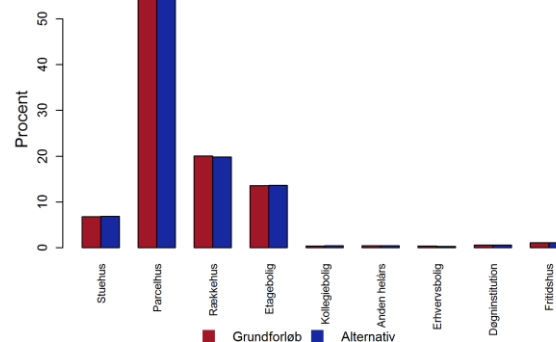
²⁹ Se s. 65 i Hansen og Markeprand (2015)

Figur 6.16. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligart.

a) Ændring i boligarter, antal boliger

b) Boliger fordelt på art, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

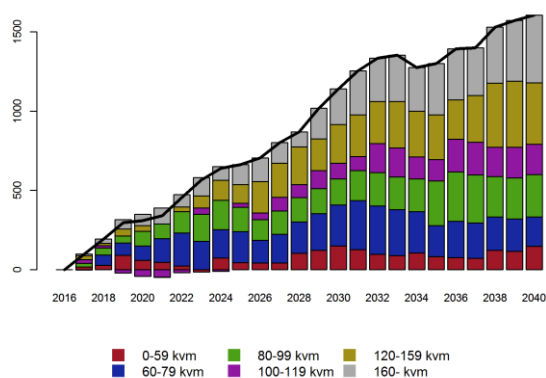

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

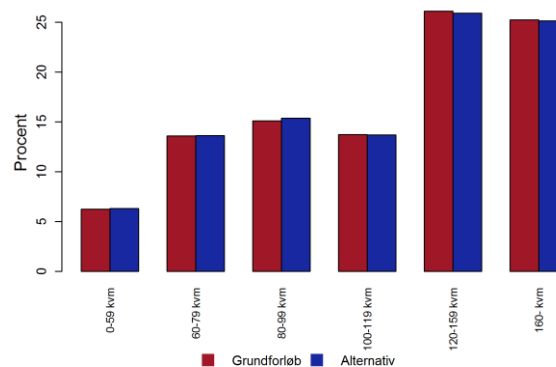
Overordnet vil den øgede efterspørgsel efter de ekstra boliger relativt til grundforløbet primært rette sig mod boliger mindre end 100 m², jf. Figur 6.17a. Efterspørgslen på de store boliger skyldes, at tilflytterne fra nabokommunerne hovedsagligt ventes at bosætte sig i parcelhuse, som typisk er større end 100 m². Efterspørgslen efter mindre boliger er primært afledt af søgningen mod etageboliger og rækkehuse. Søgningen mod boliger mindre end 80 m² er konsistent med, at en stor andel af tilflytterne højst har opnået en grundskoleuddannelse. Boligsøgningen fordelt på størrelse giver kun anledning til en beskedne forskydning i boligstrukturen, jf. Figur 6.17b.

Figur 6.17. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligstørrelse.

a) Ændring i boligstørrelser, antal boliger

b) Boliger fordelt på størrelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

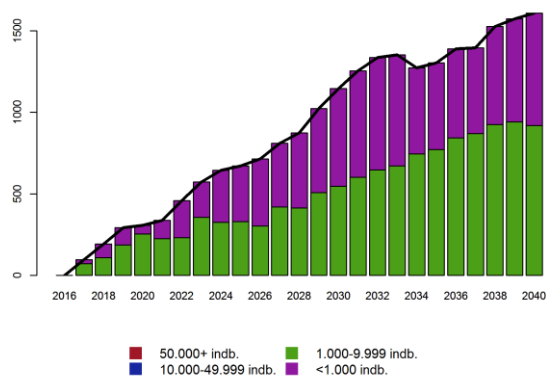
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Den øgede tilflytning rettet mod parcelhuse samt etageboliger- og rækkehuse i Assens Kommune giver primært anledning til øget efterspørgsel efter boliger beliggende i byområder med 1.000-9.999 indbyggere, selvom efterspørgslen mod mindre byområder også stiger, jf. Figur 6.18a. Søgningen mod de mindre byområder er primært afledt af søgningen mod parcelhuse, mens søgningen mod de

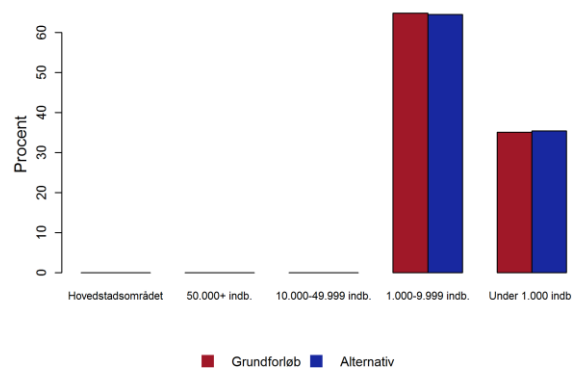
større byområder er afledt af søgningen mod både parcelhuse, etageboliger og rækkehuse. Fordelt på bystørrelse giver ændringen ikke anledning til nogen nævneværdig forskydning, jf. Figur 6.18b.

Figur 6.18. Ændring i antallet af boliger fordelt på bystørrelse

a) Ændring i bystørrelse, antal boliger

b) Boliger fordelt på bystørrelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

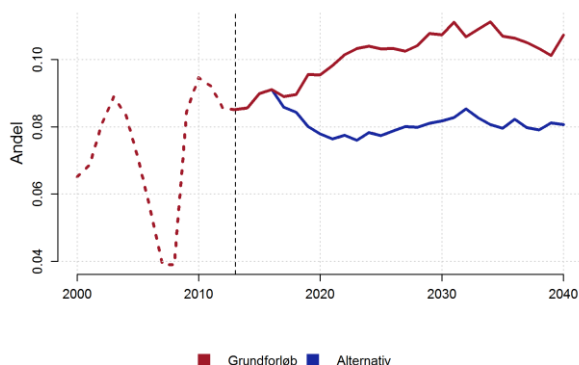
6.3 Lavere ledighedsgrad

I dette eksperiment skaleres sandsynligheden for at overgå fra ledig på dagpenge eller kontanthjælp til beskæftigelse op. Justeringen indføres gradvist fra 2016 til 2020, hvor den er fuldt indfaset. Adfærdskorrektion fastholdes i resten af fremskrivningsperioden frem til 2040.

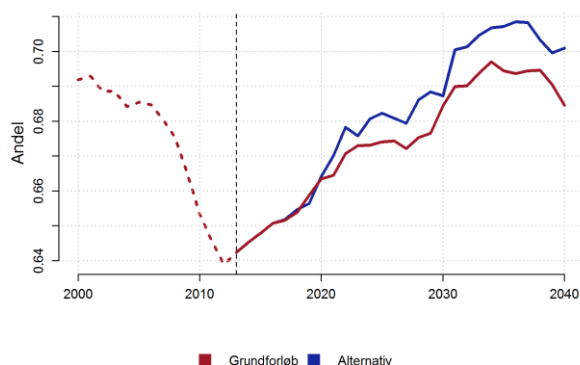
Eksperimentet resulterer i, at ledigheden falder til omkring 8 pct. blandt de 16-67 årige i 2040, hvilket er lidt mindre end 1 pct. point lavere end i 2013, men lidt over 2 pct. point lavere, end det ventede niveau på lang sigt i fremskrivningen, jf. Figur 6.19a. Samtidig resulterer eksperimentet i en marginalt højere erhvervsfrekvens, jf. Figur 6.19b, hvilket skyldes, at der er mindre risiko for at forlade arbejdsmarkedet, når en person er i beskæftigelse fremfor ledig. Resultatet af eksperimentet kan fortolkes som en konsekvens af et arbejdspolitisk tiltag, der søger at hjælpe folk hurtigere tilbage i beskæftigelse.

Figur 6.19. Udvikling i ledigheden og erhvervsfrekvensen ved grundforløb og eksperiment, Assens Kommune, 16-67 år

a) Ledighed

b) Erhvervsfrekvens

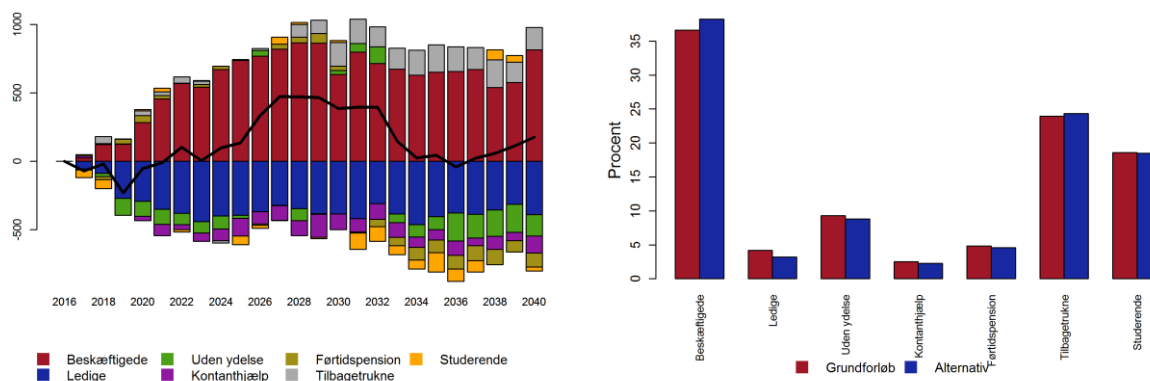

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

I Figur 6.20a ses det, at eksperimentet kun har begrænset effekt på befolkningstallet relativt til grundforløbet, som falder i starten af perioden, men stiger frem til slutningen af 2020'erne til omkring 500 personer, hvorefter det falder til niveauet fra grundforløbet mod midten af 2030'erne, indtil det stiger en smule igen mod 2040. Personer i arbejdsstyrken er mere mobile på tværs af kommunegrænser end personer udenfor arbejdsmarkedet. I Figur 6.20a og Figur 6.20b fremgår det klart, at beskæftigelsen stiger betydeligt på bekostning af primært ledige, men den vil også i nogen grad stige på bekostning af kontanthjælpsmodtagere udenfor arbejdsstyrken, førtidspensionister og personer uden ydelser relativt til grundforløbet. Forøgelsen i beskæftigelsen på bekostning af ledige er en direkte konsekvens af de ændrede adfærdsmønstre. Det lavere antal af kontanthjælpsmodtagere udenfor arbejdsstyrken, førtidspensionister, personer uden ydelse og tilbagetrukne skyldes andenordenseffekter, fordi der er større sandsynlighed for, at en person overgår til disse kategorier fra at være ledig i forhold til, hvis personen er i beskæftigelse.

Figur 6.20. Ændring i befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet

a) Ændring i arbejdsmarkedskategorier, antal personer b) Tilknytning til arbejdsmarkedet i år 2040, grund- og alternativ forløb

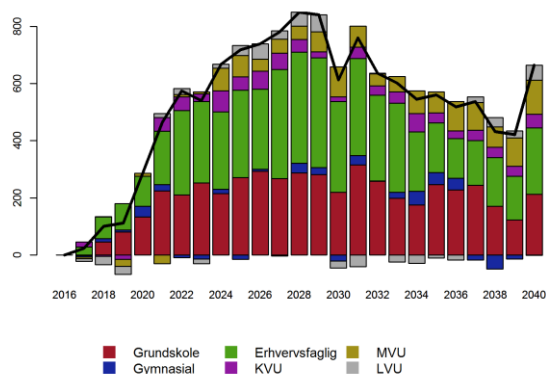
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 6.21a og Figur 6.21b viser henholdsvis ændringen i beskæftigelsen og antallet af ledige relativt til grundforløbet fordelt på uddannelse. I Figur 6.21a fremgår det, at den øgede beskæftigelse primært ventes at udgøres af personer, der højst har en erhvervsfaglig uddannelse, efterfulgt af personer med en grundskoleuddannelse og en mellemlang videregående uddannelse. Antallet af beskæftigede med en kort videregående uddannelse stiger også beskedent. Alt andet lige ventes det, at der også vil være flere i beskæftigelse med en gymnasial uddannelse eller en lang videregående uddannelse relativt til grundforløbet som følge af eksperimentet. Det kommer dog ikke tydeligt til udtryk i Figur 6.21a. Det kan skyldes modelusikkerhed, fordi antallet af personer i ledighed med en gymnasial uddannelse eller en lang videregående uddannelse er relativt lille i Assens Kommune. Endvidere stiger flyttetilbøjeligheden for personer, der kommer tilbage på arbejdsmarkedet. Derfor kan en del af de personer med henholdsvis en gymnasial eller lang videregående uddannelse, der er overgået fra ledighed til beskæftigelse, være flyttet videre til en anden kommune.

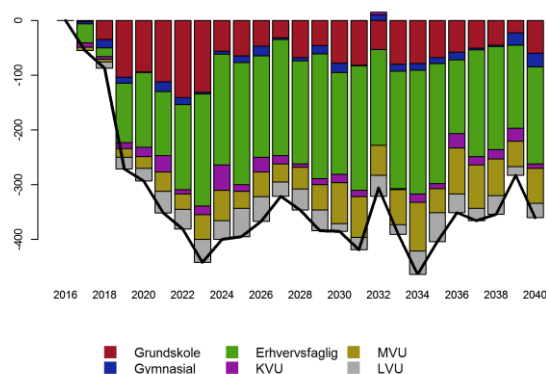
I Figur 6.21b fremgår det, at den absolutte reduktion i antal ledige i forhold til grundforløbet primært ventes at vedrøre personer med en erhvervsfaglig uddannelse efterfulgt af personer, der højst har opnået en grundskoleuddannelse og personer med en mellemlang videregående uddannelse. Dette billede hænger godt sammen med, at det netop er inden for disse kategorier, at beskæftigelsen ventes at stige. Reduktionen i antallet af ledige er generelt mindre end stigningen i beskæftigelsen. Det skyldes, at beskæftigelse som tidligere nævnt i højere grad end ledighed mindsker sandsynligheden for, at man på sigt overgår til kontanthjælp, førtidspension eller i mindre udstrækning en tilstand uden ydelse. Derfor stiger beskæftigelsen også på bekostning af et fald i antallet på disse kategorier.

Figur 6.21. Ændring i antal beskæftigede og ledige fordelt på uddannelse, 16-67 år

a) Ændring i antal beskæftigede fordelt på højst gennemførte uddannelse, antal personer

b) Ændring i antal ledige fordelt på højst gennemførte uddannelse, antal personer

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

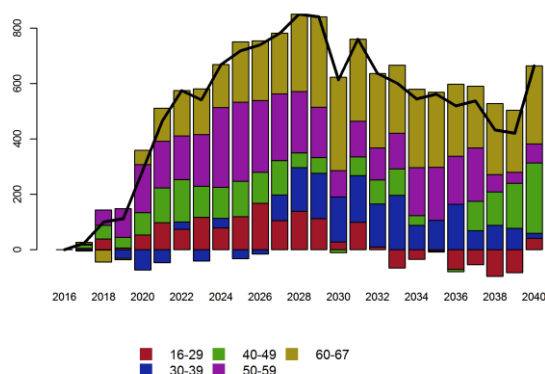
Figur 6.22a viser henholdsvis ændringen i antal beskæftigede og ledige i forhold til grundforløbet fordelt på alder. I Figur 6.22a fremgår det, at beskæftigelsen primært ventes at stige for de 50-59 årige og 60-67 årige relativt til grundforløbet. Beskæftigelsesændringen i de øvrige aldersgrupper er i gennemsnit positiv, men varierer betydeligt over tid. Årsagen til, at ændringen er mest fremtrædende for de ældste aldersgrupper, skal primært tilskrives fire forhold. For det første er uddannelsesniveaut blandt de 60-67-årige (i hvert fald i fremskrivningens begyndelse) lavere sammenholdt med de øvrige aldersgrupper, og ledighedsgraden er dermed alt andet lige højere. For det andet gælder, at ledigheden generelt øges omkring tilbagetrækningsalderen, jf. Figur 4.4. For det tredje giver den demografiske udvikling anledning til, at antallet af 50-59-årige 60-67-årige ventes at blive på omtrent samme niveau som antallet af 30-39-årige og 40-49-årige i fremskrivningen, jf. Figur 2.2. For det fjerde er erhvervsfrekvensen blandt de 16-29 årige relativt lav da en stor del af denne aldersgruppe udenfor arbejdsstyrken, fordi de eksempelvis studerer³⁰, hvilket betyder antallet af ledige 16-29 årige er relativt lille, selvom ledigheden i denne gruppe er relativt stor og denne gruppe demografisk er forholdsmæssigt godt repræsenteret i fremskrivningen, jf. Figur 2.2. Samlet giver disse fire forhold anledning til, at de 50-59-årige og 60-67-årige udgør de største enkeltstående (risiko)grupper blandt de ledige i forhold til at overgå til beskæftigelse, og derfor vil de største absolutte ændringer i beskæftigelsen kunne henføres til disse aldersgrupper.

Den aldersfordelte ændring i antallet af ledige gengiver mønsteret fra ændringen i beskæftigelsen, jf. Figur 6.22b.

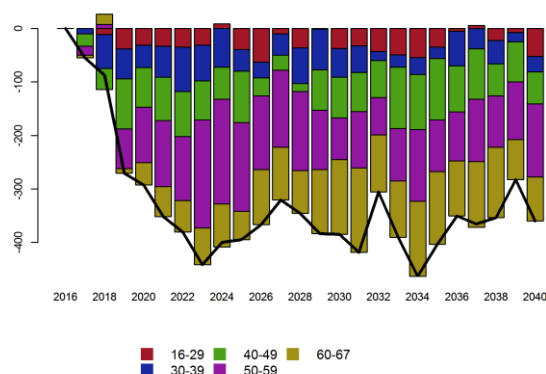
³⁰ I SMILE 3.0 antages forsimpelt, at uddannelsessøgende ikke er i beskæftigelse.

Figur 6.22. Ændring i antal beskæftigede og ledige fordelt på aldersgrupper, 16-67 år

a) Ændring i antal beskæftigede fordelt på alder

b) Ændring i antal ledige fordelt på alder

Anm.: Alle aldersgrupper. Kategorien grundskole omfatter også her personer med ukendt uddannelsesniveau. Dvs. indvandrere og børn, der er i gang med en grundskoleuddannelse.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Eksperimentets andenordenseffekter på eksempelvis kommunens aldersstruktur, familiestruktur og præferencestrukturen for boligvalg er meget beskedne. Ændringer vil derfor i vidt omfang være et udtryk for modellens usikkerhed fremfor en følge af eksperimentet og er derfor ikke omtalt.

6.4 Flere ikke-ledige kontanthjælpsmodtager i arbejdsstyrken

I dette eksperimentet skaleres sandsynligheden for at overgå fra ikke-ledig kontanthjælpsmodtager til arbejdsstyrken op. Justeringen indføres gradvist fra 2016 til 2020, hvor den er fuldt indfaset. Adfærdskorrektion fastholdes i resten af fremskrivningsperioden frem til 2040. Resultatet af eksperimentet kan fortolkes som en konsekvens af et arbejdsmarkedspolitisk tiltag, der søger af hjælpe kontanthjælpsmodtager udenfor arbejdsmarkedet tilbage på arbejdsmarkedet.

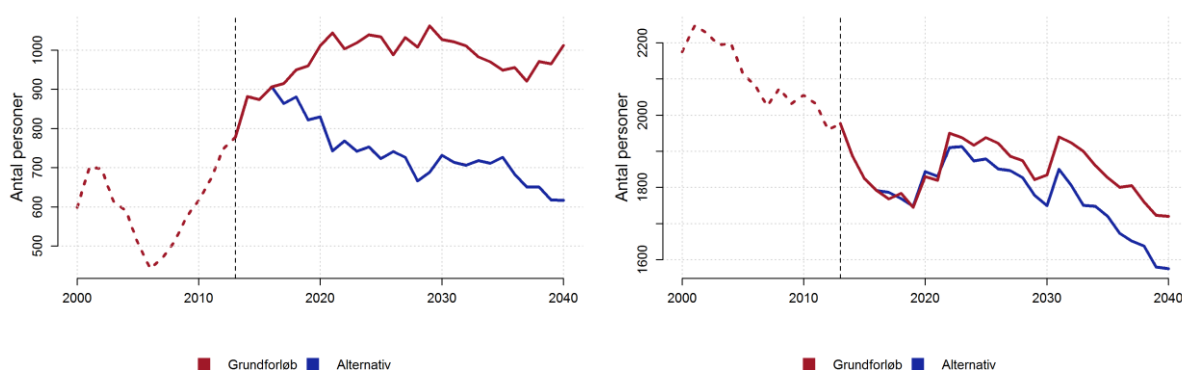
Antallet af personer på kontanthjælp udenfor arbejdsstyrken er relativt lille. For at effekten af eksperimentet fremstår tydeligt, er sandsynligheden for at overgå fra kontanthjælp udenfor arbejdsstyrken til arbejdsstyrken skaleret kraftigt op. Eksperimentet resulterer i, at antallet af personer på kontanthjælp udenfor arbejdsmarkedet ventes at være godt 600 personer i 2040, hvilket blot er 60 pct. af de 1.000 personer, der ventes at være på kontanthjælp udenfor arbejdsmarkedet i grundforløbet i 2040, jf. Figur 6.23a. Sandsynligheden for at overgå fra kontanthjælp udenfor arbejdsstyrken til førtidspension er betydeligt højere end sandsynligheden for at overgå fra arbejdsstyrken til førtidspension³¹. Derfor har det relativt stor betydning for antallet af førtidspensionister, når antallet af kontanthjælpsmodtagere falder. Det fremgår tydeligt af Figur 6.23b, der viser, at antallet af førtidspensionister i alderen 16-67 år er lidt over 1.700 i grundforløbet i 2040, mens antallet af førtidspensionister i alderen 16-67 år i eksperimentet er lidt under 1.600 personer 2040. Effekten på antallet af førtidspensionister indtræder gradvist, mens ændringen i antallet af kontanthjælpsmodtagere allerede viser sig mærkbart fra eksperimentet begynder at blive indfaset fra 2016. Det hænger for det første sammen med, at antallet af personer, der ikke overgår

³¹ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 46, figur 3.26.

fra kontanthjælp udenfor arbejdsstyrken til arbejdsstyrken, akkumulerer over tid og derfor først påvirker antallet af førtidspensionister i takt med, at der bliver mærkbart færre kontanthjælpsmodtagere. For det andet er sandsynligheden for at overgå fra kontanthjælp udenfor arbejdsstyrken til førtidspension stigende med alderen. I takt med at befolkningen ældes ventes en større andel af kontanthjælpsmodtagerne at overgå til førtidspension. Men da en relativt større andel af ældre ikke vil være i kontanthjælp i eksperimentet, fordi de er en del af arbejdsstyrken, vil de af samme grund have betydeligt lavere sandsynlighed for at overgå til førtidspension.

Figur 6.23. Udvikling i antallet af personer på kontanthjælp udenfor arbejdsstyrken samt førtidspensionister, 16-67 år

a) Udvikling i antallet af personer på kontanthjælp udenfor arbejdsstyrken b) Udviklingen i antallet af førtidspensionister

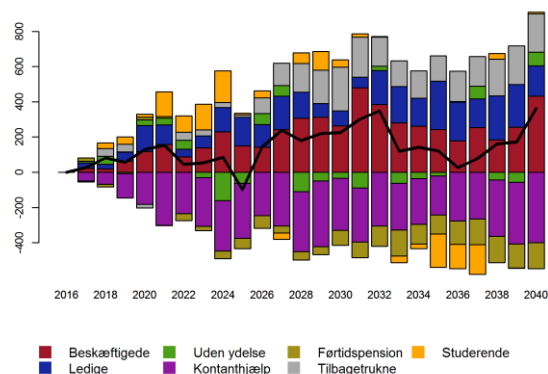

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

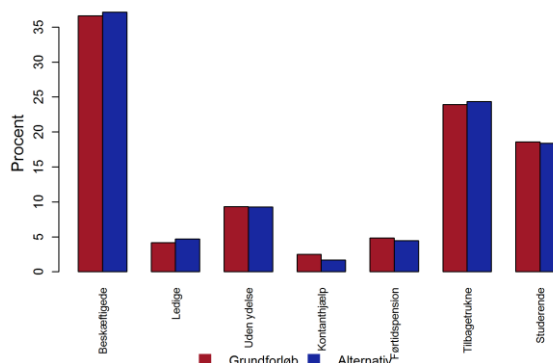
I Figur 6.24a ses det, at eksperimentet kun har begrænset effekt på den samlede befolkning, som generelt er nogle hundrede personer over niveauet i grundforløbet. Variationen i befolkningstallet er mere et udtryk for modellens usikkerhed snarere end en tendens foranlediget af ændringerne i modellen som følge af eksperimentet. I Figur 6.24a fremgår det klart, at arbejdsstyrken stiger betydeligt på bekostning af primært kontanthjælpsmodtagere, men også i stigende grad på bekostning af førtidspensionister. Forøgelsen af arbejdsstyrken på bekostning af kontanthjælpsmodtagere udenfor arbejdsstyrken er en direkte konsekvens af adfærdsændringerne i eksperimentet, mens forøgelsen i arbejdsstyrken på bekostning af førtidspensionister skyldes ovennævnte andenordenseffekter. Ændringen i antallet af personer uden ydelse samt studerende og tilbagetrukne relativt til grundforløbet skal hovedsagligt tilskrives modellens usikkerhed.

Figur 6.24. Ændring i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning

a) Ændring i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning, antal personer

b) Befolkningens overordnede arbejdsmarkedstilknytning, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

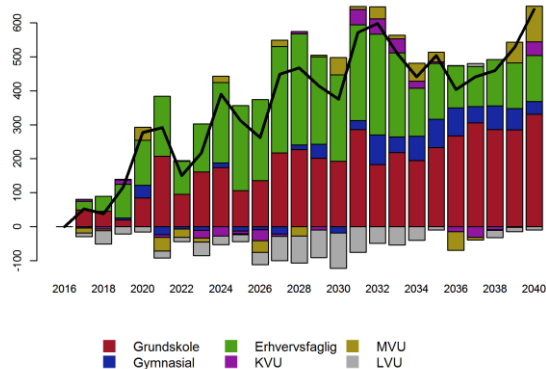
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 6.25a viser henholdsvis ændringen i arbejdsstyrken og ændringen i antallet af kontanthjælpsmodtagere udenfor arbejdsstyrken samt førtidspensionister relativt til grundforløbet fordelt på uddannelse. Tilbøjeligheden til at være på kontanthjælp og førtidspension er størst blandt de lavest rangerede uddannelsesgrupper, hvilket resulterer i, at en stor del af kontanthjælpsmodtagerne udenfor arbejdsstyrken samt førtidspensionister højest har en grundskoleuddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse. Derfor forventes det også, at størstedelen af de personer, der overgår fra kontanthjælp udenfor arbejdsstyrken til arbejdsstyrken som følge af eksperimentet, er personer med relativt korte uddannelser. I Figur 6.25a fremgår det, at den øgede arbejdsstyrke relativt til grundforløbet netop ventes primært at udgøres af personer, der højest har en grundskoleuddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse. Alt andet lige ventes det, at der også vil være flere i arbejdsstyrken med en gymnasial uddannelse, en kort, en mellemlang eller en lang videregående uddannelse relativt til grundforløbet som følge af eksperimentet. Ændringen i antallet af personer i arbejdsstyrken fordelt på disse fire uddannelser er dog så lille, at det ikke kan afgøres, om det er et resultat af adfærdsændringen, eller om det er et resultat af, at den samlede befolkning i kommunen varierer i forhold til grundforløbet.

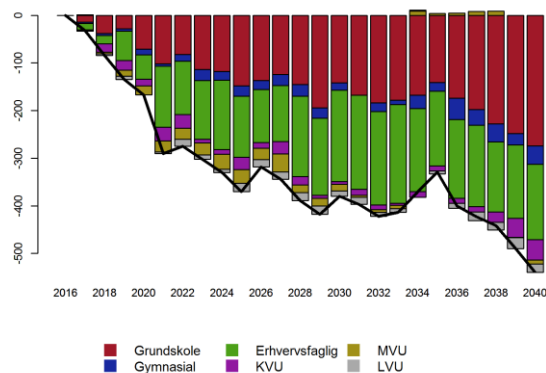
I Figur 6.25b fremgår det, at det primært ventes at være personer med en erhvervsfaglig uddannelse efterfulgt af personer, der højest har opnået en grundskoleuddannelse, der forlader kontanthjælp udenfor arbejdsstyrken til fordel for at komme ind på arbejdsmarkedet igen. Samtidig reduceres antallet af førtidspensionister, fordi en del af de personer, som endte som førtidspensionister i grundforløbet, i stedet er blevet en del af arbejdsstyrken.

Figur 6.25. Ændring i personer i arbejdsstyrken og på kontanthjælp udenfor arbejdsstyrken eller førtidspension fordelt på uddannelse, 16-67 år

a) Ændring i personer i arbejdsstyrken

b) Ændring i personer på kontanthjælp udenfor arbejdsstyrken samt førtidspensionister

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

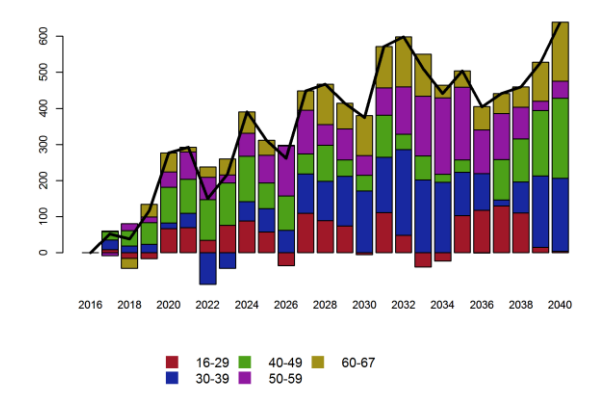
Figur 6.26a viser henholdsvis ændringen i arbejdsstyrken og ændringen i antallet af kontanthjælpsmodtagere udenfor arbejdsstyrken samt førtidspensionister relativt til grundforløbet fordelt på alder. I Figur 6.26a fremgår det, at arbejdsstyrken ikke stiger entydigt på bestemte aldersgrupper. Snarere ventes det, at stigningen i arbejdsstyrken vil være præget af forskellige aldersgrupper over tid. Mod fremskrivningens sidste år ventes der primært et større antal personer i arbejdsstyrken i aldersgrupperne 30-39 år, 40-49 år og 60-67 år, hvilket dog er behæftet med betydeligt usikkerhed, hvilket variationen i Figur 6.26a også indikerer. Denne usikkerhed tilskrives, at ikke-ledige kontanthjælpsmodtagere, der overgår til arbejdsstyrken, vil have en højere tværkommunal mobilitet, som betyder, at nogle af dem flytter væk fra kommunen efter de er tilbageintegreret på arbejdsmarkedet.

I Figur 6.26b fremgår det, at ændringen i antallet af personer på kontanthjælp udenfor arbejdsstyrken og førtidspensionister i større eller mindre grad er stigende for alle aldersgrupper over tid. Der ventes primært færre kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister i aldersgrupperne 50-59 år og 60-67 år relativt til grundforløbet, hvilket skyldes, at der er relativt mange kontanthjælpsmodtagere udenfor arbejdsstyrken i disse aldersgrupper og befolkningen generelt ældes over tid.

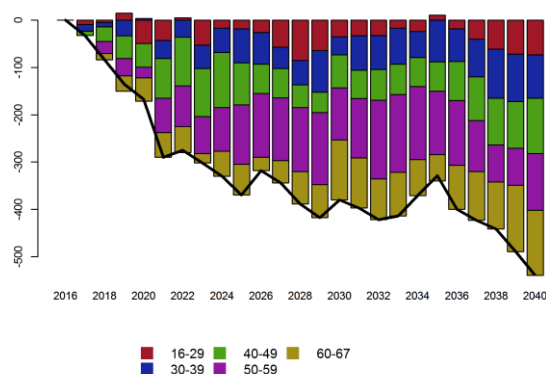
Marginaleksperimentets effekt fremstår relativt klar i forhold til ændringen i antallet af kontanthjælpsmodtagere udenfor arbejdsstyrken og førtidspensionister fordelt på alder. Her ses et fald i antallet af personer på kontanthjælp udenfor arbejdsstyrken samt førtidspensionister, hvor den ældste aldersgruppe (60-67 år) gradvist begynder at dominere mod fremskrivningens slutår. Ændringen i arbejdsstyrken fordelt på alder relativt til grundforløbet fremstår derimod mere tvetydigt. Det skyldes til dels, at flyttetilbøjeligheden er højere for personer i arbejdsstyrken i forhold til personer udenfor arbejdsstyrken. Derfor vil en del af de personer, som er overgået til arbejdsstyrken fra kontanthjælp udenfor arbejdsmarkedet, være flyttet, hvilket ellers ikke ville være tilfældet i grundforløbet. Af denne grund og i nogen udstrækning modellens usikkerhed, stemmer ændringen i antallet af personer i arbejdsstyrken og ændringen i antallet af personer på kontanthjælp udenfor arbejdsstyrken og førtidspension ikke én-til-én i Assens Kommune.

Figur 6.26. Ændring i personer i arbejdsstyrken og på kontanthjælp udenfor arbejdsstyrken eller førtidspension fordelt på alder

a) Ændring i antal personer i arbejdsstyrken

b) Ændring i antallet af personer på kontanthjælp udenfor arbejdsstyrken og førtidspensionister

Anm.: Alle aldersgrupper. Kategorien grundskole omfatter også her personer med ukendt uddannelsesniveau. Dvs. indvandrere og børn, der er i gang med en grundskoleuddannelse.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Ekspérimentets andenordenseffekter på eksempelvis kommunens aldersstruktur, familiestruktur og præferencestrukturen for boligvalg er meget beskedne og ændringer vil derfor hovedsagligt være et udtryk for modellens usikkerhed fremfor en følge af eksperimentet og er derfor ikke rapporteret.

7 Konklusion

Udviklingen i befolkningen, arbejdsmarkedstilknytningen, familiestrukturen, uddannelsesniveaue og boligefterspørgslen ventes i overordnede træk at følge udviklingen i landsdelen Fyn og i hele landet. I enkelte tilfælde vil udviklingen i Assens Kommune dog bevæge sig i en lidt anden retning.

Befolkningstallet i Assens Kommune ventes at falde, hvilket står i kontrast til Landsdel Fyn, hvor befolkningstallet ventes at være uændret og hele landet, hvor befolkningstallet ventes at stige. Befolkningsudviklingen er et resultat af et fødselsunderskud og en nettograflytning, der i nogen grad opvejes af en positiv nettotilflytning.

Befolkningens sammensætning på oprindelse forventes i Assens Kommune på samme vis som i resten af landet at være præget af, at nettoindvandringen vil være positiv fremadrettet. Assens Kommune adskiller sig dog fra hele landet ved, at andelen af indvandrere og efterkommere er mindre både historisk og i fremskrivningen. Som nævnt indregner fremskrivningen ikke, at der løbende kan være tale om en forskydning i indvandringens fordeling på kommuner som følge af ændringer i visiteringskvoterne for indvandrere med flygtningestatus som opholdsgrundlag.

Som i resten af landet forventes andelen af personer ældre end 67 år at udgøre en stigende andel af den samlede befolkning i Assens Kommune. Tilbagetrækningsreformen håndterer i kraft af en gradvis forskydning af tilbagetrækningsalderen en del af den udfordring, som en aldrende befolkning har på de kommunale budgetter. Udfordringen er dog fortsat betydelig såfremt en del af udgifterne til individuel offentlig service, herunder sundhed og ældrepleje, afholdes af kommunen. De pågældende udgifter er typisk stærkt stigende med alderen. Aldringen af befolkningen er også en væsentlig årsag til, at der i Assens Kommune som i resten af landet forventes en større andel af ældre enlige fremadrettet. Endvidere vil unges præferencer for at leve som enlige også medvirke til, at andelen af enlige øges på bekostning af parfamilier.

Befolkningens uddannelsesniveau er som på landsplan præget af, at yngre og mere veluddannede generationer erstatter ældre generationer, hvilket øger det generelle uddannelsesniveau. Overordnet stiger andelen af personer med en mellemlang eller lang videregående uddannelse, mens andelen af personer med en erhvervsuddannelse eller højest en grundskoleuddannelse falder. Uddannelsesniveaue er lavere i Assens Kommune sammenholdt med niveaue på landsplan, fordi en større andel har en grundskoleuddannelse eller erhvervsuddannelse og en mindre andel har en mellemlang eller lang videregående uddannelse. Trods en lidt anderledes uddannelsessammensætning følger udviklingen i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning i Assens Kommune i store træk udviklingen på landsplan. Således skal den øgede erhvervsdeltagelse i vidt omfang tilskrives, at flere 60-67-årige indtræder på arbejdsmarkedet som følge af den gradvist forhøjede tilbagetrækningsalder.

Boligefterspørgslen i Assens Kommune forventes fremadrettet karakteriseret ved, at relativt flere vil søge mod private udlejningsboliger og almene boliger, som typisk er rækkehuse og etageboliger, hvilket resulterer i en relativ større søgning mod boliger beliggende i byer med 1.000 – 9.999 indbyggere på bekostning af boliger i byer med færre end 1.000 indbyggere. Søgningen efter parcelhuse udgør også fremadrettet en dominerende, dog faldende, del af boligefterspørgslen, mens også efterspørgslen efter stuehuse ventes at aftage. Udviklingen i Assens Kommune adskiller sig i nogen grad fra udviklingen på landsplan, ved at søgningen mod rækkehuse ventes at stige relativt

mere, end det er tilfældet på landsplan, mens søgningen mod parcelhuse ventes at falde i relativt større grad, end det er tilfældet på landsplan.

Marginaleksperimenterne belyste effekten af henholdsvis en øget tilflytning af højt uddannede (afsnit 6.1), en øget tilflytning fra nabokommunerne (afsnit 6.2), en lavere ledighedsgrad (afsnit 6.3) og en større del af ikke-ledige kontanthjælpsmodtagere, der overgår til arbejdsstyrken (afsnit 6.4).

De to tilflytningseksperimenter i afsnit 6.1 og 6.2 resulterer begge i et større indbyggertal i kommunen, hvilket i alle tilfælde øger beskæftigelsen. Den stigende beskæftigelse skyldes primært, at en stor andel af tilflytterne er i den arbejdsdygtige alder fra 16-67 år. I eksperimenterne i afsnit 6.1 og 6.2 ventes en større andel at have en videregående uddannelse relativt til sammensætningen i grundforløbet. I begge eksperimenter vil tilflytningen af flere familier øge efterspørgslen på boliger. Denne efterspørgsel retter sig primært mod ejerboliger, hvilket typisk er parcelhuse, samt private udlejningsboliger og almene boliger, hvilket typisk er rækkehuse eller etageboliger. Tilflytningen af højtuddannede giver primært anledning til en større efterspørgsel efter boliger større end 100 m², mens tilflytningen fra nabokommunerne overvejende giver anledning til en større søgning mod boliger mindre end 100 m². Boligefterspørgslen ventes overvejende at rette sig mod byområder med 1.000-9.999 indbyggere. Kvalitativt minder de to tilflytningseksperimenter om hinanden, selvom forskellen i resultaterne er mere nuancerede, når de sammenholdes mere detaljeret. At resultaterne overordnet er ensartede skal tilskrives, at der er sammenfald mellem nogle de familietyper, der til flytter som følge af adfærdskorrektionen. Eksempelvis vil en del af tilflytterne med høj uddannelse også være fra nabokommunerne.

Eksperimentet i afsnit 6.3 resulterer i, at det større antal personer, der overgår fra ledighed til beskæftigelse, primært er personer højst har en grundskoleuddannelse eller en erhvervsuddannelse efterfulgt af et mindre antal personer som højst har en mellemlang videregående uddannelse. Den øgede beskæftigelse udgøres primært af personer i aldersgrupperne 40-49 år, 50-59 år og 60-67 år.

Eksperimentet i afsnit 6.4 resulterer i, at det større antal personer, der overgår fra kontanthjælpsmodtager udenfor arbejdsstyrken til arbejdsstyrken er personer med en grundskoleuddannelse eller en erhvervsuddannelse. Samtidig resulterer eksperimentet i, at færre fra de samme uddannelsesgrupper overgår til førtidspensionister, fordi sandsynligheden for at overgå til førtidspensionist er betydeligt lavere for en person i arbejdsstyrken sammenholdt med en kontanthjælpsmodtager udenfor arbejdsstyrken. Den øgede arbejdsstyrke udgøres primært af personer i aldersgrupperne 30-39 år, 40-49 år og 60-67 år mod fremskrivnings slutning, men der er betydelig usikkerhed omkring forøgelsen i arbejdsstyrken fordelt på aldersgrupper. Derimod er reduktionen i kontanthjælpsmodtagere udenfor arbejdsstyrken samt førtidspensionister fordelt mere ligeligt på alle aldersgrupper i den erhvervsaktive alder, selvom de 50-59 årige og 60-67 årige dominerer.

Formålet med marginaleksperimenterne var primært at give illustrative eksempler på ændrede adfærdsmønstre, der selv på kort eller mellemlangt sigt potentielt kan dæmpe eller øge de budgetmæssige udfordringer, som den grundlæggende strukturelle udvikling alt andet lige giver anledning til. Det er dog alene en politisk beslutning at gennemføre tiltag, der kan motivere ændringer i befolkningens beslutningsmønstre, der kan lede til ændringer i stil med de her præsenterede. Ved at belyse sammenhængen mellem modellens underliggende karakteristika vurderes det herudover, at resultatet med fordel kan finde anvendelse til en eksempelvis mere målrettet markedsføring over for de familietyper, der vil finde allerede eksisterende boliger eller

fremtidige byggeprojekter attraktive. Desuden kan ændringerne potentielt finde anvendelse til beslutningerne vedrørende omlægning eller udstykning af jord samt forhold vedrørende bevarelse af den eksisterende boligmasse.

8 Referencer

Andersen, H. S. (2015): Indvandring, integration og etnisk segregation: udviklingen i indvandringens bosætning siden 1985. (SBi, Vol 2015:01)

DREAM (2014): Langsigtet Økonomisk Fremskrivning 2014, DREAM rapport 2014. www.dreammodel.dk.

Hansen, M. F. & T. Markeprand (2015): Fremskrivning af familiekarakteristika og boligefterspørgslen i danske kommuner. DREAM rapport 2015. www.dreammodel.dk.

Hansen J. Z., P. Stephensen & J. B. Kristensen (2013): Fremskrivning af den danske boligefterspørgsel. DREAM rapport 2013. www.dreammodel.dk.

Momentum (2014): 6. ÅRGANG. 4. UDGAVE, 18. FEBRUAR 2014, Kommunernes Landsforening. http://www.kl.dk/ImageVault/Images/id_66394/ImageVaultHandler.aspx

9 Appendiks

Tabel 9.1. Aldersfordelt beskæftigelse, antal 1.000 personer og (frekvenser)

	2000	2013	2020	2030	2040
Assens					
16-29 år	2.6 (0.46)	1.5 (0.29)	1.8 (0.32)	1.7 (0.35)	1.5 (0.32)
30-39 år	4.8 (0.82)	3.3 (0.74)	2.6 (0.73)	3 (0.74)	2.9 (0.73)
40-49 år	4.9 (0.82)	5.2 (0.8)	4.1 (0.77)	3 (0.75)	3.4 (0.75)
50-59 år	4.4 (0.73)	4.5 (0.75)	4.6 (0.73)	3.7 (0.71)	2.8 (0.69)
60-67 år	0.7 (0.2)	1.3 (0.27)	2 (0.45)	2.6 (0.54)	2.3 (0.59)
Alle (16-67 år)	17.3 (0.65)	15.8 (0.59)	15 (0.6)	14.1 (0.61)	12.9 (0.61)
Fyn					
16-29 år	32.1 (0.4)	21.8 (0.27)	27.7 (0.32)	26.5 (0.33)	23.6 (0.31)
30-39 år	51.6 (0.76)	39.9 (0.72)	36.1 (0.71)	43.3 (0.72)	41.5 (0.72)
40-49 år	51.6 (0.78)	53.4 (0.77)	46.3 (0.75)	38.4 (0.74)	46 (0.76)
50-59 år	46.1 (0.7)	47.7 (0.73)	48.1 (0.7)	41.9 (0.69)	35.1 (0.69)
60-67 år	6.8 (0.18)	13.2 (0.26)	21.5 (0.44)	28.2 (0.53)	27.3 (0.59)
Alle (16-67 år)	188.2 (0.59)	176.1 (0.54)	179.7 (0.57)	178.2 (0.58)	173.5 (0.59)
Danmark					
16-29 år	390.7 (0.43)	293.7 (0.3)	337.1 (0.32)	324.9 (0.33)	302.4 (0.31)
30-39 år	627.7 (0.78)	525.4 (0.75)	471.3 (0.71)	558.8 (0.72)	542.6 (0.72)
40-49 år	594.8 (0.8)	650 (0.8)	570 (0.76)	491.7 (0.75)	580.3 (0.76)
50-59 år	538.6 (0.72)	554.6 (0.76)	570.3 (0.72)	507.5 (0.7)	443.6 (0.69)
60-67 år	85.3 (0.21)	165.1 (0.29)	245.9 (0.46)	333.2 (0.55)	328.4 (0.6)
Alle (16-67 år)	2237.1 (0.62)	2189 (0.58)	2194.6 (0.58)	2216.2 (0.59)	2197.4 (0.6)

Anm.: Frekvenserne er opgjort som andel af befolkningen i den relevante aldersgruppe.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.2. Aldersfordelt arbejdsstyrke, antal 1.000 personer og (frekvenser)

	2000	2013	2020	2030	2040
Assens					
16-29 år	2.8 (0.5)	1.8 (0.34)	2 (0.37)	2 (0.41)	1.7 (0.37)
30-39 år	5.2 (0.88)	3.7 (0.82)	2.9 (0.81)	3.3 (0.81)	3.2 (0.8)
40-49 år	5.1 (0.86)	5.6 (0.86)	4.4 (0.83)	3.3 (0.83)	3.7 (0.82)
50-59 år	4.7 (0.79)	4.9 (0.82)	5.1 (0.8)	4.1 (0.79)	3.1 (0.77)
60-67 år	0.7 (0.21)	1.3 (0.28)	2.2 (0.5)	3 (0.63)	2.7 (0.69)
Alle (16-67 år)	18.5 (0.69)	17.2 (0.64)	16.6 (0.66)	15.8 (0.68)	14.5 (0.68)
Fyn					
16-29 år	36.2 (0.45)	25.4 (0.31)	32.1 (0.37)	30.5 (0.38)	27.4 (0.36)
30-39 år	56.7 (0.84)	44.3 (0.8)	40.1 (0.79)	48 (0.8)	46 (0.8)
40-49 år	55.4 (0.84)	57.7 (0.83)	50.5 (0.82)	42.3 (0.82)	50.3 (0.83)
50-59 år	50.9 (0.77)	52.2 (0.8)	53.2 (0.78)	46.6 (0.77)	39.2 (0.77)
60-67 år	7.2 (0.2)	14 (0.27)	24.1 (0.49)	32.5 (0.61)	31.7 (0.69)
Alle (16-67 år)	206.5 (0.65)	193.5 (0.6)	200 (0.63)	200 (0.65)	194.6 (0.67)
Danmark					
16-29 år	428.7 (0.47)	331.8 (0.34)	389.7 (0.37)	375.3 (0.38)	350 (0.36)
30-39 år	678.3 (0.84)	570.1 (0.81)	523.4 (0.79)	620 (0.8)	602.2 (0.8)
40-49 år	631.1 (0.85)	693.4 (0.85)	621.5 (0.83)	540.9 (0.82)	635.8 (0.83)
50-59 år	590 (0.79)	596.1 (0.82)	630.1 (0.79)	565.1 (0.78)	495 (0.77)
60-67 år	90.8 (0.23)	172.9 (0.31)	274.9 (0.51)	384.2 (0.63)	381.7 (0.69)
Alle (16-67 år)	2418.9 (0.67)	2364.4 (0.63)	2439.5 (0.64)	2485.5 (0.66)	2464.7 (0.67)

Anm.: Frekvenserne er opgjort som andel af befolkningen i den relevante aldersgruppe.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.3. Aldersfordelt ledighed, antal 1.000 personer og (frekvenser)

	2000	2013	2020	2030	2040
Assens					
16-29 år	0.2 (0.08)	0.3 (0.16)	0.3 (0.13)	0.3 (0.13)	0.2 (0.13)
30-39 år	0.3 (0.06)	0.3 (0.09)	0.3 (0.1)	0.3 (0.09)	0.3 (0.09)
40-49 år	0.2 (0.05)	0.4 (0.07)	0.3 (0.08)	0.3 (0.09)	0.3 (0.09)
50-59 år	0.4 (0.08)	0.4 (0.08)	0.5 (0.09)	0.4 (0.1)	0.3 (0.11)
60-67 år	0 (0.06)	0.1 (0.05)	0.2 (0.1)	0.4 (0.14)	0.4 (0.14)
Alle (16-67 år)	1.2 (0.07)	1.5 (0.09)	1.6 (0.1)	1.7 (0.11)	1.6 (0.11)
Fyn					
16-29 år	4.1 (0.11)	3.6 (0.14)	4.4 (0.14)	4 (0.13)	3.7 (0.14)
30-39 år	5.1 (0.09)	4.3 (0.1)	4.1 (0.1)	4.8 (0.1)	4.6 (0.1)
40-49 år	3.9 (0.07)	4.3 (0.07)	4.2 (0.08)	3.9 (0.09)	4.3 (0.09)
50-59 år	4.8 (0.09)	4.5 (0.09)	5.1 (0.1)	4.7 (0.1)	4 (0.1)
60-67 år	0.4 (0.06)	0.7 (0.05)	2.6 (0.11)	4.4 (0.13)	4.4 (0.14)
Alle (16-67 år)	18.3 (0.09)	17.4 (0.09)	20.3 (0.1)	21.7 (0.11)	21.1 (0.11)
Danmark					
16-29 år	38.1 (0.09)	38.1 (0.11)	52.6 (0.13)	50.4 (0.13)	47.6 (0.14)
30-39 år	50.6 (0.07)	44.7 (0.08)	52.1 (0.1)	61.2 (0.1)	59.6 (0.1)
40-49 år	36.3 (0.06)	43.4 (0.06)	51.4 (0.08)	49.2 (0.09)	55.4 (0.09)
50-59 år	51.4 (0.09)	41.4 (0.07)	59.8 (0.09)	57.5 (0.1)	51.5 (0.1)
60-67 år	5.4 (0.06)	7.8 (0.04)	29 (0.11)	50.9 (0.13)	53.3 (0.14)
Alle (16-67 år)	181.8 (0.08)	175.4 (0.07)	244.9 (0.1)	269.3 (0.11)	267.3 (0.11)

Anm.: Frekvenserne er opgjort som andel af arbejdsstyrken i den relevante aldersgruppe.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.4. Antal og andel boliger fordelt på boligtype for Assens, Landsdel Fyn og hele landet, 1.000 boliger

	2000	2013	2020	2030	2040
Assens					
Ejer	12.7 (72.9%)	12.5 (67%)	12.3 (64.4%)	11.9 (61.5%)	11.4 (59.9%)
Almen	1.4 (8.2%)	1.7 (9.2%)	2 (10.3%)	2.4 (12.3%)	2.5 (13.1%)
Andel	0.3 (1.7%)	0.5 (2.5%)	0.5 (2.8%)	0.7 (3.4%)	0.7 (3.6%)
Offentlig udlejning	0.2 (1.1%)	0.3 (1.8%)	0.4 (1.8%)	0.4 (2.1%)	0.5 (2.5%)
Privat udlejning	2.8 (16.1%)	3.6 (19.5%)	4 (20.7%)	4 (20.7%)	4 (20.9%)
Fyn					
Ejer	126.1 (58.8%)	124.9 (54.3%)	126.5 (52.2%)	127 (50.9%)	126.3 (50.5%)
Almen	35.3 (16.5%)	40.8 (17.7%)	46 (19%)	49.6 (19.9%)	50.9 (20.4%)
Andel	5 (2.3%)	7.9 (3.5%)	8.7 (3.6%)	9.4 (3.8%)	9.7 (3.9%)
Offentlig udlejning	4.3 (2%)	3.8 (1.6%)	4.1 (1.7%)	4.7 (1.9%)	5.4 (2.1%)
Privat udlejning	43.6 (20.3%)	52.8 (22.9%)	57.1 (23.5%)	58.6 (23.5%)	57.8 (23.1%)
Danmark					
Ejer	1292.2 (52.8%)	1319.3 (50.3%)	1355.8 (48.4%)	1392.9 (47.2%)	1404.6 (46.6%)
Almen	483.3 (19.8%)	537.1 (20.5%)	580.7 (20.7%)	613.9 (20.8%)	632.9 (21%)
Andel	159.7 (6.5%)	205.1 (7.8%)	211.2 (7.5%)	225.7 (7.7%)	235.7 (7.8%)
Offentlig udlejning	45.7 (1.9%)	48.9 (1.9%)	49.1 (1.8%)	56 (1.9%)	63.7 (2.1%)
Privat udlejning	465.1 (19%)	514 (19.6%)	606.1 (21.6%)	660.1 (22.4%)	676.2 (22.4%)

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.5. Antal og andel boliger fordelt på boligart for Assens Kommune, Landsdel Fyn og hele landet, 1.000 boliger

	2000	2013	2020	2030	2040
Assens					
Stuehus	1.7 (9.9%)	1.6 (8.4%)	1.6 (8.1%)	1.4 (7.4%)	1.3 (6.8%)
Parcelhus	11.2 (64.2%)	11.6 (62.4%)	11.5 (60.3%)	11.1 (57.5%)	10.7 (56.1%)
Rækkehus	2.6 (14.9%)	3.4 (18.1%)	3.4 (17.5%)	3.7 (19%)	3.9 (20.3%)
Etagebolig	1.5 (8.8%)	1.9 (10.4%)	2.3 (11.8%)	2.5 (13.1%)	2.6 (13.7%)
Øvrige boligarter	0.4 (2.3%)	0.1 (0.7%)	0.4 (2.3%)	0.6 (3%)	0.6 (3.1%)
Fyn					
Stuehus	13.1 (6.1%)	11 (4.8%)	11.1 (4.6%)	10.7 (4.3%)	10.2 (4.1%)
Parcelhus	102.5 (47.7%)	107.6 (46.7%)	109.8 (45.3%)	109.9 (44.1%)	109 (43.6%)
Rækkehus	38.6 (18%)	46.3 (20.1%)	45.3 (18.7%)	46 (18.4%)	45.8 (18.3%)
Etagebolig	53.7 (25%)	59.1 (25.7%)	68.3 (28.2%)	73.8 (29.6%)	75.7 (30.3%)
Øvrige boligarter	6.9 (3.2%)	6.3 (2.7%)	7.9 (3.3%)	8.9 (3.6%)	9.3 (3.7%)
Danmark					
Stuehus	128.2 (5.2%)	111.2 (4.2%)	111 (4%)	106.2 (3.6%)	101.2 (3.4%)
Parcelhus	994 (40.3%)	1050.7 (40%)	1087.5 (38.8%)	1112.4 (37.7%)	1114.5 (37%)
Rækkehus	312 (12.7%)	386 (14.7%)	413.6 (14.8%)	443 (15%)	455.2 (15.1%)
Etagebolig	935.9 (38%)	1006.6 (38.4%)	1098.3 (39.2%)	1185.2 (40.2%)	1236 (41%)
Øvrige boligarter	95 (3.9%)	70 (2.7%)	92.4 (3.3%)	101.7 (3.4%)	106.2 (3.5%)

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.6 Antal og andel boliger fordelt på boligstørrelse for Assens Kommune, Landsdel Fyn og hele landet, 1.000 boliger

	2000	2013	2020	2030	2040
Assens					
0-59 m ²	1.2 (6.7%)	1 (5.2%)	1 (5.1%)	1.1 (5.6%)	1.2 (6.4%)
60-79 m ²	2.2 (12.4%)	2.3 (12.4%)	2.4 (12.5%)	2.5 (13.1%)	2.6 (13.8%)
80-99 m ²	2.6 (14.9%)	2.7 (14.7%)	2.8 (14.6%)	2.9 (15.2%)	2.9 (15.2%)
100-119 m ²	2.7 (15.3%)	2.6 (14.1%)	2.7 (14.1%)	2.6 (13.7%)	2.6 (13.8%)
120-159 m ²	4.9 (28.2%)	5.1 (27.2%)	5.2 (27.3%)	5.1 (26.5%)	4.9 (25.9%)
159- m ²	3.9 (22.4%)	4.9 (26.5%)	5 (26.4%)	5 (25.9%)	4.7 (24.9%)
Fyn					
0-59 m ²	23 (10.7%)	22.6 (9.8%)	20.4 (8.4%)	20.2 (8.1%)	20.2 (8.1%)
60-79 m ²	35.4 (16.5%)	38.7 (16.8%)	37.9 (15.6%)	37.8 (15.2%)	37.6 (15%)
80-99 m ²	41.7 (19.5%)	43.4 (18.9%)	50 (20.6%)	53.4 (21.4%)	54.2 (21.7%)
100-119 m ²	32.4 (15.1%)	32.5 (14.1%)	36.4 (15%)	39 (15.6%)	39.7 (15.9%)
120-159 m ²	48.9 (22.8%)	51.7 (22.5%)	54.8 (22.6%)	56 (22.5%)	55.6 (22.3%)
159- m ²	33.1 (15.4%)	41.3 (17.9%)	43 (17.7%)	43 (17.2%)	42.7 (17.1%)
Danmark					
0-59 m ²	336.2 (13.7%)	318 (12.1%)	312 (11.1%)	321 (10.9%)	327.2 (10.9%)
60-79 m ²	457.5 (18.7%)	480.2 (18.3%)	487.8 (17.4%)	503.5 (17.1%)	513.5 (17%)
80-99 m ²	465.1 (19%)	488 (18.6%)	564.1 (20.1%)	618.1 (21%)	644.5 (21.4%)
100-119 m ²	331.5 (13.5%)	349.6 (13.3%)	399 (14.2%)	437.7 (14.8%)	457.3 (15.2%)
120-159 m ²	517.2 (21.1%)	555.1 (21.2%)	588.5 (21%)	611.3 (20.7%)	615.7 (20.4%)
159- m ²	342.7 (14%)	433.5 (16.5%)	451.5 (16.1%)	457 (15.5%)	454.9 (15.1%)

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.7 Antal og andel boliger fordelt på bystørrelse for Assens Kommune, Landsdel Fyn og hele landet, 1.000 boliger

	2000	2013	2020	2030	2040
Assens					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
10.000-50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
1000-10.000	10.4 (59.6%)	11.7 (62.8%)	12 (62.8%)	12.4 (64.4%)	12.4 (65.2%)
Under 1000	7 (40.4%)	6.9 (37.2%)	7.1 (37.1%)	6.9 (35.6%)	6.6 (34.8%)
Fyn					
Over 50.000	72.1 (33.8%)	85.5 (37.1%)	85.5 (35.3%)	85.1 (34.1%)	84.4 (33.8%)
10.000-50.000	27.1 (12.7%)	29.6 (12.9%)	28.8 (11.9%)	29 (11.6%)	28.5 (11.4%)
1000-10.000	60.1 (28.2%)	62.7 (27.2%)	71.6 (29.6%)	77.1 (30.9%)	78.8 (31.5%)
Under 1000	54 (25.3%)	52.4 (22.8%)	56.4 (23.3%)	58.1 (23.3%)	58.2 (23.3%)
Danmark					
Over 50.000	887.2 (36.5%)	1027.3 (39.1%)	1090.6 (38.9%)	1162.1 (39.4%)	1213.4 (40.3%)
10.000-50.000	535 (22%)	580.5 (22.1%)	593.7 (21.2%)	604.2 (20.5%)	602.6 (20%)
1000-10.000	521.9 (21.5%)	552.1 (21%)	620.8 (22.1%)	664.5 (22.5%)	677.3 (22.5%)
Under 1000	484.4 (19.9%)	464.5 (17.7%)	497.8 (17.8%)	517.8 (17.6%)	519.8 (17.3%)

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.8 Absolut og relativ ændring i antallet af boliger for øget tilflytning af højtuddannede fordelt på boligkarakteristika, 100 boliger

	2020	2025	2030	2035	2040
Boligtype					
Ejer	1 (0.8%)	1.5 (1.2%)	5.1 (4.3%)	5.4 (4.6%)	7.3 (6.4%)
Almen	0.4 (2.1%)	0.2 (0.9%)	0 (0.1%)	-0.1 (-0.6%)	0.4 (1.7%)
Andel	0.3 (4.8%)	0.3 (5.1%)	0.2 (2.5%)	0.5 (7.7%)	0.4 (6.6%)
Offentlig udlejning	0.1 (2.7%)	0.2 (4.4%)	0.3 (8%)	0.3 (7.9%)	0.1 (1.7%)
Privat udlejning	0 (0%)	1.8 (4.5%)	1.6 (3.9%)	0.8 (1.9%)	1.4 (3.4%)
Boligart					
Stuehus	-0.1 (-0.3%)	0.4 (2.4%)	0.1 (0.6%)	0.8 (6.1%)	0.7 (5.2%)
Parcelhus	0.8 (0.7%)	2 (1.7%)	5.2 (4.7%)	4.6 (4.2%)	6.7 (6.3%)
Rækkehus	1.7 (5%)	1.4 (4%)	1.7 (4.5%)	1.9 (5.1%)	1 (2.6%)
Etagebolig	-0.1 (-0.6%)	0.1 (0.5%)	0.7 (2.7%)	-0.2 (-0.7%)	0.8 (3%)
Andet	-0.5 (-11.1%)	0.1 (1.3%)	-0.5 (-7.9%)	-0.2 (-3.8%)	0.4 (6.2%)
Boligstørrelse					
0-59 m ²	0.1 (1.4%)	0.2 (2.2%)	0.8 (7.5%)	-0.1 (-0.8%)	0 (0%)
60-79 m ²	0.9 (3.9%)	1.5 (6.2%)	1.3 (5.1%)	0.3 (1.3%)	0 (0.1%)
80-99 m ²	0.8 (2.8%)	1.2 (4.1%)	0.7 (2.4%)	1.1 (3.8%)	1 (3.4%)
100-119 m ²	-0.6 (-2.1%)	-0.4 (-1.5%)	0.9 (3.2%)	1.4 (5.4%)	1.7 (6.4%)
120-159 m ²	0.1 (0.2%)	0.3 (0.5%)	1.8 (3.5%)	1.7 (3.3%)	2.9 (6%)
160- m ²	0.4 (0.8%)	1.1 (2.3%)	1.7 (3.5%)	2.5 (5%)	4 (8.4%)
Bystørrelse					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
10.000-50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
1000-10.000	1.3 (1%)	1.4 (1.1%)	3.5 (2.8%)	4.4 (3.5%)	5.6 (4.5%)
Under 1000	0.5 (0.7%)	2.5 (3.6%)	3.8 (5.5%)	2.5 (3.7%)	4 (6.1%)

Kilde: Egen beregninger på SMILE

Tabel 9.9 Absolut og relativ ændring i antallet af boliger relativt til grundforløbet for øget tilflytning af nabokommuner fordelt på boligkarakteristika, 100 boliger

	2020	2025	2030	2035	2040
Boligtype					
Ejer	2 (1.6%)	4.3 (3.5%)	7.4 (6.2%)	8.1 (6.9%)	9.5 (8.3%)
Almen	1 (5.2%)	0.9 (4.2%)	1.6 (6.5%)	2 (8%)	2.6 (10.6%)
Andel	-0.1 (-2.6%)	0 (-0.4%)	-0.2 (-3.2%)	0.3 (4.7%)	0.2 (3.1%)
Offentlig udlejning	0.1 (3.3%)	0.1 (2.3%)	0.2 (4.4%)	0.5 (11%)	0.3 (6.3%)
Privat udlejning	0.1 (0.3%)	1.4 (3.4%)	2.5 (6.2%)	2.2 (5.4%)	3.4 (8.6%)
Boligart					
Stuehus	0.4 (2.6%)	0.4 (3%)	0.6 (4.4%)	0.9 (6.8%)	1.1 (8.7%)
Parcelhus	1.2 (1.1%)	3.8 (3.4%)	6.5 (5.9%)	7.8 (7.1%)	9.6 (9%)
Rækkehus	1 (3%)	1.4 (3.8%)	2.3 (6.3%)	2.9 (7.7%)	2.5 (6.6%)
Etagebolig	0.6 (2.5%)	0.7 (3.1%)	2.4 (9.4%)	1.2 (4.5%)	2.3 (8.7%)
Andet	-0.1 (-2.4%)	0.2 (5%)	-0.5 (-8.1%)	0.1 (2.4%)	0.5 (9%)
Boligstørrelse					
0-59 m ²	0.6 (6.1%)	0.4 (4.1%)	1.5 (13.9%)	0.8 (7%)	1.5 (12.2%)
60-79 m ²	0.9 (3.7%)	2 (8.2%)	2.6 (10.2%)	2 (7.5%)	1.9 (7.1%)
80-99 m ²	0.9 (3.3%)	1.5 (5.4%)	1.6 (5.5%)	2.8 (9.8%)	2.7 (9.2%)
100-119 m ²	-0.4 (-1.5%)	0.3 (1%)	1 (3.8%)	1.3 (5%)	1.9 (7.3%)
120-159 m ²	0.4 (0.7%)	1.2 (2.2%)	2.4 (4.8%)	2.8 (5.5%)	3.9 (7.8%)
160- m ²	0.7 (1.4%)	1.3 (2.5%)	2.3 (4.5%)	3.2 (6.6%)	4.3 (9%)
Bystørrelse					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
10.000-50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
1000-10.000	2.5 (2.1%)	3.3 (2.7%)	5.5 (4.4%)	7.7 (6.2%)	9.2 (7.4%)
Under 1000	0.5 (0.7%)	3.4 (4.9%)	6 (8.7%)	5.3 (7.8%)	6.9 (10.4%)

Kilde: Egen beregninger på SMILE